

1899.310a

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ
ΤΟΜΟΣ Β'.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΝ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΙΣ
ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΩΤ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Γ. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗ

Δ. Φ. Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Βαρβακείου Λυκείου

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΝ ΤΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜῶ ΤΟΥ 1895

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΙΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΡΑ Τῶ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙ

1899

Ἐν Ἀθήναις τῆ 12 Σεπτεμβρίου 1895.

Ἀριθ. Πρωτ. 14007.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Εὐάγ. Παπαχατζῆν.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ 123 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1835 διατάγματος «περὶ ὀργανισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων», τὸ ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου 1856 «περὶ διδακτικῶν βιβλίων κλπ.» διάταγμα, τὸν ΒΤΠ νόμον τῆς 12 Ἰουλίου 1895 «περὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς τε δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως», τὸ ἀπὸ 3 Αὐγούστου ἐν. ἔτους Β. Διάταγμα καὶ τὴν ὑποβληθεῖσαν ἡμῖν ἐκθεσιν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τῆς Β' τάξεως τῶν Ἑλλην. Σχολείων, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, καθ' ἣν τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα **Ἑβραϊκῆ Χριστιομάθεια** ἐνεκρίθη ὡς εἰσαχθῆ πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθητῶν τῶν δημοσ. Ἑλλην. Σχολείων, δημοσυντηρητῶν καὶ ἰδιωτικῶν διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—96.

Συμφώνως δὲ τῇ γνώμῃ τῆς Ἐπιτροπείας ὀρίζομεν τιμὴν αὐτοῦ δραχμῆν **μῖαν καὶ λεπτὰ τριάκοντα (1.30)**.

Ὁ Υπουργὸς

Δ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΗΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης.

Πᾶν ἀντίστοιχον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν καὶ τὴν σφραγίδα μου προέρχεται ἐκ τυποκλήπιας καὶ καταδικάζεται κατὰ τὸν νόμον.

Μυσία χώρα ἐντεύθεν ἐξελάνει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας 11
 τριάκοντα εἰς Κάυστρον πεδίον, πόλιν οἰκουμένην, ἐνταῦθα ἐπέτεν
 ἡμέρας πέντε καὶ τοῖς στρατιώταις ὠφέλιμο μισθόν. ἐπιπέτεν ἡ
 τριῶν μηνῶν, καὶ ποκλήκω ἰόντας ἐπὶ τὰς θύρας ἀπείτου. ὁ δὲ
 ἐλπίδας λέγων διήγε καὶ ὄφελος ἦν ἀνιώμενος, οὗ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ
 Κύρου τρόπον ἐγώ, μὴ ἀποδοῦμαι ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπί- 12
 ζα ἡ Συέννηςιος γυνὴ τῶν Κιλικίων βασιλέως παρὰ Κύρου, καὶ ἐ-
 λέγετο Κύρου σπουδαία γοήματα παλάμῃ τῇ οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέ-
 δωκε Κύρος μισθὸν τετρασῶν μηνῶν. εἰς δὲ ἡ Κίλισσά [καὶ] φυ-
 λακὴν περὶ αὐτὴν Κιλικίας καὶ Ἀσπενδίου λέγετο δὲ καὶ συ-
 γενέσθαι Κύρου τῇ Κιλικίᾳ ἐνταῦθεν ἐξελάνει σταθμούς δύο πα- 13
 ρασάγγας δεκά εἰς Θύμβριον, πόλιν οἰκουμένην, ἐνταῦθα ἦν παρὰ
 τὸν ποταμὸν κορήν ἢ Μίδαρι, καλουμένην τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐπὶ ἡ
 λέγεσθαι Μίδαρι τὸν Σάτυρον θηρῆσαι οἰνοκέραιας αὐτῶν. ἐντευ- 14
 θεν ἐξελάνει σταθμούς δύο παρασάγγας δεκά εἰς Τυριάειον, πόλιν
 οἰκουμένην, ἐνταῦθα ἐπέτεν ἡμέρας τρεῖς, καὶ λέγεσθαι δεσθῆναι ἡ

§ 11. ἐς Κάυστρον πεδίον] τῆς Ἑρσεσίας χώρας, νοτιότερον δὲ εὐρύχωρον πεδίον
 καὶ πόλιν παρὰ τὸν Κάυστρον ποταμὸν, ὅστις ἔχων τὰς πηγὰς του ἐν Λυδία ἐκ-
 τρεφείει εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τανῶν Καρασσὺ ἐπὶ τὰς θύρας] ἔκφρασις συνήθης
 τῆς Ἀσιανοῖς ἀντὶ τοῦ οἴκου, κυρίως τοῦ βασιλέως (παρ' ἡμῖν αὐλή). ἐλπίδας
 λέγων διήγε] δηλ. αὐτοῖς (ἀντικ. τοῦ διήγε) = τοὺς ἔκαμνε νὰ περῶσι τὸν
 καιρὸν των, παρέχων εἰς αὐτοὺς ἐλπίδας, καὶ ὄφελος ἦν ἀνιώμενος] ἀντί: καὶ δη-
 λον ἦν αὐτὸν ἀνιάσθαι = καὶ φανερόν ἦτο, ὅτι ἐστενοχωρεῖτο. οὐ γὰρ ἦν πρὸς
 τοῦ Κύρου τρόπον] διότι δὲν ἦτο ἴδιον τοῦ χαρακτήρος τοῦ Κύρου, ὁ ἐμπρόθ.
 διορισμὸς ση. ὅ,τι καὶ ἡ γεν. τῆς ιδιότητος. ἀποδιδόναι] = νὰ διδῆ ὅ,τι ὠφέλιον.

§ 12. ἀφικνεῖται] ὄρα ἐμὰ Ἀνώμαλα ῥήμ.) Συέννηςιος] τύπος Ἰωνικός τῆς
 γενικῆς ἢ ὄνομ. ὁ Συέννηςιος. Συέννηςιος δ' ἦτο, κατὰ τὸν Κρούερον, οὐχὶ ὄνομ.
 κύριον, ἀλλὰ τίτλος τιμητικὸς τῶν βασιλέων τῆς Κιλικίας, τὸν ὅποιον διετήρησαν
 καὶ ὑποτελεῖς τῶν Περσῶν γενόμενοι: Ἀσπενδίου] Ἀσπενδος πόλις τῆς Παφλαγίας.

§ 13. Θύμβριον] (ἰσχυρίζονται τινες, ὅτι τὸ Θύμβριον εἶνε ἡ ἐν τῇ Κύρου
 παιδείᾳ ἀναφερομένη πόλις Θύμβραρα). τὸ νῦν Ἰσακλί. κορήν ἢ Μίδαρι] =
 Οὐτοῦ Βουιάρ νῦν, κατ' ἄλλους ἄλλως. Μίδαρι] οὗτος ἐπεὶ ἔκρινε κακῶς τὸν
 μεταξὺ Μαρτυροῦ καὶ Ἀπόλλωνος ἀγῶνα περὶ μουσικῆς ἔσχεν ὡτα ὄνου. τὸν Σά-
 τυρον Σειληγόν. τὸν παιδαγωγὸν τοῦ Διονύσου.

[Τυριάειον] ὁ Στράβ. ἐν β. XIV, 456 καλεῖ αὐτὴν πόλιν ὁμορον τῆς

Κίλισσα Κύρῳ ἐπιδείξει τὸ στρατεύμα αὐτῆ· βουλευσὶς οὖν ἐπι-
 δεῖξει ἐξετάσιν ποιεῖται· ἐν τῷ περὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν
 βαρβάρων ἐκείλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας ὡς νόμος αὐτοῖς ἐστὶ· ἕκαστον
 οὕτω ταθῆναι καὶ στήσαι, συντάξαι δὲ ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ ἐ-
 τάχθησαν οὖν ἐπὶ τέττασιν· εἶγε δὲ τὸ μὲν δὲ τῶν Μένων καὶ οἱ
 συν αὐτῶν, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλεάρχος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ, τὸ δὲ μεσο-
 οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἐθέθρη οὖν ὁ Κύρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβά-
 ρους· οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις·
 εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας παρελθόντων ἐφ' ἄρματος καὶ ἡ Κίλισσα
 ἐφ' ἄρμαμάξης· εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοι-
 17 κούς καὶ κνημίδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας· ἐπειδὴ δὲ
 πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, πέμ-
 ψας Πίγρητα τὸν ἐρημνέα παρὰ τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων

Φρυγίας καὶ Λυκαονίας (ὅπου νῦν τὸ Ἐίλγουν, ἢ κατ' ἄλλους τὸ Ἄρκοιτ χάν.).
 Κίλισσα] = ἡ Ἐπούαξα (ὄρα ἀνωτέρω) τὸ Κίλισσα (Θηλ. τοῦ Κίλιξ), ὅπερ δηλοῖ
 τὸν κάτοικον τῆς Κιλικίας, πάντοτε διὰ δύο σσ καὶ οὐδέποτε διὰ δύο ττ παρ'
 Ἄττικοις (ὡς καὶ τὰ βασίλισσα Κρήσσα, Φοίνισσα, κλπ.).

§ 15. ὡς νόμος αὐτοῖς] δηλ. ἐστὶ—τάττεσθαι. ἑκαστον] στρατηγόν. ἐπὶ τεττά-
 ρων] εἰς τέτταρας, ἦτοι εἰς βῆθος τεσσάρων ἀνδρῶν· τότε δὲ σχηματίζονται
 σαρεῖς σειραί.

§ 16. κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις] τὸ μὲν κατὰ ἴλας—ἐπὶ τῶν ἰππέων λέγεται
 (συγκριμένης ἐκάστης ἐξ 64 ἰππέων—ἐπὶ τετάρων—τῆς δὲ Περσ. ἐξ 30), τὸ δὲ
 κατὰ τάξεις—ἐπὶ τῶν πεζῶν (συγκριμένης ἐκάστης ἐξ 100 ἀνδρῶν ἐπὶ τεττά-
 ρων) ἐφ' ἄρματος] δίτροχον ὄχημα πολεμικὸν ἀσκεπές· ἐφ' ἄρμαμάξης] ὄχημα
 τετράτροχον ἀνοθεν κεκαλυμμένον εἰς μεταφορὰν ἀνθρώπων καὶ δὴ γυναικῶν, παι-
 δων, εὐνούχων καὶ βασιλοκαίδων μετὰ τῶν κηδεμόνων αὐτῶν. κράνη χαλκᾶ]=πε-
 ρικεφαλαίας ὄλως χαλκᾶς. χιτῶνας φοιτικούς] ἐρυθροὺς χιτῶνας, ἵνα μὴ φο-
 βῶνται τὴν ῥοήν τοῦ αἵματος. κνημίδας] ἐκ μετάλλου διὰ τὰ προφυλάττωσι τὰς
 κνήμας ὑπενεδύοντο δὲ ἔσθθεν μὲ δέρμα ἢ ὑφασμα καὶ ἀπετέλουν μέρος τοῦ τε-
 λείου ὅπλισμοῦ τῶν Ἑλλήνων συσφιγγόμενοι πολλάνκις ὑπὸ δύο ἱμάντων. ἀσπίδας]
 τὸ πρῶτον κυκλοτερεῖς ἦσαν αὐταί, ἔπειτα δὲ ὠσειδεῖς ἢ τετράγωνοι, μεγάλαί ἢ
 μικρότεραι. ἐκκεκαλυμμένας] μετ. κατηγορηματικῆ ἐκάλυπτον δὲ τὰς ἀσπίδας κατὰ
 τὴν πορείαν, ἵνα προφυλάττωσιν αὐτάς.

§ 17. πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης]=πρὸ τοῦ μέσου τῆς φάλαγγος· ἐνθ. τὸ μ.
 σης εἶνε κατηγορούμενον· ἂν δὲ τὸ μέσης ἦτο διορισμὸς θὰ ἐσήμαινε=τῆ-
 φάλαγγος μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων. Ἀπετέλει δὲ τὴν φάλαγγα πλῆθος στο-
 20
 21
 22

ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὄπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε, προβαλόμενοι τὰ ὄπλα ἐπῆσαν, ἐκ δὲ τούτου θάπτον προϊόντων σὺν κραυγῇ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς, καὶ ἡ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐπὶ τῆς ἀρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὄνια ἔφυγον. οἱ δὲ Ἕλληνες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνάς ἤλθον· ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθάύμασε. Κύρος δὲ ἤσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδὼν, ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην. ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμούς πέντε παρασάγγας τριάκοντα. ταυτηνὴν χώραν ἐπέτροσε διασκαῖσαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς πολέμου οὐσαν· ἐχτεψεν Κύρος τὴν Κίλισσαν

συντεταγμένων ἐτοιμῶν εἰς μάχην. προβαλέσθαι τὰ ὄπλα] = τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ. καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φ.] = καὶ νὰ προχωρήσῃ ὅλη ἡ φ. ἐσάλπιγξε] τὸ ὕποκ. ἐννοεῖται λαμβάνον ἐν τῷ ῥήμ. = ὁ σάλπιγκτής· ἐπῆσαν] τοῦ ῥήμ. ἐπιμι (ὄρα ἐμὰ Ἀνώμαλᾶ ῥήμ.). ἐκ δὲ τούτου] σημ. 1) χρόνον 2) αἰτίαν. προϊόντων] ἐνν. αὐτῶν = ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται ἐπροχώρουσαν ταχύτερον. ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου] = αὐτομάτως, ἦτοι μόνοι των, ἀνευ διαταγῆς, ἔτρεξαν. (αὐτόματος: αὐτὸς καὶ ἡ φ. μα τοῦ ῥήμ. μέμα = ἐπιθυμῶ κλ.).

§ 18 τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς] = οἱ βάρβαροι ἐφοβήθησαν πολὺ. ἡ γεν. βαρβάρων ἐξ ὑποκειμένου· ἡ λ. βάρβαρος πεποιημένη καὶ σημ. τὸν μὴ Ἕλληνα (ἐλέγετο δὲ πρῶτον ἐπὶ τῶν γλώσσαν λαλούντων ἀλλόκοτον). οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντες ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἔφυγον (περὶ τοῦ εἶδους τούτου β. λογ. καὶ ἑλξως ὄρα κεφ. 1 § 5). ἀγορὰ δὲ λέγεται ἐνθ. τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἐπώλουσαν τὰ ὄνια (τὰ διὰ τὸν στρατὸν χρήσιμα ὄνια ἤλθον) οἱ Ἕλληνες ἤλθον γελῶντες εἰς τὰς σκηνάς διὰ τὸν φόβον ἰδὼν. ἡσθη] ἀφ. τοῦ ἡδομαι (ὄρα ἐμὰ Ἀνώμ. ὄρα ἐμὰ ἡσθη).

§ 19. Ἰκόνιον] παλαιότατη πόλις τῆς Φρυγίας καὶ Λυκαονίας, τανῦν Ἰκόνιον ἢ Κόνια· (ἐξ ἧς ἐκτεψεται). διὰ τῆς Λυκαονίας] ἐπαρχίας τῆς ἀνατολικῆς τῆς τῆν Φρυγίαν, Κιλικίαν, Γαλατίαν καὶ Καππαδοκίαν. τὸ πολὺ ὄρεινὴ καὶ πετρώδης ἔχουσα ὀλίγας π. 3, 2, 23.

- 20 εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδὸν καὶ συνεπειμῶν αὐτῇ (τοὺς) στρατιώτας οὓς Μεγών ἔχε καὶ αὐτὸν. Κυρὸς δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελάσκει διὰ Καππαδοκίας στρατιώτας γάτταρας παρὰ σαγγας εἰκοσὶ καὶ πέντε· εἰς Δάναν πόλιν ὀκτωκλήτην, μεγάλην καὶ εὐδαμνία, ἐν ἧθ' ἡμεῖν ἡμέρας τρεῖς, ἐν ᾧ Κυρὸς ἀπέκτε- νεν ἀνορὰ Πέρσῃ Μεγαφερῆν, φοινικιστὴν βασιλεῖον, ἡ καὶ ἕτερον τινὰ τῶν ὑπαρχῶν [συναστῆν] αἰτιασάμενος· ἐπιβουλεύσειν αὐτὸν ἐνταῦθεν ἐπέειπεν εἰσελθεῖν εἰς τὴν Κιλικίαν, ἣ δὲ εἰσβολὴ ἦν ὁδὸς ἀμαξιτὸς ὄρος ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχατος εἰσελθεῖν στρατεύματι· εἰ τις ἐκώλυεν. ἐλέγετο δὲ καὶ Σουέννησις εἶναι ἐπὶ τῶν ἀκροῶν φυλάκτων τὴν εἰσβολὴν· οἷον ἡμεῖν ἡμέραν ἐν τῷ πελάγει τῆς ὑστερίας· ἤκει ἄγγελος λέγων ὅτι λελοιπὸς εἶη Σουέννησις γὰρ ἀ- κροῦ, ἕπει γέθ' ἔστι τὸ Μεγώνος στρατεύμα τὸ ἐν Κιλικίαι· ἐν εἰσῶ τῶν ὁρέων, καὶ ὅτι φησὶ ἔχει περιπλεσθῆσαι ἀπ' Ἰω-

§ 20 τὴν ταχίστην] = διὰ τῆς συντομοτάτης ὁδοῦ εἰς Δάναν] ἢ αὐτὴ κατὰ τὴν πρὸς τὰ Τύανα (Καταίσσαρον) ἀρχαίως ἐκαλεῖτο αὐτὴ Θάανα ἀπὸ τινος βασιλέως τῶν Ταυριῶν. φοινικιστῆν] ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἐπομ. (καὶ ἕτερον τινὰ τῶν ὑπαρχῶν) διὰ τοῦ φοινικιστῆν σημαίνεται μᾶλλον ἀξιωματικὸς τοῦ βασιλέως ἐνδεδυμένος φοινικίδι (φοινικὴ ἐσθῆτι καὶ οὐχὶ πορφύρα). ὑπαρχῶν] οἱ ὑπὸ τὸν σατράπην ὑπαγόμενοι διοικηταὶ ὑπαρχοι, διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἢ σατράπου τινός. (ὄρα καὶ τὰ παρατηρηθέντα ἐν κεφ. 1 § 2). αἰτιασάμενος] = κατηγορήσας· τὸ αἰτιῶμαι (ὄρα καὶ ἐμὰ Ἄνομ. ῥήμ.) εἶνε ῥ. ἀπεθ. διαθ. ἐνεργ. ἀντὶ δὲ τοῦ αἰτιῶμαι τινὰ (ἢ τι) λέγεται καὶ περιφρ. ἐν αἰτία ἔχω τινά, οὐ παθητ. ἢ ἐν αἰτία εἰμι ὑπό τιος καὶ αἰτίαν ἔχω ὑπό τιος.

εἰσελθεῖν] ἀμεταβάτως ἐνθ. = νὰ εἰσβάλλωσιν. ἢ δὲ εἰσβολή] 1) ἀφ' ἧρ.

2) συγκεκρ. = ὁ τόπος, δι' οὗ γίνεται ἡ εἰσβολὴ ὡς ἐνθ. = αἱ πόλαι ἀναβ. 2, 4, 3.). ἀμαξιτός] ὁδὸς δι' ἧς δύναται νὰ διέλθῃ

[πολὴ ἀνηφορικῆ. ἀμήχατος εἰσελθεῖν στρατεύματι] ἀντί:

αὐτῆς στρατεύματι εἰσελθεῖν (ὄρα ἀνωτ. § 11 δῆλος

[λάττων τὴν εἰσβολὴν] = ὅτι ἦτο ἐπὶ τῶν κορυφῶν

[ἡμῶν εἶη] καὶ ἡ ὑποτ. καὶ ἡ εὐκτ. τοῦ ἐνεργ.

[περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχ. τοῦ παρακ. καὶ

[ἡσθετο] ἀορ. β' τοῦ αἰσθάνομαι. (ὄρα ἐμὰ

[ὅτι τριήρεις ἦκουεν] οὕτω ταῦτα πρέπει νὰ

[μ.] ὅτι ἦκουε Ταμῶν ἔχοντα τριήρεις τὰς Λα-
μπελοῦσας ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν] = [κατ' ἐν-

νίας εἰς Κιλικίαν [Ταμῶν] ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐ-
 τοῦ Κύρου. Κύρος δ' οὖν ἀνέστη ἐπὶ τὰ ὄρη οὐρανοῦ καλοῦν-
 τας, καὶ εἶπε τὰς σκηνὰς αὐτῶν Κιλικίαν ἐβύλαττον ἐντεῦθεν δὲ
 κατέβηκεν εἰς περὶον μέγα καὶ κάλον, ἐπίρουτον, καὶ ἀνεροῶν
 παντοσάπων συμπλεῶν καὶ ἀμπέλων πολλῶν, καὶ σήσαμον καὶ
 μελίην καὶ κέγγρον καὶ πυρούς καὶ κριθάς, φέρεται οὗτος ἐν αὐτῷ πε-
 ρὶ ἁπλῶν οὐρανῶν καὶ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῆς
 καταβάς, ὅς διὰ τοῦτου τοῦ περὶον ἔλασε σταθμούς τέτταρας, πα-
 ρά τῆς πόλεως καὶ εἰκόσιν εἰς Τάρσου, τῆς Κιλικίας πόλιν με-
 γάλην καὶ εὐδαίμονα ἔθηκ' ἦν τὰ Σουενέσιος βασιλεία [τοῦ Κιλικίων
 βασιλέως] διὰ μέσου δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμὸς Κύδνος ὄνομα,

νοιαν): διότι ἤκουεν, ὅτι ὁ Ταμῶς ἔχων τὰς τριῆρεις τῶν Λακεδαιμονίων
 τοῦ τοῦ Κύρου ἐξεκίνητην ἀπὸ τῆν Ἰωνίαν καὶ περιπλέων διηυθύνετο εἰς
 λικίαν. Ταμῶν] φανερώς ταῦτα εἶνε παρέμβλημα, διότι εἶναι ἀνώμ.
 ὁ Ξεν. εἶνε σαφῆς καὶ ῥέων ὁ Ταμῶς δ' ἦτο ναύαρχος τοῦ Κύρου ἐκ Μήμ-
 φιδος τῆς Αἰγύπτου διωρισμένος πρότερον ὑπαρχος ἐν Λυδία ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρ-
 νους.

§ 22. Κύρος δ' εἶπεν] διὰ τούτου γίνεται ἀντίθεσις πρὸς τάνωτέρω. ἐλέγετο
 κλ.] = ταῦτα μὲν ἐλέγετο, ἀλλ' ὁ Κύρος ὅπως δῆποτε = βέβαια. οὐδενὸς κα-
 λούτος] = χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἐμποδίσῃ αὐτόν. τὰς σκηνὰς] σκηνὴ λέξις ξένη
 κατὰ Φώτ. σημαίνουσα ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν σχεδόν. ἐπίρουτον] = κατάρ-
 ρυτον, διότι βρέχεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Πυράμου καὶ Κύδνου, ἔτι δὲ καὶ
 τοῦ Ψάρου. συμπλεῶν] συνώνυμον τοῖς ἔμπλεως καὶ ἀνάπλεως καὶ ἔκπλεως.
 μελίην] εἶδος κέγγρου. πυρούς] σίτον. περιέχει] = περιβάλλει. ὄρη] ὄρη. ὁ Ταμ-
 ῶς. πάντῃ ἐκ θαλάσσης εἰς θάλατταν] = καθ' ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ τῆν μίαν ἕως
 εἰς τῆν ἄλλην θάλασσαν.

§ 23. Τάρσους] καὶ κατ' ἄλλην γρ. Ταρσόν· διότι λέγεται καὶ καθ' ἑνικὸν
 παρὰ Στράβ., Ἄρρ. καὶ ἄλλοις. Ἦτο δὲ ἀρχαία μητρόπολις τῆς Κιλικίας, κειμένη
 ἐπὶ τοῦ Κύδνου ποταμοῦ καθέδια τῶν βρασιλέων τῆς χώρας ἐπὶ τῆς Περσικῆς δυ-
 ναστείας πολυάνθρωπος καὶ πλουσία κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ
 Σαρδαναπάλου (ὅρα ἐμὴν Ἑλλ. Ἱστορ.), ὕστερον δὲ Ἰουλιανόπολις κληθεῖσα πρὸς
 τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τανὼν Τάρσο ὁ κάτοικος Ταρσεύς βασιλεία] ὅρα
 § 7. Κύδνος] ἔθηκ' ἐλούσθη ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ἠσθένησεν (ὅρα ἐμὴν ἐπίτ.
 ἑλλ. Ἱστορίαν ἐν σελ. 104).

- 24 εὔρος δύο πλέθρων ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν ἐπὶ τὰ ὄρη πλὴν οἱ τὰ καπη-
λεῖα ἔχοντες ἔμειναν δὲ καὶ οἱ παρὰ τὴν θάλατταν οἰκοῦντες ἐν
- 25 Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς. Ἐπύραξα δὲ ἡ Σουενέσιος γυνὴ πρότερα Κυ-
ρου πέντε ἡμέραις εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν
ὀρέων τῇ εἰς τὸ πεδῖον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος στρατεύματος ἀ-
πόλοντο· οἱ μὲν ἔφασαν ἀρπάζοντάς τι κατακοπήναι ὑπὸ τῶν Κι-
λικίων, οἱ δὲ ὑπολειφθέντας καὶ οὐ δυναμένους εὔρειν τὸ ἄλλο
στράτευμα οὐδὲ τὰς ὁδοὺς εἶτα πλανωμένους ἀπολέσθαι [ἦσαν δ'
26 οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὀπλίται]. οἱ δ' ἄλλοι ἐπεὶ ἤγον, τὴν τε πόλιν
[τοὺς Ταρσοὺς] διήρπασαν, διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν συστρατιωτῶν
ὀργιζόμενοι καὶ τὰ βασιλεῖα τὰ ἐν αὐτῇ Κύρος δὲ ἐπεὶ εἰσῆλα-
σεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμπετο τὸν Σουενέσιν πρὸς αὐτὸν ὅ-
στε πρότερον ἄρσεν· πῶ κρείττονι· αὐτοῦ εἰς χεῖρας ἔλθειν ἔφη

§ 29 τὴν πόλιν ἐξέλιπον — εἰς χωρίον] ἀντί: τὴν πόλιν ἐκλιπόντες ἐφυγον εἰς
χ.—οἱ τὰς καπηλεῖα ἔχοντες] = οἱ ἔχοντες τὴν πωλητὴν τῶν πρώτων χειρῶδων
πραγμάτων καὶ μάλιστα τροφίμων· ἔμειναν δὲ οὗτοι ἕνεκα κέρδους. ἐν Σόλοις] ἀ-
ποικία τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Λινθίων (ἐκ τῆς πόλεως Λίνδου τῆς Ῥόδου) κατα-
στραφεῖσα ἐκ τῶν πολέμων καὶ ἀνακαιμισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μ. Πομπηίου ἐπωνομά-
σθη Πομπηιοῦπολις, τανῦν Μεζετλοῦ ὁ κάτοικος Σολεύς. ἐν Ἰσσοῖς] πόλις εἰς τὰ
ἔσχατα τῆς Κιλικίας ἔχουσα εὐρύχωρον καὶ ἀσφαλῆ λιμένα· παρὰ ταύτην συνέβη
ἡ δευτέρα μάχη μεταξύ Μεγ. Ἀλεξάνδρου καὶ Δαρκείου (ἄρα ἐμὴν ἐπίτ. ἑλλ. ἱστορ.
ἐν σελ. 104). τανῦν Ἄυας ἢ Ἀσελέρ. Παρὰ Στράβ. καὶ Στεφ. Βυζ. εὔρηται ἐνικ.
παρὰ δὲ Ξενοφ. πληθ.

§ 25. ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ὀρέων κλ.] = ἐν ᾧ δὲ ὁ Μένων ἐπέρνα τὰ ὄρη, ἵνα
ἔλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα. λόχος] = ἄθροισμα ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀπόλοντο] (ἄρα ἐμὰ Ἄ-
νάμ. ῥήμ. ἐν λ. ὄλλυμι). οἱ μὲν ἔφασαν κλ.] ἀσυνδέτως ἀντί: οὗς οἱ μὲν κλ.
διότι εἶνε ἐπεξήγησις. εἶτα] = τὸ εἶτα ἀνακεφαλ. τὰς προηγ. μετ. (ὑπολ. καὶ οὐ
δυναμ.) = οὕτως· ἐν γένει δὲ τὸ εἶτα μετὰ προτάσεως ἢ μετὰ μετοχῆς σημαίνει τι
τὸ ὁποῖον πηγάζει ἐκ τῶν προηγουμένων ὁμοίως καὶ τὸ ἔπειτα = διὰ τοῦτο. = ἐ-
κατὸν] νοητέον ὅτι ἐκ πῶν δύο λόχων ἑκατὸν μόνον ἐφονεύθησαν καὶ δι' αὐτὸ
μετὰ τοὺς δύο λόχους ἔθικεν ἀριθμὸν ὀρίζοντα τοὺς φονευθέντας.

§ 26. οἱ δ' ἄλλοι] πλὴν τῶν φονευθέντων ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Μένωνος. οὐ-
δενί πῶ εἰς χεῖρας ἔλθειν] κατὰ τινος σημ. συγγενέσθαι (εἰς χεῖρας: ἤγουν εἰς
ἀμιλίαν καὶ δεξιῶσιν φιλικὴν Σχ.), ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι τὸ εἰς χεῖρας ἔλθειν δὲν
σημ. φιλικὴν σχέσιν πρὸς Ἕλλησιν· ἔπομ. ἢ χρῆσις ἀπαγορεύει τὴν ἐκδοχὴν

οὔτε τότε Κύρος ἵναί ἠθέλει, πῶν ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπειθε καὶ πιστεῖς
 ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλήλοισι, Συέννεσι μὲν 27
 ἔδωκε Κύρῳ χρῆματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιάν, Κύρος δὲ ἐκείνῳ
 δῶρα ἅ νομιζοῦνται παρὰ βασιλεῖ τιμῆς ἵππων χρυσοχάλινον καὶ
 στρέπτον χρυσοῦν καὶ ψέλια καὶ ἀκινάκην, χρυσοῦν καὶ στολὴν
 Περσικὴν, καὶ τὴν χώραν μηκέτι διαρπάξομαι· τὰ δὲ ἠρπασμένα
 ἀνδράποδα, ἦν του ἐντυγχάνωσιν, ἀπολυθάνειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἐνταῦθα ἔμεινε Κύρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσι· οἱ γὰρ Γ'
 στρατιῶται οὐκ ἔφρασαν ἵναί τοῦ πρόσω· ὑπόπτεον γὰρ ἦδη ἐπὶ
 βασιλέα ἵναί· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφρασαν. πρῶτος δὲ
 Κλέαρχος τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο ἵναί· οἱ δὲ αὐτὸν τε

ταύτην· ἡμεῖς τοὐλάχιστον δὲν γινώσκωμεν ἀνάλογα χωρία· ὅθεν νοητέον οὕτως·
 «ὁ δὲ—μὲ οὐδένα ἀνότερόν του εἶπεν, ὅτι ἦλθεν εἰς χεῖρας.» (ὥστε, ὡ Κύρε, ἄ-
 πελθε) ἠθέλει ἵναί] ἐκ πλαγίου (ἔφη) μετατρέπεται ὁ λόγος εἰς ὀρθόν. πιστεῖς
 ἔλαβε]=ἐγγύα ἔλαβεν ὁ Συέννεσι.

§ 27. ἐπεὶ συνεγένοντο κλπ.]—ἄφ' οὗ ἦλθον εἰς συνέντευξιν· εἰς τὴν στρα-
 τιάν] στρατιὰ=κυρίως στρατὸς ἐν κινήσει, κατὰ τινος. στρατὸς δὲ καὶ ἐπὶ στά-
 σεως καὶ ἐπὶ κινήσεως· στρατεία δὲ=ἐκστρατεία. δῶρα ἅ νομ παρὰ βασιλεῖ] ἡ
 παρὰ ἐνθ. σημ. κρίσιν=κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ βασιλέως. τιμῆς]=τιμητικά. ἵππων
 κλ. ἡ ἐπεξηγησις ταῦτα εἰς τὸ δῶρα. στρέπτον] ἐνν. κύκλον=περιδέραιον. ψέλια]=
 βράχιδια. ἀκινάκη] ὄνομα Περσικοῦ ξίφους, ὅπερ ἦτο εὐθὺ καὶ βραχὺ κρεμά-
 μενον ἐκ τῆς ζώνης ἐπὶ τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ σώματος. «τῷ μὲρῷ προσήρητῆ-
 νον». (ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες καὶ Ρωμ. προσήρητων τὰ ξίφη αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ
 μέρους). στολή Περσικὴν] ὄρα Ξεν. Κύρ. Παιδ. 8, 3, 13). διαρπάξομαι] ἐξαρ-
 τᾶται ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἔδωκε κατὰ ζεῖγμα ἐννοουμένου· ὑπέσχετο. ἀνδράποδα]
 τοὺς δούλους.

Κεφ. Γ'. Ὁ Κύρος ἐν Ταρσοῖς ἠναγκάσθη νὰ διατρέψῃ ἡμέρας εἴκοσι, διότι οἱ
 Ἕλληνες ὑποπεύσαντες ὅτι ἡ ἐκστρατεία εἶνε κατὰ τοῦ βασιλέως, ἀρνοῦνται νὰ
 προχωρήσωσι καὶ τὸν Κλέαρχον, ἀρχηγὸν τῶν Ἑλλήνων ἐπιμένοντα νὰ ὀδηγήσῃ
 τοὺς στρατιώτας τοῦ μικροῦ δεῖν ἐφόνευσαν οὗτοι διὰ λίθων· ἀλλὰ τέλος πείθονται
 νομίζοντες, ὅτι ἡ ἐκστρατεία εἶνε κατὰ τοῦ σατράπου Ἀβροκόμα καὶ οὐχὶ κατὰ
 τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν.

§ 1. οὐκ ἔφρασαν ἵναί] Ἀττικὴ ἔκφρ. ἀντί: ἔφρασαν οὐκ ἵναί=ἠρνοῦντο νὰ
 προχωρήσωσι τοῦ πρόσω]=πρὸς τὰ ἐμπρός. ἡ γεν. τοπικὴ (τῆς κινήσεως). ἐβιά-
 ζετο] παρατ. τῆς προσπαθείας=επεχειρεῖ νὰ βιάζῃ αὐτούς· (τὸ β. βιάζομαι

- ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκείνου, ἐπεὶ ἄρξαιτο προίεσαι.
- 2 Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε μὴ καταπετροθῆναι, ὕστερον δ' ἐπεὶ ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν. καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἐστῶς· οἱ δὲ ὄρωντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε.
- 3 «Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν. ἐμοὶ γὰρ ξένος Κύρος ἐγένετο καὶ με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μύριους ἔδωκε δαρεικούς· οὗς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην
- 4 ἐμοὶ οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἔδαπάνων, καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θοράκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμω-

διαθ. μέσης καὶ παθ.). ἔβαλλον] ἐν. λίθοις. καὶ τὰ ὑποζύγια] = τὰ φορτηγὰ ζῶα. ἐπεὶ ἄρξαιτο προίεσαι] = ὁσάκις ἤθελον κάμει ἀρχὴν νὰ προχωρῶσι. προίεσαι = ἀπαρέμ. τοῦ β. πρόειμι (πρὸς—εἰμι) = ὑπάγω ἐμπρός.

§ 2. μικρὸν ἐξέφυγε μὴ καταπετροθῆναι] = μόλις ἀπέφυγε νὰ φονεθῆ διὰ λιθοβολισμοῦ· τὸ ἐκφεύγειν παρ' Ἀπτ. συντάσσεται μετ' αἰτ. καὶ οὐχὶ μετὰ γεν. (ἐκφεύγω τι καὶ οὐχὶ ἐκφεύγω τινός)· τὸ δὲ καταπετροθῆναι μόνον κατὰ παθ. ἄορ. ἐκ τοῦ καταπετρόω· ἀντ' αὐτοῦ δὲ συνηθ. παρ' Ἀπτ. τὸ καταλεῶν, καταλιθῶ καὶ λιθοβολῶ. (μτγν. πολὺ)—(ἄρα ἐμὰ Ἀνώμ. ῥήμ. ἐν λ. λεῶν καὶ κεφ. Ε' § 14). Περὶ δὲ τῆς ἀρνήσεως μὴ—καταπετροθῆναι μετὰ τὸ ἐξέφυγε, παρατηροῦμεν, ὅτι παρ' Ἀπτ. μετὰ τὰ ἀρνητικὰ ῥήματα ἀπαγορεύειν, ἀντιλέγειν, ἀρνεῖσθαι καὶ τὰ ὅμοια τίθεται ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ μῆ. ἔγνω, ὅτι οὐ δυνήσεται] ἀντὶ δυνήσοιτο· πλάγιος λόγος ἐκφερόμενος ὡς εὐθύς. ἐκκλησίαν] μεταφορικῶς ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ στρατοῦ.

§ 3. Ἡ δημηγορία (3—7) σκοπεῖ τὴν πειθῶ τῶν στρατιωτῶν. ἄνδρες στρατιῶται] κλητικὴ τῆς προσφωνήσεως. μὴ θαυμάζετε] τὸ ἀπαγορευτ. μὴ συντάσσ. μετὰ προστ. ἐνεστ. (ὡς ἐνθ.) καὶ παρακ. καὶ μεθ' ὑποτ. ἄορ. ὅτι χαλεπῶς φέρω] ἢ πρῶτ. αὕτη εἶνε τὸ ἀντικείμεν. τοῦ θαυμάζετε = ὅτι λυποῦμαι. τοῖς παροῦσι πράγμασι] τὸ ἀντικ. τοῦ χαλεπῶς φέρω, ὅπερ ὡς παθηματ. συντάσσεται μετὰ δοτικ. Λέγεται δὲ καὶ : τὰ παρόντα πράγματα (χαλεπῶς φέρω) τὸ ἀντικείμεν. δὲ τῶν παθηματ. ῥήμ. εἶνε καὶ τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους αὐτῶν (τὰ παρόντα πράγματα δ' ἐνθ. εἶνε, ὅτι δὲν θέλουσι νὰ προχωρήσωσι). φεύγοντα] = ἐξόριστον ὄντα. τά τε ἄλλα ἐτίμησε] = ἐμὲ τά τε ἄλλα ἐτίμησε· μετὰ δύο αἰτ. οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοὶ] = ὄν ἐφύλαξα δι' ἐμαυτόν. οὐδὲ καθηδυπάθησα = οὐδὲ ἔδαπάνησα τούτους· εἰς ἡδυπαθείας (μεταβ.) ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἔδαπάνων] πρὸς τὸ συμφέρον σας ἐξώδευον (πρὸς συντήρησίν σας).

ροῦμένη μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χερρονήσου αὐτοῦς ἐξελαύνων βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἑλληνας τὴν γῆν. ἐπειδὴ δὲ Κύρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμεν, ἵνα εἴ τι δεοίτο ὠφελοῖν αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευδάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, αἰρήσομαι δ' οὐχ ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὅ,τι ἂν δεῖ πείσομαι. καὶ οὐποτε ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ Ἑλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἑλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην. ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πειθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅ,τι ἂν δεῖ πείσομαι. νομίζω

§ 4. ἐτιμωρούμην] τιμωροῦμαι τινα (μέσον: τιμωρῶν ἑμαυτῷ κολάζω τινα) = ἐκδικουῦμαι τινα· τὸ δὲ ἐνεργ. τιμωρῶ τινα = βοηθῶ τινα. ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ... Ἑλλ τὴν γῆν] τὸ ἀφαιροῦμαι συντάσσ. μετὰ δύο αἰτιατικῶν ἢ μετὰ αἰτ. καὶ γεν. ἵνα ... ὠφελοῖν αὐτόν] διὰ νὰ ὠφελῆσω, βοηθήσω αὐτόν: τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην συντάσσονται ἀείποτε μετ' αἰτ. (ἐκτός παρὰ ποιητ.). Κακῶς δ' ἔχει ἐπομ. (ὡς θ' ἀποδειξωμεν ἀλλαγῶ διὰ πολλῶν) τὸ παρ' ἡμῖν διδασκόμετον κοινῶς, ὅτι τὰ περιποιητ. καὶ ἀντιπεριποιητικὰ συντάσσ. δοτ. Ἐπέθη δὲ τὸ εἶναι . . . ὠφελοῖν (ὁ τελ. λόγος) κατ' εὐκτ. κανονικῶς ἐνθ.—ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον] ἀντὶ τούτων ἃ εὖ ἔπαθον ἢ αἰτ. τοῦ ἀναφ. ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ δεικτικόν, ὅπερ παραλείπεται, ἂν εἶνε ἀνωνομ. : εὖ πάσχω (παθ.) = εὐεργετοῦμαι, οὐ τὸ ἐνεργ. εἶνε: εὖ ποιῶ = εὐεργετῶ. πρβλ. καὶ τὸ ῥήματ. εὖ ποιητέοι : «Καὶ μὴν οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ ποιητέοι» (Ξεν. Ἀπομν. 6, 27). συμπορεύεσθαι] = μοι.

§ 5. ἀνάγκη] ἐνν. τὸ ἐστί. ὑποκ. τὸ ἢ χρῆσθαι ἐμὲ (προδόντα = μετ. χρ.) ἢ εἶναι. ψευδάμενον] = εἰπόντα ψεῦδη μετ. χρ. τοῦ ῥήμ. ψεύδομαι ὁ μέσ. ἀφρ. ἐψευδάμενον = εἶπον ψεῦδη, ὁ δὲ παθ. ἀφρ. ἐψεύσθην (ὡς μέσος) = ἀπέτυχον. αἰρήσομαι] θὰ προτιμήσω· αἰροῦμαι κυρ. λαμβάνω δι' ἑμαυτόν. (δρα ἐμὰ Ἀνωμ. ῥήμ.). δ' οὐχ] τὸ σὺν μετὰ τῶν μερίων δέ, ἀλλά, (ἀτάρ) γέ κλ. ἐνούμενον εἶνε ἐπίφρ. βεβαιωτικόν. = ἀλλὰ βεβαίως. (ἀλλ' ὅπωδήποτε). πείσομαι] = θὰ πάθω τοῦ ῥ. πάσχω ὁ ἐνεργ. μέλλ. τούτου πείσομαι εἶνε ὁμώνυμος μετὰ τὸν μέσ. μέλλ. τοῦ πείθω (δρα ἐμὰ Ἀνωμ. ῥήμ.). ἐρεῖ] μέλλ. τοῦ ῥήμ. λέγω· προδοῦς] μετ. χρονικῆ προσδιορίζουσα τὸ εἰλόμην καὶ προσδιοριζομένη καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἐπίσης χρονικῆν μετ. ἀγαγὼν. εἰλόμην] δρα ἀνωτέρω: αἰρήσομαι.

§ 6. σὺν ὑμῖν ἔψομαι] ἀντὶ: ὑμῖν ἔψομαι, διότι τὸ ἔψομαι συνήθως συντάσσεται μεθ' ἀπλῆς δοτ. ὡς καὶ τὸ ἀκολουθῶ· σπανιώτερον δὲ σὺν τινι ἢ μετὰ τινος (δρα τοὺς χρ. τοῦ ῥήματος ἔψομαι εἰς τὸν ἐμόν κατάλογον τῶν Ἀνωμ. ῥήμ.).

γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ
 σὺν ὑμῖν μὲν ἂν οἶμαι εἶναι τίμιος ὅπου ἂν ὦ, ὑμῶν δὲ ἔρημος ὢν
 οὐκ ἂν ἰκανός [οἶμαι] εἶναι οὐτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὐτ' ἂν ἐχθρὸν
 ἀλέξασθαι. ὡς ἐμοῦ σὺν ἰόντος ὅποι ἂν καὶ ὑμεῖς οὕτω τὴν γνώ-
 7 μὴν ἔχετε. ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται οἱ τε αὐτοῦ ἐκείνου
 καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτα ἀκούσαντες [ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύε-
 σθαι] ἐπήνεσαν. παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι
 8 λαβόντες τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλέαρ-
 χον. Κῦρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν
 Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρα δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμ-
 πων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαρρεῖν ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ
 9 δέον. μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν. αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι. μετὰ
 δὲ ταῦτα συναγαγὼν τοὺς θ' αὐτοῦ στρατιώτας καὶ τοὺς προσελ-

σὺν ὑμῖν μὲν = σὺν ὑμῖν μὲν εἰ εἴην (ὢν). ἂν οἶμαι εἶναι = νομίζω ὅτι θὰ ἤμην
 τὸ ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ ἂν ἐνθ. ἀντί εὐκτ. μετὰ τοῦ ἂν (δρα σχόλ. ἐν Κεφ. Γ'
 10 περὶ τοῦ: περιγεγόμενος ἂν). ἀλέξασθαι = ἐκδιχθῆναι τὸ β. ποιητικόν. οὐκ
 ἂν ἰκανός εἶναι — οὐτ' ἂν — οὐτ' ἂν] ἀντί: οὐκ ἰκανός εἶναι ἂν οὔτε φίλον ὠφε-
 λῆσαι οὔτε ἐχθρὸν ἀλέξασθαι· ἀλλὰ τὸ ἂν ὅπερ ἔχει τὴν μείζονα δύναμιν μετὰ
 τὴν ἄρνησιν ἐπανελήφθη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἵνα ἔτι μᾶλλον τὸ πρᾶγμα ἐξάρθῃ. ὡς
 ἐμοῦ σὺν ἰόντος κλ.] = ἔχετε λοιπὸν οὕτω (ταύτην) τὴν γνώμην ὅτι ἐγὼ θὰ ἔλθω
 ὅπου καὶ ἂν ὑμεῖς ὑπάγητε (ἐνν. ἴητε).

§ 7. καὶ οἱ ἄλλοι] οἱ στρατιῶται τῶν ἄλλων στρατηγῶν. ἐπήνεσαν] τὸ ἐπαινώ
 σημ. τὸ πρῶτον συναινώ, ἔπειτα δὲ εὐχαριστώ, ἐπαινώ· ἐνθ. = ἀπεδέξαντο τοὺς
 λόγους του. τὰ σκευοφόρα] ὅσα φέρουσι τὰ σκεύη — κτήνη.

§ 8. τούτοις] — διὰ ταῦτα τὰ ὅποια ἔπραττον οἱ στρατιῶται· μετεπέμπετο] δρα
 σημ. κεφ. Γ, 2. ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε] = δὲν εἶχε προθυμίαν νὰ ὑπάγῃ. τὸ θέλω
 λέγεται καὶ ἐθέλω· τὸ ε εἶνε πρόθεμα· ἔχει δὲ ἡ ἑλλ. γλῶσσα τρία πρόθεματα·
 τὸ α, ε καὶ ο. (ἀσταφίς (ἀπτικῶς) καὶ σταφίς (ἐλληνικῶς), θέλω καὶ ἐθέλω, κρί-
 θας καὶ ὀκρίθας). ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον] ἐπειδὴ (κατὰ τὴν
 γνώμην του) θὰ τακτοποιηθῶσι ταῦτα ὡς δεῖ· τὸ ὡς ἐπὶ αἰτιολογ. μετ. σημ. τὸ
 ἐξ ὑποκειμένου· τὸ δὲ οἶα καὶ αἶτε τὸ ἐξ ἀντικειμένου. μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέ-
 λευεν αὐτόν] παρεκίνει δὲ (τὸν Κῦρον) νὰ στέλλῃ νὰ καλῇ αὐτόν· περὶ τοῦ μετα-
 πέμπεσθαι δρα κεφ. Γ, 2. αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι] ἀντί: αὐτὸς δ' ἔφη οὐκ ἰέναι
 = αὐτὸς δὲ ἤρνεῖτο νὰ ὑπάγῃ.

θόντας αὐτῶ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον ἔλεξε τοιαύδε. « Ἄν-
δρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἡ-
μᾶς ὡσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκείνον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἐτι
στρατιῶται, ἐπεὶ γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῶ, οὔτε ἐκείνος ἐτι ἡμῖν
μισθοδότης. ὅτι μέντοι ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν οἶδα ὥστε καὶ 10
μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἐθέλω ἔλθειν, τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυ-
νόμενος ὅτι σύνοιδα ἐμαυτῶ πάντα ἐψεύσμενος αὐτόν, ἔπειτα καὶ
δεδιώς μὴ λαθῶν με δίκην ἐπιθῆ ὧν κομίζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι. ἐ-
μοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθέσθαι [οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν 11
αὐτῶν], ἀλλὰ βουλευέσθαι ὅτι χρὴ ποιεῖν ἐκ τούτων, καὶ ἕως τε
μένομεν αὐτοῦ σκεπτεῖν μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα με-
νοῦμεν, εἴ τε ἤδη δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα ἀπιεν,
καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν ἄνευ γὰρ τούτων οὔτε στρατηγού

§ 9. τοιαύδε]—ταῦτα περίπου. Διὰ τῶν ἐξῆς ἀποτρέπει τῆς ἐπανόδου ὁ Κλέαρχος τοὺς στρατιῶτας. τὰ μὲν δὴ Κύρου κλ.]—αἱ μὲν λοιπὸν σχέσεις τοῦ Κύρου (τὰ πράγματα τοῦ Κύρου) εἶνε φανερόν, ὅτι ἔχουσιν οὕτω πρὸς ἡμᾶς (εἶνε τοιαῦται πρὸς ἡμᾶς), ὅπως αἱ ἰδικαὶ μᾶς πρὸς ἐκείνον.

§ 10. ὅτι ἀδικεῖσθαι—οἶδα]—ὅτι νομίζει ἀδικεῖσθαι· τὸ ῥ. οἶδα συντάσσεται μετὰ κατηγορ. μετ. ἢ μετ' εἶδ. προτ. ἢ ῥίζα του εἶδ. (ὄρα ἐμὰ ('Ανώμ. ῥήμ.). ὥστε καὶ μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἐθέλω ἔλθειν]=ὥστε οὐκ ἐθέλω ἔλθειν εἰ καὶ με αὐτὸς μεταπέμπεται (=εἰ καὶ με προσκαλεῖ). τὸ μὲν μέγιστον] διορισμὸς κατὰ παράθεσιν προτασσόμενος· σαφηνίζεται δὲ διὰ τῆς προτ.=κυριώτατα μὲν ἐξ ἐντροπῆς, διότι κλ. σύνοιδα ἐμαυτῶ]=εἰξεύρω καλῶς (συναισθάνομαι), ἢ συν δηλοῖ ἐπίτασιν. ἐψεύσμενος] κατηγορ. μετ. εἰς τὸ σύνοιδα συμφωνήσασα πρὸς τὸ ὑποκ. τοῦ σύνοιδα=ὅτι ἠπάτησα αὐτόν. πάντα]=καθ' ὅλοκληρίαν (αἰτίατ. τοῦ συστοίχου ἄντικ.). ὧν] γεν. τῆς αἰτ.=ἐνεκα τούτων ἁ (ἐξάρτ. ἐκ τοῦ δίκην). =δι' ὅσα.

§ 11. ὅτι οὐχ ὦρα . . . καθέσθαι]=δὲν εἶνε ὦρα νὰ ἀμελῶμεν (κυριῶς νὰ κοιμώμεθα, ὡς παρ' ἡμῖν). τὸ δὲ [οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν] μᾶλλον εἶνε παρέμβλημχ. καθέσθαι (σπαν. εὔδω) παρατ. ἐκάθευδον καὶ καθήυδον (σπάν.), μελλ. καθευδήσασθαι. ἀορ. κατέδαρθον κλπ. ἐκ τούτων]=ἐνεκα τούτων. αὐτοῦ] ἐπίφρ. τόπου=ἐνταῦθα. ὡς ἀσφαλέστατα] τὸ ὡς ἐπιτείνει τὸ ὑπερθ. ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα ἀπιεν] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ σκεπτεῖν μοι δοκεῖ εἶναι διὰ τοῦ ὅπως=πῶς, ὡς καὶ τὸ μενοῦμεν καὶ τὸ ἔξομεν. τὸ ἀπιεν ἔχει σημασίαν μέλλοντος =θὰ ἀπέλωμεν. τὰ ἐπιτήδεια]=τὰ ἀναγκαῖα, τὰ τροφίμα. ἰδιώτου] ἐν ἀνάθεσσι πρὸς τὸ

- 12 οὔτε ἰδιώτου ὄφελος οὐδέν. ὁ δ' ἀνὴρ πολλοῦ μὲν ἄξιος φίλος ὃ ἂν φίλος ἦ, χαλεπώτατος δ' ἐχθρὸς ὃ ἂν πολέμιος ἦ. ἔχει δὲ δύναμιν καὶ πεζὴν καὶ ἵππικὴν καὶ ναυτικὴν ἣν πάντες ὁμοίως ὀρωμέν τε καὶ ἐπιστάμεθα. καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι, ὥστε ὄρα λέγειν ὅτι τις γινώσκει ἄριστον εἶναι ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. ἐκ δὲ τούτου ἀνίσταντο οἱ μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου, λέζοντες ἃ ἐγίνωσκον, οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκέλευστοι, ἐπιδεικνύντες οἷα εἴη ἡ ἀπορία ἄνευ τῆς Κύρου γνώμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι. εἰς δὲ οἷα εἶπε προσποιούμενος
- 14 σπεύδειν ὡς τάχιστα [πορεύεσθαι] εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατηγὸς μὲν ἐλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα, εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπαγεῖν τὰ δ' ἐπιτήδει' ἀγοράζεσθαι.—ἡ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι.—καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κύρον αἰτεῖν πλοῖα, ὡς ἀποπλέσειεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῶ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κύρον ὅστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. ἐὰν δὲ μηδὲ ἡγεμόνα διδῶ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ καὶ προκαταληφσόμενος τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσῃ μῆτε Κύρος μῆτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀνηρπαχότες. οὗτος

στρατηγῷ. *ἰδιώτης* = 1) ὁ μὴ ἔχων ἀξίωμα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἔχοντα (ἄρχων καὶ ἰδιώτης)· καὶ 2) ὁ μὴ ἐπιστάμενός τι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐπιστάμενον π. χ. *ἰδιώτης πρὸς λατῶν*.

§ 12. ὁ δ' ἀνὴρ] = ὁ Κύρος. *χαλεπώτατος*] = φοβερώτατος δ' ἐχθρὸς ἐκείνου οὐτινος εἶνε πολέμιος. *πάντες ὁμοίως*] = ἐπίσης πάντες. *καὶ γὰρ κλ.*] = διότι εἰς τοῦτο προστίθεται, ὅτι οὐδὲ μακρὰν πιστεύω εἶμεθα ἐστρατοπεδευμένοι (καθῆσθαι).

§ 13. ἃ ἐγίνωσκον] ἐνθ. = ἣν εἶχον γνώμην. *τὸ γινώσκω* σημ. *ἔχω γνώσιν* καὶ *ἔχω γνώμην*. *ἐγκέλευστοι*] ἐνθ. κατὰ παθ. ἔνν. ὅθεν τὸ ποιητ. αἴτιον ὑπ' ἐκείνου (ἐγκέλευστος = διατεταγμένος, βαλμένος).

§ 14. *εἶπε*] ἐλέσθαι, ἀγοράζεσθαι, συσκευάζεσθαι, αἰτεῖν, συντάττεσθαι, πέμψαι, ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ εἶπεν (εἰς τῶν ἐγκελεύστων τοῦ Κλέαρχου). *Κύρον αἰτεῖν πλοῖα*] τὰ αἰτητικὰ καὶ στερητικὰ μετὰ δύο αἰτ. συντάσσονται. *πλοῖα*] = τὰ φορητὰ καὶ δικάδες *νῆες*) *τριήρεις* δὲ καὶ *νῆες* = τὰ πολεμικὰ· ἄλλ' οὐχὶ πάντοτε· πρβλ. § 17. *φιλίας*] κατηγορ. τοῦ χώρας· ἀντικείμεται δὲ τὸ *φίλιος* πρὸς τὸ *πολέμιος*. *τὴν ταχίστην*] αἰτιατ. ἐπιρρηματικὴ = τάχιστα. *ὅπως μὴ φθάσῃ καταλαβόντες*] = ὅπως μὴ προφθάσῃ καὶ καταλάβῃ. (ὄρα τὰ ση-ειωθέντα ἐν κεφ. Γ, 9 περὶ τοῦ: *ἐλάνθανε τρεφόμενον*)· ὧν] Κιλικίων. *ἔχομεν ἡ-*

μὲν τοιαῦτα εἶπε· μετὰ δὲ τούτου Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον. «Ὡς
 μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μῆδεις ὑμῶν λε- 15
 γέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον» ὡς δὲ τῷ
 ἀνδρὶ ὃν ἂν ἐλήσθε πείσομαι ἢ δυνατὸν μάλιστα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι
 καὶ ἄργεσθαι ἐπίσταμαι ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα ἀνθρώπων». 16
 μετὰ τούτου ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνύς μὲν τὴν εὐθθειαν τοῦ τὰ
 πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὡσπερ πάλιν τὸν στόλον τοῦ Κύρου ποι-
 ούμενου, ἐπιδεικνύς δὲ ὡς εὐθθες εἴη ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου
 ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν. εἰ δὲ καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν, ὃν
 ἂν Κύρος δῶ, τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κύρον
 προκαταλαβεῖν; ἐγὼ γὰρ ἄκνοιῃ μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαί-

πακότες] = ἠρπάσαμεν καὶ ἔχομεν· ὁ λόγος ἐκ πλαγίου μεταπίπτει εἰς ὀρθὸν χάριν
 ζωηρότητος. εἶπε τοσοῦτον] = εἶπε τόσον μόνον.

§ 15 ὡς μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ — λεγέτω] κανεὶς ἄς μὴ λέγη (νομίζει) ὅτι ἐγὼ
 θὰ ἀναλάβω τὴν στρατηγ. ταύτην· ἢ μετοχὴ ὡς στρατηγήσοντα ἐξαρτᾶται ἐκ
 τοῦ λεγέτω. (ὅτε θὰ ληφθῆ ὡς κατηγορούμενον)· ἄλλοι ὁμως ἐρμηνεύουσι τὴν αἰ-
 τιατ. ὡς ἀπόλυτον λέγοντες ὅτι τὸ ὡς μετὰ μετοχ. ἐν τοῖς λεκτικοῖς καὶ γνω-
 στικοῖς ῥήμ. ἰσοδυναμεῖ πρὸς εἰδ. πρότ. ἢ εἰδ. ἀπαρ. (τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶνε πολὺ
 διάφορον τῆς προηγουμ. συντάξ.)· ἐν τῇ περὶστασει δὲ ταύτῃ ἀντὶ τῆς αἰτ. ἡδύ-
 νατο νὰ τεθῆ καὶ γεν. ἀπόλυτος (ὡς μὲν ἐμοῦ στρατηγήσοντος ταύτην τὴν στρα-
 τηγίαν κλ.). ἐν γένει δὲ τὸ λέγειν ἐνθ. πλησιάζει εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ δοκεῖν.
 ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον] ἐνν. ἐστὶ = ὑπ' ἐμοῦ οὐ δεῖ ποιεῖσθαι τοῦτο. ἢ δοτ. ἐμοὶ
 εἶνε τὸ ποιητ. αἴτιον. ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ πείσομαι] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου.
 ἕναστος λεγέτω]

§ 16. ἐπιδεικνύς μὲν τὴν εὐθθειαν] ζητῶν μὲν νὰ ἀποδείξῃ τὴν μοῖραν (ἐνε-
 στῶς τῆς ἀποπειρας). ὡσπερ πάλιν τὸν στόλον Κύρου ποιουμένου] ὡσεὶ ὁ Κύρος
 ἐποιοῖτο τὴν πορείαν ὀπίσω. πάλιν κυρ. σημ. ὀπίσω, τὸ δὲ αὐ καὶ αὐθις ἐπανά-
 ληψιν, ἀλλ' ἔπειτα συμπίπτουσιν· ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν] = οὐ καταστρέφο-
 μεν τὴν ἐπιχείρησιν· ἢ δοτικὴ ᾧ ἀντιχριστικῆ. σημειωτέα δ' ἐνθ. καὶ ἡ με-
 τάβασις ἀπὸ τοῦ πλαγίου λόγου εἰς εὐθὺν ὡσπερ ἀνωτέρω (14)· τί κωλύει Κύρον
 καὶ τὰ ἄκρα κλ.] οὕτω πρέπει νὰ συντάξωμεν· τί κωλύει Κύρον καὶ κελεύειν τὰ
 ἄκρα ἡμῖν προκαταλαβεῖν = τί ἐμποδίζει καὶ νὰ διατάξῃ νὰ προκαταλάβωσι τὰς
 κορυφὰς τῶν ὄρεων, ἵνα βλάβῃ ἡμᾶς· ἢ δοτ. ἡμῖν ἀντιπεριποιητικῆ· προβλ. III,
 4, 39: προκατελήπται γὰρ ἡμῖν (τ. ἐ. πρὸς βλάβην ἡμῶν).

- 17 λαιν ἂ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς ταῖς τριήρεσι καταδύσῃ, φοβοίμην
ὁ ἂν τῷ ἡγεμόνι ᾧ δοίη ἐπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ ὅθεν οὐκ
ἔσται ἐξελθεῖν· βουλοίμην δ' ἂν ἄκοντος ἀπὼν Κύρου λαθεῖν αὐ-
τὸν ἀπελθῶν· ὁ οὐ δυνατόν ἐστιν, ἀλλ' ἐγὼ φημι ταῦτα μὲν φλυα-
 18 ρίας εἶναι· δοκεῖ δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κύρον οἵτινες ἐπι-
τῆδαιοι σὺν Κλεάρχῳ ἐρωτᾶν ἐκεῖνον τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι·
καὶ ἂν μὲν ἡ πρᾶξις ἢ παραπλήσια οἷα περ καὶ πρόσθεν ἐχρήτο
 19 τοῖς ξένοις, ἐπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους εἶναι τῶν πρόσθεν
τούτῳ συναναβάντων· ἂν δὲ μείζων ἢ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνη-
ται καὶ ἐπιπικνωτέρα καὶ ἐπικινδυνότερα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς
ἀγεῖν ἢ πείσθοντα πρὸς φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γάρ, καὶ ἐπόμενοι ἂν
φίλοι αὐτῷ καὶ πρόθυμοι ἐποίμεθα καὶ ἀπὸντες ἀσφαλῶς ἂν ἀ-
 20 πίοιμεν· ὅ,τι ὁ ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ'
ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλευεσθαι· θέοσε ταῦτα, καὶ ἄνδρας ἐ-
λόμενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπομεν· οἱ ἡρώτων Κύρον τὰ δόξαντα

§ 17. δοκίῃ μὲν ἂν] = ἤθελον διατάσει. εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν] τὰ ἐνθ. πλοῖα λέγονται ἀδιαφόρως κατωτέρω τριήρεις (αὐταῖς ταῖς τριήρεσιν). ἂ ἡμῖν δοίη] ἂ ἂν ἡμῖν δῶ· ἢ εὐκτ. καθ' ἕλξιν ἐγκλίσεως πρὸς τὸ ὀκνοῖν ἂν = τὰ ὅποια ἤθελε μᾶς δώσει. ταῖς τριήρεσι] με τὰς τριήρεις. μὴ καταδύσῃ] = φοβούμενος μήπως μᾶς καταδυθῇ. ᾧ δοίη] ἀντί: ᾧ ἂν δῶ. = ὄν τινα ἤθελε δώσει· τὸ φ καθ' ἕλξιν πτώσεως ὄρα κερ. III 4: ἀνθ' ὧν εὐ ἔπαθον). ὅθεν] ἀντί ἐκεῖσε ὅθεν. οὐκ ἔσται] = δὲν θὰ εἶνε δυνατόν. παρ' Ἄττ. πάντοτε ἔσται καὶ οὐδέποτε ἔσται. βουλοίμην δ' ἂν λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθῶν] = ἤθελον ἐπιθυμήσει κρυφίως ν' ἀπέλθω.

§ 18. δοκεῖ μοι] = μοι φαίνεται δὲ καλόν. ἐκ τοῦ δοκεῖ μοι ἔξαρτ. τὰ ἀπαρμ. ἐρωτᾶν, καὶ ἐπεσθαι, καὶ μὴ εἶναι, ἀξιοῦν δὲ καὶ ἀπαγγεῖλαι καὶ βουλευεσθαι. ἐπιτῆδαιοι] κυρ. ἀρμόδιοι, ἐπομ. εὐρισκόμενοι εἰς στενὸν σύνδεσμον μετὰ τοῦ Κύρου, φίλοι. τί βούλεται] ὁ πλάγιος λόγος διὰ τοῦ τί ἀντί τοῦ ὅ,τι: συχὰ αἱ ἀντωνυμῖαι τίς, πότερος, κλ. καὶ τὰ μόρια πῶς κλ τίθενται ἐν πλαγίῳ λόγῳ ἀντί τῶν ὅστις, ὅπότερος, ὅποιος, ὅπως κλ. παραπλήσια οἷα περ κλ] ἀφομοίωσις— ἀντί: παραπλήσια τοιαύτη οἷα περ καὶ πρόσθεν ἐχρήτο τοῖς ξένοις ἢ πρὸς οἷαν περ κλπ. οὕτω συντάσσεται τὸ χρῶμαί τινι τι ἢ εἰς τι πρὸς τι, ἐπεσθαι] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δοκεῖ μοι.

§ 19 ἀξιοῦν] ὑποκ. τοῦ ἀξιοῦν τὸ ἡμᾶς. πρὸς φιλίαν] = φιλικῶς. ὁμοίως λέγεται πρὸς βίαν, πρὸς ἀνάγκην, πρὸς ἡδονήν, πρὸς ἀκρίθειαν. δεῦρο] ἐπὶ κινήσεως.

§ 20. ἡρώτων Κύρον τὰ δόξαντα] τ. ἐ. ἡρώτων Κύρον περὶ τῶν δοξάντων τῆ

τῆ στρατιᾷ. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούσι Ἀβροκόμαν ἐγθρόν ἄνδρα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κὰν μὲν ἦ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χράζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἢν δὲ φύγη, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἰρετοὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς 21 στρατιώταις· τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν ὅτι ἄγοι πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἔπεσθαι. προσαιτούσι δὲ μισθόν· ὁ δὲ Κύρος ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὐ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ θαρραλεῖν τρία ἡμιδρακεῖα τοῦ μηνός τῷ στρατιώτῃ· ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγοι οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἔν γε τῷ φανερωῷ.]

ΚΕΦΑΛ. Δ΄.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς δύο παρασάγγας δέκα ἐπὶ τὸν Δ΄. Ψάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος τρία πλῆθρα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει

στρατιᾷ. (περὶ τῆς ἀποφάσεως). ὅτι ἀκούσι]=εἶχεν ἀκούσει. Ἀβροκόμαν] Πέρσης ἦν οὗτος σατραπῆς τῆς Φοινίκης ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος. δώδεκα σταθμούς] ἀκριβῶς δέκα ἐννέα, ἀλλ' ἠλλάττωσεν ἐπίτηδες ὁ Κύρος τὸ διάστημα, ἵνα εὐκολώτερον πείσῃ τοὺς στρατιώτας. κὰν μὲν ἦ ἐκεῖ — ἔφη] ἀντὶ τοῦ πλαγήου εἰ μὲν εἶη· καὶ μετ' ὀλίγον· ἦν δὲ φύγη, ἡμεῖς βουλευσόμεθα. τὴν δίκην]=τὴν ἀρμόζουσαν τιμωρίαν.

§ 21. οἱ αἰρετοί]=ἐκεῖνοι οἵτινες εἶχον ἐκλεχθῆ, ἵνα ὑπάγωσιν. ὅμως δὲ ἐδόκει]=ἀλλ' οὐχ ἤττον ἀπεφάσισαν. προσαιτούσι] ἤτοι πρὸς τῷ μισθῷ, ὃν ἐλάμβανον αἰτούσι καὶ ἄλλον (αὐξήσιν μισθοῦ). ἡμιόλιον] κατὰ τὸ ἡμισυ περισσότερον παρ' ὅ,τι ἐλάμβανον. οὐ πρότερον ἔφερον] τούτου ὃν πρότερον ἔφερον (ἀντί· ἐφέροντο=ἐλάμβανον). τοῦ μηνός]=ἐκάστου μηνός, δι' ἕκαστον μῆνα. τῷ στρατιώτῃ] δι' ἕκαστον στρατιώτην. ἐνταῦθα] χρονικῶς=τότε. ἔν γε τῷ φανερωῷ]=τοῦλάχιστον φανερά.

Κεφ. Δ΄. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς Ἴσσοὺς, τὴν τελευταίαν πόλιν τῆς Κιλικίας (Ίουν. 401), ἐκεῖ τοῦ Κύρου ὁ στόλος προσκαλεῖται. Ἀφ' οὗ δὲ διήλθον τὰς πόλεις, δι' ὧν εἶνε ἡ δίοδος ἐκ τῆς Κιλικίας εἰς τὴν Συρίαν, ὁ Κύρος διὰ τῆς Συρίας προχωρεῖ. Προχωρῶν ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν καὶ ἀφικνεῖται εἰς μεγάλην πόλιν Θ ἄ ψ α κ ο ν, ὅπου ἀναγγέλλει εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι πορεύεται κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· ἐντεῦθεν μετὰ ἑνδεκα ἡμέρας φθάνει εἰς τὸν Ἀράξην ποταμόν.

§ 1. ἐντεῦθεν] δηλ. ἐκ τῆς Ταρσοῦ. ἐπὶ τὸν Ψάρον] καὶ κατ' ἄλλην προφορὰν Σάρον ποταμὸς ἐπίσημος, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ταύρου καὶ ῥέων διὰ

- σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμὸν, οὗ ἦν τὸ εὖρος στάδιον. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεντεκαίδεκα εἰς Ἰσσοὺς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ
- 2 οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρω παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ' αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. ἠγεῖτο δ' αὐταῖς Ταμῶς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον [ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν, καὶ συνεπολέμει Κύρω πρὸς αὐτόν]. παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετὰπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτακοσίους ἔχων ὀπλίτας, ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρω. αἱ δὲ νῆες ὤρμουσιν παρὰ τὴν Κύρου σκιηήν. ἐνταῦθα καὶ οἱ παρὰ Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληγες ἀποστάντες ἦλθον παρὰ Κύρον τετρακόσιοι ὀπλίται καὶ
- 4 συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας, ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τεῖχη, καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν τὸ πρὸ τῆς Κιλικίας Συέν-

τῆς πόλεως τῶν Κομάνων ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἐνούμενος μὲ τὸν Πύραμον τάνῶν Σεῖχούν. Πύραμον] τάνῶν Δξιχούν. Ἰσσοῦς] ὄρα 1, 2, 24.

§ 2. αἱ ἐκ Πελοποννήσου] αἱ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς βοήθειαν τοῦ Κύρου σταλεῖσαι. ἐπ' αὐταῖς] ἢ ἐπὶ μετὰ δοτ. δηλοῖ ἐπιστάσιαν εἰδικωτέραν καὶ ὠμισμένην (ὄρα ἐμὸν Ἐτυμολογικὸν ἔκδ. Β'. ἐν Πάτραις σ. 60). ἠγεῖτο δ' αὐταῖς] = ὠδήγει αὐτάς (δεικνύων τὴν ὁδόν) τὸ ἠγοῦμαι μετὰ δοτ. = εἶμαι ὠδηγός.

§ 3. μετὰπεμπτος ὑπὸ Κύρου] = προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Κύρου. ὑπὸ Κύρου — τὸ ποιητ. αἴτιον. παρὰ Κύρω] = πλησίον τοῦ Κύρου, ὑπὸ τὸν Κύρον. Οὕτω πολλάκις λέγεται οἱ παρὰ τινι (ὄντες). ὤρμουσιν] ὀρμέω-ῶ = εἶμαι ἀραγμένος (ὄρα ἐμὰ Ἀνώμ. ῥήμ. ἐν λ.). παρὰ τὴν Κύρου σκιηήν] πλησίον τῆς τοῦ Κ. σκιηῆς. παρ' Ἀβροκόμα] γεν. δωρ. τοῦ ὀνόμ. Ἀβροκόμας· συναπτέον δὲ τό: παρ' Ἀβροκόμα τῷ: ἀποστάντες = οἱ παρὰ τῷ Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλλ. ἀποστάντες παρ' Ἀβροκόμα καὶ ἐλθόντες παρὰ Κύρον συνεστρατεύοντο (ὄρα I, 1. 5: τῶν παρὰ βασιλέως). Ἀβροκόμας δὲ = σατράπης τῆς Φοινίκης ἢ τῆς Συρίας.

§ 4. ἦσαν δὲ ταῦτα] κλ. ἀντὶ ἦσαν αὐταί — δύο τεῖχη, ἀλλ' ἢ ἀντωνυμ. ἢ δεικτ. ὑποκ. ἢ ἀντικ. οὕσα ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ κατηγορ. ἔχει δὲ ἐνθθ. πληθ. ἦσαν ἀντὶ ἦν, κατὰ Κύνερον, διότι πρόκειται περὶ δύο πραγμάτων οὐχὶ ἡνωμένων καὶ ἀντιθεμένων ἀλλήλοις. Κατὰ δὲ Κρύγερον τὰ τεῖχη καὶ αἱ πύλαι συνώνυμα.

νεις εἶχε καὶ Κιλικίων φυλακὴ, τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασι-
 λέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. διὰ μέσου δὲ βεῖ τούτων ποταμὸς
 Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλήθρου. ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν
 στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βία· ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ
 καὶ τὰ τεῖχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὑπερθεῖν δ' ἦσαν πέτραι
 ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέρους ἐφειστήκεσαν πύλαι. ταύ- 5
 τῆς ἕνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὀπλί-
 τας ἀποβιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν καὶ βιασάμενοι τοὺς
 πολεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις, ὅ-
 περ ᾤετο ποιήσειν ὁ Κῦρος τὸν Ἀβροκόμαν, ἔχοντα πολὺ στρατεύ-
 μα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν
 Κιλικίᾳ ὄντα, ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυεν,
 ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς. ἐντεῦθεν ἐξελαύ- 6
 νει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυριάνδον, πό-
 λιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ
 χωρίον καὶ ὄρμουν αὐτόθι ὀλκᾶδες πολλαί. ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας 7
 ἐπτὰ, καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκᾶς [στρατηγός] καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς
 ἐμβάντες εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθήμενοι ἀπέπλευσαν
 ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν φιλοτιμηθέντες ὅτι τοὺς στρατιώ-
 τας αὐτὸν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας ὡς ἀπίοντας εἰς τὴν

Κάρσος] τανῶν Μερμές. καθήκοντα] φθάνοντα μέχρι τῆς θαλάσσης (καθήκω).
 ἠλίβατοι] = ἀπόκρημνοι· ἢ λ. Ὀμηρικὴ καὶ ποιητ. ἢ ἔτυμολ. αὐτῆς ἀμφί-
 βολος.

§ 5. εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν] τ. ἐ ἐντὸς τῶν δύο τειχῶν (πρὸ τῆς Κιλικίας
 καὶ ἐκτὸς αὐτῶν, δηλ. πρὸς τὴν Συρίαν. οὐ τοῦτ' ἐποίησεν] ἢ ἄρν. οὐ προηγή-
 θη χάριν μείζονος ἐμφάσεως. ἔχοντα] = διότι εἶχεν. ἀπήλαυεν] ἀμετ. = ἀπήρηχο
 ἔφιππος. τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς] ἀντὶ στρατιᾶν τριάκοντα μυριάδων.

§ 6. Μυριάνδον] περίφημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐνεργούμενον ἐμπόριον ἀποικία τῶν
 Φοινίκων καὶ Μυριανθιδὸς κόλπος = Ἰσικὸς κόλπος· παρ' αὐτὴν ἡ Ἀλεξανδρέ-
 τα. ἐμπόριον]: λιμὴν ἐμπορικὸς· τὸ δὲ καθ' ἡμᾶς ἐμπόριον = ἐμπορία Ἑλληνιστί.
 ὀλκᾶδες] δηλ. νῆες = φορητῆγίδες. (ὄρα III, 13).

§ 7. ἄξια] ἐνν. σκευή. φιλοτιμηθέντες] = διότι προτεβλήθη ἡ φιλοτιμία των.
 τοὺς στρατιώτας αὐτῶν] ὄρα I, 3, 7. ὡς ἀπίοντας] = ὡς ἀπίοιεν, ἧτοι ὡς μέλλον-

Ἐλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλείᾳ εἶα Κύρος τὸν Κλέαρχον ἔ-
 χειν. ἐπεὶ δ' ἦσαν ἀφανεῖς, διήλθε λόγος ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κυ-
 ρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν ἠϋχοντο ὡς δειλοὺς ὄντας αὐτοὺς ληφθη-
 8 ναι, οἱ δ' ὤκτειρον εἰ ἀλώσονται. Κύρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρα-
 τηγούς εἶπεν. « Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων. ἀλλ' εὖ
 γε μέντοι ἐπιστάσθων ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα γὰρ ὅποι αἴ-
 χονται· οὔτε ἀποφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις ὥστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων
 πλοῖον· ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω, οὐδ' ἐρεῖ
 οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν παρῆ τις, χρῶμαι, ἐπειδὴν δὲ ἀπιέναι
 βούληται συλλαθὼν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀ-
 ποσυλῶ. Ἄλλ' ἰόντων, εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς
 περὶ ἐκείνους, καὶ τι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν
 Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ' οὐδὲ τούτων στερήσονται, ἀλλ' ἀπο-

τας νὰπέλωσιν. οὐ πρὸς βασιλείᾳ] ἐνν. ἰόντας ἐκ τοῦ ἀπιόντας. Πολλάκις ἐν τῇ
 ἀντιθέσει ἐκ τοῦ προηγουμένου συνθέτου ῥήμ. ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸ δεύτερον μέρος
 τῆς ἀντιθέσεως νοεῖται τὸ ἀπλοῦν π. γ. ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ἡμέρους τε αὐτῶ
 παραδοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος—συστρατεύεσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτὸν εἶσαι (δηλ. στρα-
 τεύεσθαι). Ξεν. Ἄν. VII 4, 20. ἀλώσονται] εὐκτ. τοῦ μέλλ. τοῦ αἰσικομαι (ὄρα
 ἐμὰ Ἄνωμ. ῥήμ.) ἐτέθη δὲ εὐκτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορ. χρόνου.

§ 8. ἀποδεδράκασιν] τὸ ἀποδιδράσκειν κυρ λέγεται ἐπὶ δραπετευόντων δούλων,
 ἔπειτα καὶ ἐπὶ παντός ἄλλου. οὔτε ἀποφεύγασιν]=οὔτε ἔχουσιν ἀποφυγεῖ τὸν
 κίνδυνον τῆς συλλήψεως. μὰ τοὺς θεοὺς] τὸ ὀρκωτικὸν μὰ ἀποφάσκει· καὶ τίθε-
 ται μετ' αὐτ. τῆς θεότητος εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁποίας ὀρκίζεται τις (ὄρα ἐμὸν
 Ἐτυμολ. ἔκδ. Β', ἐν Πάτραις σελ. 72. διώξω μέλ. τοῦ ῥήμ. διώκειν εὐρισκόμενος
 μὲν, ἀλλὰ σπανιώτερον ἀντὶ τοῦ συνήθους καὶ παρὰ τῆς δοκίμιας ἰδίου ὡς ἐνεργ.
 διώξομαι ὑπό τινος] ὁ πληθ. ἀναφέρεται εἰς τὸ περιληπτικὸν τις καὶ τοι ἔχω γε]
 =ἂν καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἔχω· τὸ γε ἐπιτείνει τὸ ῥήμα ἔχω· φέρεται δὲ τὸ καὶ τοι
 εἰς παρεμφ. ἔγκλισιν. καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας] ἄνευ ἄρθρου ἂν καὶ περὶ
 γνωστῶν καὶ ὠρισμένων, διότι ὅταν πολλὰ ὁμοῦ ὡς πράγματα συνενῶνται,
 τὸ ἄρθρον παραλείπεται. ἐν Τράλλεσι] Τράλλεις πόλις ἐπίσημος τῆς Λυδίας κτι-
 σθείσα τὸ πρῶτον ὑπὸ Λυδῶν καὶ Καρῶν καὶ κατοικοῦμένη ὑπὸ πολλῶν Ἑλλή-
 νων ἐπὶ τερπνῆς καὶ εὐφρόου θέσεως, ἥ; οἱ κάτοικοι ἐφημιζοντο διὰ τὰ πλούτη-
 τανῦν ἐρείπια Ἐσκι Χισιᾶρ λεγόμενα. φρουρούμενα] ἀντὶ φρουρούμενας, διότι ὡς
 πράγματα λαμβάνει τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας. στερήσονται] παθητ.=ὑπὸ τοῦ
 Κύρου. ἀπολήφονται] ἢ ἀπὸ τὸ ὀφειλόμενον δηλοῖ. (ἀπολαμβάνω).

λήφονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς». καὶ ὁ μὲν ταῦτα 9
εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυμότερος πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀ-
κούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἠθίον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.
Μετὰ ταῦτα Κύρος ἐξελαύνει σταθμούς τέτταρας παρασάγγας εἰ-
κοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος πλήθρου, πλήρη δ'
ἰχθύων μεγάλων καὶ πρᾶεων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν
οὐκ εἶων [οὐδὲ τὰς περιστερὰς]. αἱ δὲ κῶμαι ἐν αἷς ἐσκήνουν Παρυ-
σάτιδος ἦταν εἰς ζώνην δεδομένα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς 10
πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δάρδατος ποταμοῦ,
οὗ τὸ εὖρος πλήθρου. ἐνταῦθα ἦν τὰ Βελέσους βασιλεία τοῦ Συρίας
ἄρξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλός, ἔχων πάντα ὅσα
ὄραι φύουσι. Κύρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε καὶ τὰ βασιλεία κατέκαυσεν.
ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ 11
τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων· καὶ

§ 9. εἴ τις καὶ ἀθυμότερος ἦν] καὶ ἂν ἦσάν τινες ὄχι πολὺ πρόθυμοι εἰς τὴν
ἐκστρατείαν (κατὰ τοῦ βασιλέως). Χάλον] ποταμὸς τῆς Συρίας διαρρέων τὴν πό-
λιν Χαλέπιον (Βέροϊαν), νῦν Κοάκ. Γερῶν] τῆς θεᾶς Δερκετοῦς. καὶ πρᾶεων] =
ἡμέρων. Σύροι] = οἱ κάτοικοι τῆς Συρίας· Σύριοι δὲ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Σύ-
ρου. καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἶων] = καὶ δὲν ἄφινον νὰ τοὺς βλάπτωσιν. ἐσκήνουν] παρατ.
τοῦ σιηνόω-σθ] = κατοικῶ ἐν σκηνῇ. Παρυσάτιδος] ἡ τοι ἀνήκον εἰς τὴν Παρύ-
σατιν. εἰς ζώνην δεδομένα] τινὰς τῶν φόρων παρεχώρει ὁ βασιλεὺς εἰς ὠρισμένα
πρόσωπα δι' ὠρισμένας δαπάνας. Μάλιστα δὲ παρεχωροῦντο εἰς βασιλίσσας διὰ τὸν
φιματισμὸν καὶ καλλωπισμὸν αὐτῶν. ὅθεν ἡ χώρα, ἧς οἱ φόροι προωρισμένοι ἦσαν
διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο «ζώνη (ἢ καλόπερα) τῆς βασιλείας γυναικός». (ὄρα καὶ τί
παρεχώρησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας εἰς τὸν Θεμιστοκλέα—ἐμῆς Ἑλλ. Ἱστορ.
σ. 187).

§ 10. τοῦ Δάρδατος] Δάρδαξ παραποτάμιον τοῦ Εὐφράτου· πλησίον τούτου
σήμερον εὐρίσκονται τὰ εἰρεῖπια πόλεως Βαλλίς (ἄλλοτε Βαρβαλισσοῦ). Βελέσους]
σατράπου τῆς Συρίας. ὅσα ὄραι φύουσιν] = ὅσα παράγουσιν αἱ τέσσαρες ὄραι τοῦ
ἔτους. ἐξέκοψε ... κατέκαυσε ...] τὰ ἐνεργ. ἀντὶ τῶν μέσων = διέταξε νὰ κόψωσιν
ἐντελῶς ... διέταξε νὰ κατακαύσωσι.—διότι δὲν ἐτάχθη μετ' αὐτοῦ.

§ 11. Εὐφράτην] εἰς τῶν μεγαλειτέρων ποταμῶν τῆς Ἀσίας ῥέων διὰ τῆς δυ-
τικῆς Ἀσίας καὶ σχηματίζων μετὰ τοῦ Τίγρητος τὴν μεταξὺ αὐτῶν χώραν κα-
λουμένην Μεσοποταμίαν· πηγάζει ἐκ τῆς Ἀρμενίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Περσι-
κὸν κόλπον· (τανῦν βρβαριστὶ Φοράτ ἢ Φράτ). τεττάρων σταδίων] νῦν μόνον

- πόλις αὐτόθι ἦκειτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων Θάψακος ὄνομα· ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε. καὶ Κύρος μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις
- 12 καὶ ἀναπειθεῖν ἔπεισαι. οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότες κρύπτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν εἶναι ἐὰν μὴ τις αὐτοῖς χρήματα διδῶ, ὅσα περ καὶ τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀναβάσι [παρὰ τὰ πατέρα τοῦ Κύρου], καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ
- 13 μάχην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κύρον. Ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον. ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δῶσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς ἐπὶ εἰς Βαβυλῶνα ἦκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελεῖ μέχρι ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπίσθη. Μένων δὲ πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἔφονται Κύρῳ ἢ οὐ,

τετάρτων πλέθρων. **Θάψακος**] ἀρχαία καὶ περίφημος ἐμπορικὴ πόλις ἐν Συρίᾳ· πιθανῶς ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ Θίψαχ καλουμένην· κατὰ Πλίνιον ὀνομάσθη ἡ πόλις αὕτη ὕστερον Ἀμφίπολις ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικατόρος. **Βαβυλῶνα**] (Βαβυλοῦ, Π. Δ. Βαβὴλ πρωτεύουσα τῶν Βαβυλωνίων) (ὄρα ἐν ἐκτίσει περὶ αὐτῆς ἐμὴν Ἱστορ. ἀνατολ. λαῶν ἐν σ. 18).

§ 12. **ποιήσαντες ἐκκλησίαν**] ποιῶ ἐκκλησίαν ἐνεργ.—ἐνεργῶ νὰ γίνῃ ἐκκλησία· ὅθεν ἐνθ.—συγκαλέσαντες ἐκκλ. **πάλαι ταῦτα εἰδότες**] ἢ μετ' ἐναντ.—ἐνώ· ἤξευραν ἀπὸ πολλοῦ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην· **τις**] ἀορίστως καὶ γενικῶς ἀντὶ τοῦ ὑπονοουμένου Κύρου. **τοῖς προτέροις**] ὄρα 1, 1, 2. **ἰόντων**] διὰ τὸ προηγούμενον **αὐτῶν**· περιεμένε τις δοτ. ἰούσιν, ἀλλὰ πολλὰκις τίθεται· οὕτω γεν. ἀπόλ. πρὸς μεῖζονα ἔμφασιν. καὶ **ταῦτα**]—καὶ μάλιστα, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι δὲν ἐπορεύοντο διὰ νὰ πολεμήσωσιν, ἀλλὰ διότι ἐκάλει κλ.

§ 13. **πέντε ἀργυρίου μνᾶς**] ἀργυρᾶς πέντε, ἤτοι ἀργύρου χρήματα ἀξίας πέντε μνῶν· ἡ μνᾶ ἀξίζει 100 παλ. δρ. **ἔξῃκοντα δὲ μναὶ ἴσαι** πρὸς ἐν Ἀττικὸν **τάλαντον** (ὅπερ δηλ. ἴσονται μὲ ποσὸν χρημάτων χιλιᾶδων ἕξ, ἐν ᾧ ἦσαν καὶ ἄλλων Ἑλλ. πόλεων τάλαντα διάφορα). καὶ **τὸν μισθὸν ἐντελεῖ**] ἀντὶ πλήρη. **τὸ μὲν πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ**]—τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ ἑλλήν. στρατοῦ. **πρὶν—εἶναι**] τὸ πρὶν ἐξαρθώμενον ἐκ καταφάσεως συντάσσεται συνήθως μετ' ἀπαρεμφ. Ἐγούμενου δὲ ἀπορατικοῦ λόγου συντάσσ. μετὰ παρεμφ. ἐγκλ., ἤτοι μεθ' ὀριστ. ἐπὶ ὄρισμ., μεθ' ὑποτ. δὲ καὶ τοῦ μορίου ἂν ἐπὶ προσδοκωμένου, ὅταν προηγήται καὶ

συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε. 14
 « Ἄνδρες, ἐάν μοι πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες
 τῶν ἄλλων πλέον προτιμησεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. τί οὖν κε-
 λεύω ποιῆσαι; νῦν δεῖται Κύρος ἔπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασι-
 λέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαθῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν
 πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ,τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρω. ἦν
 μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἔπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἵτιοι εἶναι ἄρξαντες 15
 τοῦ διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κῦ-
 ρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἦν δὲ ἀποψηφί-
 σωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες τὸ ἄμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μό-
 νοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρουρία καὶ εἰς λο-
 χαγίας, καὶ ἄλλου οὔτινος ἂν δέησθε, οἶδα ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε

ἀρχαῖος χρόνος (ὁ Ὅμηρος ὅμως οἱ Ἴωνες, ὁ Πίνδαρος, οἱ τραγικοί, ὁ Θουκυδί-
 δης, ὁ Ἀντιφῶν, ὁ Αἰσχίνης καὶ ὁ Ξενοφῶν μεναχειρίζονται ἐπὶ τῆς τοιαύτης
 περιστάσεως τὸ πρὶν ἄνευ τοῦ ἄν), προηγουμένου δὲ πάρωχ. χρόνου μετ' εὐκτ. ἄνευ
 τοῦ ἄν.

§ 14. **πλέον** | συνδέτεον μετὰ τῶν μετοχῶν κινδυνεύσαντες, πονήσαντες = χωρὶς
 νὰ κινδυνεύσῃτε περισσοτέρους κινδύνους ἢ νὰ κοπιήσῃτε περισσοτέρους κόπους
 θέλετε προτιμηθῆ ὑπὸ τοῦ Κύρου. **νῦν δεῖται Κ** | = ὁ Κ. ἔχει ἀνάγκην (ἐπιθυμεῖ)
 οἱ Ἕλληνες νὰ τὸν ἀκολουθῶσι κατὰ τοῦ βρασιλέως.

§ 15. **ὑμεῖς δόξετε αἵτιοι εἶναι** | τὸ δοκεῖν. καθὼς καὶ πάντα τὰ δοξαστικά,
 συντάσσεται μετὰ εἰδικοῦ ἀπαρεμ. Μετὰ τελικοῦ δὲ ἀπαρ συντάσσεται τὸ δοκεῖν
 ὅταν εἶνε ἐφελκύν. = ὑμεῖς θέλετε φανῆ ὅτι εἴσθε αἵτιοι τούτου γενομένου εἰς
 τοὺς ὑπολοίπους παράδειγμα ὡς πρὸς τὴν διάβασιν (τοῦ Εὐφράτου), καὶ ὡς
προθυμοτάτοις χάριν εἴσεται Κύρος | τὸ εἴσεται μέλλων τοῦ οἶδα = καὶ θὰ σᾶς
 γνωρίζῃ χάριν ὁ Κύρος διὰ τὴν προθυμίαν σᾶς. **ἐπίσταται** | δηλ. χάριν εἰδέναι καὶ
 ἀποδοῦναι. **εἴ τις καὶ ἄλλος** | = ὑπὲρ πάντα ἄλλον (ἐν ἐπίσταται) ὑποθ. τινὲς
 προτ. ἐκρέονται κατ' ἔλλειψιν τοῦ ῥήμ. καθὼς εἰς τὸ εἴ τις, εἴ που, εἴ ποθεν,
 εἴ περ τις, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸ εἴ δὲ μή). ἦν δὲ **ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι** | = ἐάν οἱ
 ἄλλοι ψηφίσωνται μὴ ἔπεσθαι = ἀποφασίσωσι νὰ μὴ ἀκολουθῆσωσιν. **εἰς τὸ ἄμπαλιν** |
 = εἰς τὰ ὀπίσω. **ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται** | ὑμῖν τὸ
 ἄντικ. τοῦ χρήσεται, πιστοτάτοις τὸ κατηγ. ὡς πειθομένοις αἰτιολογ μετοχή.
ἄλλου | ἐξαρτᾶται τὸ ἄλλου ἐκ τοῦ τεύξεσθε (προβλ. Ἀναθ. V, 7, 33 καὶ τὸ τοῦ
 Θουκ. 7, 15 ἀξί· δι' ὑμῖν ξυγγνώμης τυγχάνειν) ἔνθα καὶ ἐκεῖ ἄλλοι ἄλλως
 συντάσσουσιν) ἢ τὸ ἄλλου ἀφωμοιώθη πρὸς τὸ οὔτινος ἀντὶ ἄλλο (ἐπειδὴ τὸ τυγ-
 χάνω συντάσσεται μετὰ γεν. προσώπου καὶ αἰτιατ. πράγμ.) = καὶ οἶδα, ὅτι ὡς

- 16 Κύρου». ἀκούσαντες ταῦτα ἐπέθοντο καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κύρος δ' ἐπεὶ ἤσθητο διαβεβηκότας, ἤσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν· κὲγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε ἐμοὶ μελήσει,
- 17 ἢ μηκέτι με Κύρον νομίζετε». οἱ μὲν δὲ στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλας ὄντες ἤρχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι. Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνέιπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν. καὶ τῶν διαβαινόντων
- 18 τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μαστῶν [ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ]. οἱ δὲ Θαψακκηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐ πόποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις, ἃ τότε Ἀβροκόμας προΐων κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ. ἐδόκει δὲ θεῖον εἶναι καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσονται. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννεά παρασάγγας

φίλου Κύρου τεύξεσθε ἄλλο, οὐτινος ἂν δέησθε—καὶ ὡς πρὸς ἄλλο, οὐτινος ἤθελετε λάβει ἀνάγκην γνωρίζω ὅτι (εἶμαι βέβαιος) ὡς φίλον θὰ εὗρητε τὸν Κύρον.

§ 16. ἀκούσαντες ταῦτα] ἀσυνδέτως (ὄρα I, 4, 9). ἤσθητο διαβεβηκότας] ἐνν. αὐτούς· τὸ αἰσθάνομαι μετ' αἰτίας. =μυθάνω] μετὰ γεν. δὲ=ἀντιλαμβάνομαι τι ἰδίαις αἰσθήσεσι. =ἤκουσεν (αὐτούς). Γλοῦν] Γλοῦς ἦν Ταμῶ τοῦ Αἰγυπτίου (ὄρα I, 4, 2)· οὗτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλεῖα Ἀρταξέρξη καὶ συγχωρηθεὶς κατέλαβε μέγα ἀξίωμα. ἢ μηκέτι κλ.] =εἰ δὲ μὴ νὰ μὴ με λέγωσι πλέον Κύρον· (ὡς καὶ ἡμεῖς νῦν οὕτως ἐκφραζόμεθα).

§ 17. ἐν ἐλπίσι μεγάλας ὄντες] =μεγάλαις ἐλπίδαίς ἔχοντες. Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι] εἰς δὲ τὸν Μένωνα καὶ δῶρα ἔλεγον, ὅτι ἐπεμψε. μεγαλοπρεπῶς] =μετὰ μεγάλης ἐλευθεριότητος, ὅ. ἐ. βασιλικά. καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα] πλὴν τοῦ στρατεύματος τοῦ Μένωνος. ἐβρέχθη] δόκ. ἀόρ. ὁ δὲ ἐβρέχθη ἀδόκ. βρέχω δὲ =μουσκεῖω κοινῶς. μαστῶν] μαστὸς καὶ μασθός.

§ 18. οὐ—διαβατὸς γένοιτο] τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ Λουκούλλου (68 π. χ.), ὡς παρατηρεῖ ὁ Κύννερος (κατὰ τινὰ παρατήρησιν τοῦ Zenpius) (ὄρα Πλουτ. Λουκ. 24)· ὁ δὲ Μ. Ἀλέξανδρος διέβη τὸν Ἰούλιον διὰ γεφύρας πλοίοις ἐξευγμένης (331). Εἶνε δὲ τὸ βῆθος τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου μέγιστον περὶ τὰ τέλη Μαΐου καὶ ἐλάχιστον μεσοῦντος Νοεμβρίου. θεῖον] τοῦτο ἐδόκει (τὸ διαβατὸν γενέσθαι) εἶναι θεῖον (ἐνν. σημεῖον). καὶ σαφῶς] συναπτεόν τῷ ὑποχωρῆσαι—καὶ ὅτι φανερώς ὑπεχώρησεν ὁ ποταμὸς εἰς τὸν Κύρον. ὡς βασιλεύσονται] =ὡς μέλλοντα βασιλεῖα.

πεντήκοντα· καὶ ἀφικνουῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμὸν. ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεστὰι σίτου καὶ οἴνου. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

ΚΕΦΑΛ. Ε'.

Ἐντεῦθεν ἐξελεύσεται διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους· πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδῖον ἄπνυ ὀμαλές ὡσπερ θάλαττα, ἀψινθίου δὲ πλήρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὡσπερ ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ παντοῖα, πλείστοι ὄνοι ἄγριοι, πολλὰ δὲ στρουθοὶ [αἱ μεγάλαι]· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἵππεις ἐνίοτε ἐδίωκον. καὶ οἱ μὲν ὄνοι ἐπεὶ τις διώκοι, προδραμόντες ἂν ἕστασαν· πολὺ γὰρ τῶν ἵππων ἔτρεχον θάττον· καὶ πᾶσιν, ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι ταῦτόν ἐποίουν, καὶ οὐκ ἦν

§ 19. Ἀράξην] παραπόταμον τοῦ Εὐφράτου· ῥέει διὰ τῆς Μεσοποταμίας· ὑπὸ τοῦ Στράβωνος, Ζωσίμου, Ἀμμιανῶν καὶ ἄλλων καλεῖται Ἀβόρο(ρ)ας, τανῦν Χαβόρ (καὶ ἄλλοι ποταμοὶ φέρουσιν τὸ ὄνομα τοῦτο) καὶ ἐπεσιτίσαντο]—καὶ ἐπρομηθεύθησαν τροφάς.

Κεφ. Ε'. Ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ὁ Κύρος πορεύεται διὰ τῆς Μεσοποταμίας μετὰ μεγάλων δυσχερειῶν καὶ ἀφικνεῖται πλησίον τῆς μεγάλης καὶ πλουσίας πόλεως Χαρμάνδης. Ἐριν κινδυνώδη μεταξύ τῶν Ἑλλήνων ἐγερεῖσάν καταπαύει ὁ Κύρος.

§ 1. Ἀραβίας] τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Μεσοποταμίας οὕτω καλεῖται, ὅπερ Ἀραβίαι σκηνῖται κατόικουν (Στράβ. 1, 2, 65). Οὗτοι μετὰ ταῦτα ἐκλήθησαν Σαρακηνοί. (ἄρα ἐμὴν ἐπίτ. ἑλλην. ἱστορ. σ. 141). ὀμαλές] ὁ καὶ ἡ ὀμαλῆς ἐς, καὶ ὀμαλός ἢ, ὄν. ὕλης]—δάσους. ἅπαντα] πληθ. διότι ἀναφέρεται εἰς τὸ περιληπτ. τι.

§ 2. ὄνοι ἄγριοι] ἀντί: ὄναγροι· οἱ ἀρχαῖοι ἡσμένιζον τῇ περιφράσει μᾶλλον ἢ τῇ συνθέσει (ἄρα ἐκτενέστερον περὶ τούτου μετὰ παραδειγμ. ἐν ἐμῷ Ἐτυμολογ. ἔκδ. Β' ἐν Πάτραις σ. 32) στρουθοὶ] μεγάλαι (αἱ)· εἶνε αἱ μετὰ ταῦτα κληθεῖσαι στρουθοκάμηλοι. στρουθός] (ὁ) σπουργίτης. ὠτίδες] πτηνὰ, ἀγριόγαλλοι. δορκάδες]—ζαρκάδια. ἐπεὶ—διώκοι—πλησιάζοιεν—θηρώων] αἱ εὐκτ. σημ. ἐπανάληψιν. ἂν ἕστασαν]—ἐπανάληψιν. διαστάντες]—στρέφοντες κατὰ διαστήματα, χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων ἤθελον καταδιώκει κατὰ διαδοχὴν (οὕτως ὡστε ὁ εἰς νὰ διαδέχεται τὸν ἄλλον).

- 3 λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἵππεις θηρῶν διαδοχόμενοι. τὰ δὲ κρέα τῶν ἀλίσκομένων ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δὲ. στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ δὲ διώξαντες τῶν ἵππέων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν αἴρουσα, ὥσπερ ἰστίῳ χρωμένη. τὰς δὲ ὀπίδιας ἄν τις ταχὺ ἀνιστῆ ἔστι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ βραχὺ ὥσπερ πέρδικες καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. τὰ δὲ κρέα αὐτῶν ἤριστα ἦν, πορευόμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς χώρας ἀρικνοῦνται ἐπὶ τὸν Μάσκαν ποταμὸν, τὸ εὖρος πλεθριαῖον· ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ Κορσωτῆ. περιερρεῖτο δ' αὕτη ὑπὸ τοῦ Μάσκα κύκλω. ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς ἐρήμους τρισκαίδεκα παρασάγγας ἐνενήκοντα τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀρικνεῖται ἐπὶ Πύλας ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ. οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον, ἀλλὰ ψιλῆ ἦν ἅπαντα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας παρὰ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον ἔζων. τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδῷ ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρ-
- 6

§ 3. ἀπεσπᾶτο]—ἀπεμακρύνετο διὰ τῆς φυγῆς· λαμβάνεται καὶ μεταβ. (ἀποσπῶμαί τι ἀπ' ἐμαυτοῦ=μέσον πλάγιον) καὶ ἀμεταβ. τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ] ἀντὶ τοῖς μὲν ποσὶν εἰς δρόμον, ἀλλ' ἐρρήθη δρόμῳ, καθ' ὃν τρόπον λέγεται χρῶμαί σοι φίλω. χρωμένη] ἡ σύνταξις: χρωμένη τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ (=τρέχουσα), ταῖς δὲ πτέρυξι χρωμένη ὥσπερ ἰστίῳ, αἴρουσα (τὰς πτέρυγας).—ἄν τις ταχὺ ἀνιστῆ]=ἄν τις ταχέως αὐτὰς σηκῶνῃ καὶ δὲν ἀφίγη νὰ κάθηνται διὰ νὰ ἀναλαμβάνουσι δυνάμεις. πέρδικες] ὁ καὶ ἡ πέρδιξ. ἀπαγορεύουσι] ὡσαύτως λέγεται ἀποκάμνουσι.

§ 4. Μάσκαν] ῥύαξ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐφράτην. ὄνομα δ' αὐτῇ] ὀνομάζετο δὲ Κορσωτῆ) νῦν Ἰεργάχ ('Ερζί ἢ Βερδῆ). περιερρεῖτο]=περιεβρέχετο.

§ 5. Πύλας] στενὸν τι (ἢ κατ' ἄλλους πόλις) δι' οὗ εἰσῆρχετο τις εἰς Βαβυλωνίαν. ἄλλο] ἐκτὸς τούτου (τοῦ χόρτου). ψιλῆ]=γυμνή, ἄνευ δένδρων. ὄνους ἀλέτας]=μυλοπέτρας. συνέκειτο ὁ τοιοῦτος μύλος (καὶ σύγκειται καὶ νῦν ὧν ἐν χρήσει ἐν τοῖς Ἑλλήν. χωρίοις) ἐκ δύο λίθων, ὧν ὁ ἀνώτερος ἐκαλεῖτο ὄνος (καὶ στρέφεται διὰ τῆς χειρός), ὁ δὲ κατώτερος μύλος ἢ τράπεζα.

§ 6. ἐν τῇ Λυδῷ ἀγορᾷ] τῇ ἐκ Λυδῶν συγχειμένῃ. Κύρος ὁ πρεσβύτερος εἶχε

βαρικῶ, τὴν καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. ὁ δὲ σίγλος δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιωβόλιον Ἀττικῆς, ἢ δὲ καπίθη δύο χοίρικας Ἀττικῆς ἐχώρει. κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὗς πάνυ μακροὺς ἤ-
 λαινευεν, ὅποτε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν. καὶ
 ὅτ ποτε στενοχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος ταῖς ἀμάξαις δυσπορεύ-
 του ἐπέστη ὁ Κύρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονε-
 στάτοις καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ
 στρατοῦ συνεκδιβάξαι τὰς ἀμάξας. ἐπεὶ δ' ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως
 ποιεῖν, ὡσπερ ὀργῇ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρατί-
 στοὺς συνεπισπεῦσαι τὰς ἀμάξας. ἔνθα δὴ μέρος τι τῆς εὐταξίας
 ἦν θεάσασθαι. ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς κἀνδύς ὅπου ἔτυ-

διατάξει οἱ Λυδοὶ νὰ μετέρχονται τὸ ἔργον τοῦ καπήλου ὅθεν ἡ παροιμία: *Λυδοὶ
 καπηλεύει. ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ* = ἐντὸς τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος τοῦ
 Κύρου. *τὴν καπίθην*] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ πρίασθαι· *καπίθη*]—μέτρον Περσικὸν χωρη-
 τικότητος δύο Ἀττικῶν χοιρικῶν ἤτοι δὲ ὁ χοίριξ τὸ 48ον τοῦ μεδίμου καὶ ἰσο-
 δυναμειὶ πρὸς 324 δράμια. *ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων*] *ἀλευρα*—τὰ ἐκ πυρῶν (σίτου).
ἀλφίτα δὲ—τὰ ἐκ κριθῆς. (Πλ. πολ. 2, 372, β'). *σίγλων*] σίγλος· δύναται ἑπτὰ
 ὀβολοὺς καὶ ἡμιωβόλιον Ἀττικόν.— (ἤτοι ἀξίζει 1, 25 παλ. δρ.). *διεγίγοντο*
 ἐπερουοῦσαν. *αβροσινδου...*

§ 7. *Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν*] = ἦσαν δὲ τινες τούτων τῶν σταθμῶν πάνυ
 μακροί· τὸ ἦν—οὗς = τινάς, διότι τὸ ἔστι καὶ ἦν μετὰ τῆς ἀορ. ἄντων. μένον
 ἀμετάβλητον κατὰ πάντα ἀριθμὸν ἰσοῦται τῇ ἀορ. ἄντων. τίς πρβλ. Ξεν. Ἑλλ.
 III, 1, 7: ἦν δὲ (τῶν πόλεων) ὡς ἀσθενεῖς οὖσας καὶ κράτος ὁ Θίμβρων ἐλάμ-
 βανεν. οὗς—*πάνυ μακροὺς ἤλαινευεν*] = οὗς πολὺ μακροὺς ἔκαμνε. *διατελέσαι*] ἐν-
 τὴν ὁδόν = ὡσάκις ἤθελε νὰ φθάσῃ (ὁμοίως μεταχειρίζεται τὸ *ἀνύειν* καὶ *δια-
 νύειν* ὁ Πολύβιος). *πρὸς ὕδωρ ... ἢ πρὸς χιλόν*] = πρὸς εὐρεσιν ὕδατος ἢ πρὸς εὐ-
 ρεσιν χόρτου (χιλὸς ὁ = χόρτον γλωρὸν διὰ τὰ ζῶα). *καὶ δήποτε—φανέντος*] =
 καὶ διὰ τοῦτο, ὅτε ποτὲ ἐφάνῃ ἢ μετοχὴ συνεφώνησε πρὸς τὸ πηλοῦ, ἐπειδὴ τὸ
 ἄρσεν. εἶνε ἐπικρατέστερον τοῦ θηλυκοῦ καὶ τὸ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου *ταῖς ἀμά-
 ξαις δυσπορεύτου*] παθητικῶς = δυσδιαβάτου ὑπὸ τῶν ἀμαξῶν. *ἐπέστη ὁ Κ. κλ.*
 = ἐνεφανίσθη ὁ Κ. μετὰ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπιφανεστάτους καὶ πλουσιωτάτους. *λα-
 βόντας κλ.*] = ἀφ' οὗ λάθωσι μέρος τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ (*γεν. διατρ.*) ἐκβάλ-
 λειν (μετὰ τούτου) τὰς ἀμάξας τοῦ πηλοῦ.

§ 8. *συνεπισπεῦσαι τὰς ἀμάξας*] = νὰ βοηθῶσιν εἰς τὸν δρόμον τῶν ἀμαξῶν.
τῆς εὐταξίας] = τῆς πειθαρχίας. *τοὺς πορφυροῦς κἀνδύς*] ἔνδυμα κυρίως Μηδικόν

- χεν ἕκαστος ἐστικώς, γένοτο ὡσπερ ἂν δράμοι τις περὶ νίκης καὶ
 καὶ μάλα κατὰ πρηνούς γηλόφου, ἔχοντες τοὺς τε πολυτελεῖς χι-
 τῶνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας, ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ
 τοῖς τραχήλοις καὶ φέλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις
 9 ~~εἰσπηθόησαντες~~ εἰς τὸν πηλὸν θάπτον ἢ ὡς τις ἂν ~~ῥέτο~~ μετεώρους
 ἐξεκόμισαν τὰς ἀμάξας· τὸ δὲ σύμπαν ὄηλος ἦν Κύρος ὡς σπεύ-
 δων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα
 ἢ τινος ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο, νομίζων, ὅσῳ μὲν ἂν θάπτον
 ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευοτέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ σχο-
 λαίτερον, τοσούτῳ πλέον συναγείρεσθαι βασιλεῖ στρατεύμα. καὶ
 συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἢ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει
 μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὕδων
 καὶ τῷ διεσπᾶσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων τὸν
 10 πόλεμον ποιοῖτο· πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρή-
 μους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνομα δὲ Χαρμάν-

εἰσαχθὲν μετὰ τῆς ἄλλης τρυφῆς ἐκ τῶν Μήδων ἐπὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου· εἶχε
 δὲ τοῦτο μακρὰς χειρίδας καὶ ἐρρίπτετο ἄνωθεν τοῦ χιτῶνος. ἔντο] ὤρων ἴδρα
 τὸ ρ. ἔημι εἰς τὸν κατάλ. τῶν ἐμῶν Ἄνωμ. ῥημ.). καὶ μάλα κατὰ πρηνούς γη-
 λόφου] ἀντὶ τοῦ: κατὰ μάλα πρηνούς γηλόφου] πολλάκις τὰ ἐπιρρ. μάλα, πάν-
 λιαν μετ' ἐμφάσεως ἐκφερόμενα διαχωρίζονται διὰ μιᾶς ἢ καὶ πλειοτέρων λέξεων
 τῆς λέξεως, εἰς ἣν κυρίως ἀνήκουσι. πρβλ.: καὶ μάλα ὄητος δεινοῦ τοῦ κινδύνου,
 ἀντὶ καὶ μάλα δεινοῦ ('Αν. 4, 19) καὶ: μάλα σὺν πολλῷ φόβῳ ἀπεχώρουν: (Ξεν.
 Ἑλλην. 4, 3, 1). Ἡ χρῆσις αὕτη εἶνε συνηθετέρα ἐν τοῖς πολλῷ πολέ, μετὰ
 συγκριτικῶν. πολυτελεῖς χιτῶνας] ἀλλχ. πορφυροῦς. καὶ ποικίλας ἀναξυρίδας] =
 τὰς ποικιλοχρούς ἀναξυρίδας, εἶδος βραχιῶν. μετεώρους—] κατ' ἄγρ. ἐνθ= εἰς
 τὸν ἀέρα σηκώσαντες ταύτας.

§ 9. τὸ δὲ σύμπαν] αἰτ. ἐπιρρηματική = ἐν γένει δὲ ὄηλος ἦν Κ.] ἀντὶ
 ὄηλον ἦν Κύρον σπεύδειν· προσωπικὴ σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπου, καθ' ἃ ἐμπρο-
 σθεν εἶπομεν. ὅπου μὴ] διότι ὑπονοεῖται ἔνν. ὑποθ.= εἶπου. ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα κλ.]
 τὸ τελικὸν αἴτιον. νομίζων]=ἐπειδὴ ἐπίστευε. καὶ συνιδεῖν δ' ἦν—ἢ βασιλέως
 ἀρχή—ἰσχυρὰ οὖσα] προσωπικῶς ἀντὶ ἀπροσώπου· ἢ ἀρχὴ ὑποκ. τοῦ ἦν—συνι-
 θεῖν ἀντὶ: ἦν συνιδεῖν τὴν βδ' ἀρχὴν ἰσχυρὰν οὖσαν—καὶ ἦτο εὐκόλον νὰ ἐν-
 νοησῇ ὁ προσέχων τὸν νοῦν ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ βασιλέως κλ. καὶ τῷ διεσπᾶσθαι τὰς
 δυνάμεις] καὶ διὰ τὸ ὅτι αἱ (στρατιωτικαὶ) δυνάμεις ἦσαν διακεχωρισμέναι.

§ 10. Χαρμάνδη] κατὰ τινὰς ἢ νῦν Χίτ, κατ' ἄλλους δὲν δύναται νὰ ὀρισθῇ.

K. B. Γουλιώτου

δη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐπιτήδεια, σχεδίαις δια-
 βαίνοντες ὄδε. διφθέρας ἃς εἶχον στεγάσματα ἐπίμπλασαν χόρτου
 κούφου, εἶτα συνήγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἄπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ
 ὕδωρ. ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε
 ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον με-
 λίνης· τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ πλείστον. ἀμφιλεξάντων δέ τι 11
 ἐνταῦθα τῶν τε Μένωνός του στρατιωτῶν καὶ τῶν Κλεάρχου ὁ
 Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος πληγὰς ἐπέβαλεν· ὁ δὲ
 ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα ἔλεγεν. ἀκούσαντες δὲ οἱ στρα-
 τιῶται ἐγαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλεάρχῳ. τῇ δὲ
 αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐ- 12
 κεῖ κατασκευάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν
 διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν· Κύ-
 ρος δὲ οὐπὼ ἦκεν, ἀλλ' ἐτι προσήλαυνε· τῶν δὲ Μένωνος στρα-
 τιωτῶν ζύλα σχίζων τις ὡς εἶδε Κλέαρχον διελαύνοντα, ἰῆσι τῇ

ἀκριβῶς ποῦ ἔκειτο ἡ Χαρμάνδη. σχεδίαις] μὲ αὐτοσχεδίους λέμβους. διφθέρας] κατειργασμένα δέρματα: κούφου]=ἐλαφροῦ. συνήγον καὶ συνέσπων] συνήνωνον καὶ εἰλκυνον ὀμοῦ συρράπτοντες. ὡς μὴ ἄπτεσθαι]=ὥστε μὴ ἄπτεσθαι. τῆς κάρφης] (τοῦ ξηροῦ) (καὶ) ἐλαφροῦ χόρτου. βαλάνου] κυρίως=ὁ καρπὸς τῆς δρυὸς καὶ αὐτὴ ἡ δρυς, ἐν γένει δὲ πάντες οἱ τῇ βαλάνῳ ὁμοιάζοντες καρποί. Ἐνταῦθα =ἀπὸ τοῦ φοίνικος=ὁ καρπὸς τοῦ φοίνικος. ὁ χουρμάς' πληθὸς δὲ τούτων ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει ἐκεῖ· περὶ δὲ τῆς γεύσεως τοῦ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τούτου κατασκευαζομένου οἴνου καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ (ὄν καὶ σήμερον οἱ ἐκείνων τῶν χωρῶν κάτοικοι κατασκευάζουσιν) ὄρα Διοσκ. V. 40 μελίτης] κεχροειδὲς καὶ ἡ μελίνη. (ὄρα 1, 2, 22).

§ 11. Μένωνός του]=τινὸς τῶν Μένωνος στρατιωτῶν. καὶ τῶν Κλεάρχου]=καὶ τοῦ τῶν Κλεάρχου, ἦτοι καὶ τινος ἐκ τῶν στρατιωτῶν Κλεάρχου. πληγὰς ἐπέβαλεν]=ἔδειρε. Συνηθέστερον λέγεται: πληγὰς δίδωμι καὶ παθ: πληγὰς λαμβάνω.

§ 12. τῇ δ' αὐτῇ ἡμέρᾳ] ἡ δοτ. σημ. τὸ ὠρισμένον σημεῖον τοῦ χρόνου. ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ] μετωνομικῶς=εἰς τὸ μέρος τῆς διαβάσεως τοῦ ποταμοῦ (ἀλλαχού διάβασις=ἡ πρᾶξις τοῦ διαβαίνειν, οὕτω λέγεται καὶ τὸ εἰσβολή, —πρβλ. 2, 21—ὑπερβολή, ἔκθασις, πάροδος). ἀφιππεύει] ἀφιππεύω: ἐφιππος ἀπέρχομαι. ἰῆσι τῇ ἀξίνῃ]=ὄρμῃ κατ' αὐτοῦ μὲ τὴν ἀξίνην. καὶ κατ' ἄλλους=

- ἀξίνῃ· καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἤμαρτεν· ἄλλος δὲ λίθω καὶ ἄλλος,
 13 εἶτα πολλοί, κραυγῆς γενομένης. ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ
 στρατεύμα, καὶ εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα· καὶ τοὺς μὲν
 ὀπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μείναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θέν-
 τας, αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾶκας καὶ τοὺς ἰππέας οἳ ἦσαν αὐτῷ
 ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα, τούτων οἱ πλείστοι
 Θρᾶκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥστ' ἐκείνους ἐκπεπλήχθαι
 καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὄπλα· οἱ δὲ καὶ ἔστασαν
 14 ἀποροῦντες τῷ πράγματι. ὁ δὲ Πρόξενος—ἔτυχε γὰρ ὕστερος προ-
 σίων καὶ τάξις αὐτῷ ἐπομένη τῶν ὀπλιτῶν—εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέ-
 σον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὄπλα καὶ ἰδεῖτο τοῦ Κλεάρχου μὴ
 ποιεῖν ταῦτα. ὁ δ' ἐχαλέπαινε ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος κατα-
 λευσθῆναι πρῶτος λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος, ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ
 15 μέσου ἐξίστασθαι. ἐν τούτῳ δὲ ἐπήγει καὶ Κύρος καὶ ἐπέθετο τὸ
 πρᾶγμα· εὐθὺς δ' ἔλαβε τὰ παλτά εἰς τὰς χεῖρας καὶ σὺν τοῖς

ῥίπτει τὴν ἀξίνην. καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἤμαρτεν]=ἀπέτυχεν αὐτοῦ. ἄλλος δὲ
 λίθω καὶ ἄλλος]=ἄλλος δὲ ἔρησι λίθω καὶ (κατόπιν) ἄλλος.

§ 13. παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα]=δίδει παράγγελμα ἵνα εἰς τὰ ὄπλα. τὸ
 ἵνα ἐννοεῖται, διότι τὰ κινήσεως ῥήματα παραλειπόμενα εὐκόλως ἐννοοῦνται.
 εἰς τὰ ὄπλα=πρὸ τοῦ στρατοπέδου ἐτίθεντο τὰ ὄπλα ἐν ὠρισμένη θέσει, ἣτις κα-
 λεῖται συνήθως· τὰ ὄπλα, ὅθεν πολλάκις τὰ ὄπλα=στρατοπέδον. τὰς ἀσπίδας
 πρὸς τὰ γόνατα θέντας]=ἀφ' οὗ θέσῳσι τὰς ἀσπίδας εἰς τὰ γόνατα (ἵνα ὦσιν
 ἔτοιμοι)· πρβλ. Cornel. Nep. XII, 1, 2. οἱ δὲ καὶ ἔστασαν]=τινὲς δὲ—τῶν τοῦ
 Μένωνος—καὶ εἶχον σταθῆ.

§ 14. τάξις] ἡ τάξις εἶχε δύο λόχους, ἕκαστος δὲ λόχος συνήθως ἑκατὸν ἄν-
 θρας ὅρα καὶ 2,25' (περὶ δὲ τοῦ περικοῦ τῶν Σπαρτιατῶν ὅρα ἐμὴν Ἑλλ.
 Ἴστορ. ἐν σελ. 67). εὐθὺς οὖν] τὸ οὖν συχνότατα τίθεται μετὰ παρεμπεσοῦσαν
 πρότασιν καὶ χρησιμεύει πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς διακοπείσης ἐννοίας (πρβλ. τὸ
 Λατιν ἰgitur ergo). ἔθετο τὰ ὄπλα] τίθεσθαι τὰ ὄπλα· λέγεται ἐπὶ τῆς ἐννοίας
 τοῦ παρατάσσεσθαι ἀπλῶς ἢ εἰς μάχην (καὶ· εἰς τάξιν τὰ ὄπλα τίθεσθαι) ἢ ἐπὶ
 ἀναπαύσεως. ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι πρῶτος λέγοι τὸ αὐτοῦ
 πάθος]=ὅτι ἐν ᾧ αὐτὸς ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταλιθοβοληθῆ, μαλακῶς ὠμίλει περὶ
 αὐτοῦ. (ἀοργήτως ὠμίλει διὰ τὸ πάθος του). καταλέσθω—καταλέομαι=κατα-
 λιθῶ καὶ καταλιθοβολῶ, ὅπερ μτγν. (ὅρα καὶ 3, 2).

§ 15. τὰ παλτά]=τὰ ἑαυτοῦ δόρατα (ἄπερ ἔφερον οἱ Πέρσαι), ὧν τὸ μὲν ἔρ-
 ριπτον, διὰ δὲ τοῦ ἐτέρου ἐπετίθεντο λογχίζοντας.

παρουσι τῶν πιστῶν ἤκει ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει τάδε
 «Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι παρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε 16
 ὅ,τι ποιεῖτε. εἰ γὰρ τινα ἀλλήλοισ μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν
 τῆδὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ τε κατακεκώφεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὑ-
 στερων· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες οὗτοι οὓς ὄρατε
 βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων».
 17 ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ πυσάμενοι ἀμ-
 φότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὄπλα.

ΚΕΦΑΛ. 5'.

Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἵχνη ἵππων καὶ κόπρος· εἰκάζε- 5'
 το δ' εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. οὗτοι προϊόντες ἔκαον
 καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν· Ὀρόντας δὲ Πέρσης ἀνὴρ
 γένει τε προσήκων βασιλεῖ καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀ-
 ρίστοις Περσῶν ἐπιβουλεύει· Κύρω καὶ πρόσθεν πολεμήσας, καταλ-

§ 16. οὐκ ἴστε| τοῦ ῥήμ. οἶδα. ἐμὲ τε κατακεκώφεσθαι| κατακεκώφομαι, τετελ.
 μέλλ. (ὄρα τὸ ῥ. κόπρω ἐν τῷ ἐμῷ καταλ. τῶν Ἀνωμ. ῥήμ.). πάντες οὗτοι οὓς
 ὄρατε βάρβαροι|=πάντες οὗτοι οἱ βάρβαροι, τοὺς ὁποίους βλέπετε. τὰ οὐσιαστικά
 προσδιοριζόμενα ὑπὸ ἀναφ. προτ. καὶ ἐπιτασσόμενα ἐκφέρονται ἀνάρθως.

§ 17. ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο·=ἦλθεν εἰς ἑαυτόν, εἰς τὰ λογικά του· (οὗτω· καὶ ἐν-
 νους ἐγένετο κλ.). κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὄπλα| τίθεμαι κατὰ χώραν τὰ ὄπλα
 =κατατίθεμαι τὰ ὄπλα καὶ ἐπιστρέφω εἰς τὸ στρατόπεδον.

Κεφ. 5'. Ὀρόντας Πέρσης εὐγενέστατος, ὅστις δις ἤδη μετὰ τοῦ Κύρου συνε-
 φιλιώθη, τὸ τρίτον ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποστατήσῃ πρὸς τὸν βασιλέα· ἀλλὰ τῆς ἐνέδρας
 αὐτοῦ προδοθείσης συλλαμβάνεται καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον κατὰ τὴν γνό-
 μην τοῦ Κλέαρχου καὶ τῶν ἄλλων φονεύεται.

§ 1 προϊόντων| (πρόειμι), =ἐν ᾧ προῦχώρουν. ὁ στίβος|=τὰ πατήματα. οὗτοι...|
 δηλα δὴ οἱ ἵπποι, διότι ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς πολλάκις οἱ ἵπποι κατὰ πληθ.
 ἀριθ. σημ. τοὺς ἵππεῖς· πρβλ. Ἀν. 7, 3, 39. αὐτὸς δ' ἔφομαι τελευταῖος τοὺς
 ἵππους ἔχων|=τοὺς ἵππεῖς. γένει τε προσήκων|=συγγενής. πολέμια| πολέμιος
 συνήθως σημ. ἐχθρικός, ἐνίοτε δὲ· πολεμικός· ὅθεν «τὰ πολέμια ἐν τοῖς ἀρίστοις
 Περσῶν νομιζόμενος»=φημιζόμενος ὡς εἰς τῶν ἀρίστων Περσῶν εἰς τὰ πολεμικά,
 ὡσαύτως ἐνίοτε τὸ πιλαιμικός λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ πολέμιος· ὡς· «πολεμικῶς
 ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους». καὶ πρόσθεν πολεμήσας καταλλαγῆς δέ|=ὅστις καὶ πρό-
 τερον ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Κύρου, ἀλλὰ συνεφιλιώθη.

- 2 λαγείς δέ. οὗτος Κύρω εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἰππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακάνοντας ἰππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ ζώντας πολλοὺς αὐτῶν ἂν ἔλοι καὶ κωλύσειε τοῦ κάειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στρατεύμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. τῷ δὲ Κύρω ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἐκάστου τῶν ἡγεμόνων. ὁ δ' Ὀρόντας νομίσας ἐτοίμους εἶναι αὐτῷ
- 3 τοὺς ἰππέας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλεῖα ὅτι ἤξει ἔχων ἰππέας ὡς ἂν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτοῦ ἰππεῦσιν ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. ἐντὴν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρὶ, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρω δίδωσιν. ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κύρος συλλαμβάνει Ὀρόνταν, καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Πέρσας τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτὰ, καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγούς ἐκέλευσεν ὀπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέσθαι τὰ ὄπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνὴν. οἱ δὲ ταῦτα

§ 2. *Κέρω εἶπεν*—*εἶπον* ἀρ. β'. τοῦ λέγω· ὁ δὲ ἀρ. α'. *εἶπα* σπανιότερον παρὰ τοῖς Ἄττ. ἀπαντᾷ· συνηθέστερον δὲ τὸ β'. πρόσωπον *εἶπας, εἶπατε*· ὡσαύτως ἀπαντᾷ καὶ ὁ προστακτικὸς τύπος *εἶπον* (ἀντὶ τοῦ συνηθούς· *εἶπέ, εἶπάτω, εἶπατε*) (πάντοτε). πρβλ. Ξεν. Ἀπομνημ. II. 2, 8. ἐκδ. Κυνέρου. *κατακάνοι ἂν* = ἤθελεν ἀποκτείνει. *λέξεις ποιητὴ* ἀντὶ τοῦ *κατακαίειν*. (ανῶ, κατέκανον, κατακέκονα) λέγουσιν οἱ πεζοὶ *ἀποκτινύοναι* καὶ *ἀποκτείνειν*. τοῦ *κάειν*] ὅρα ἐμὰ Ἀνώμ. ῥήμ. ἐν λέξει *καίω* καὶ *κάω*. καὶ *ποιήσειεν ὥστε* . . .] τὸ ποιεῖν συντάσσεται πολλάκις μετ' ἀπαρεμφ. καὶ τοῦ ὥστε, ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ἀπαρεμφ. καὶ χάριν πλείονος ἐμφάσεως. *διαγγεῖλαι*] = ἰὰ μηνύσασαι δι' ἀγγέλου. *μέρος*] ἀνάλογον.

§ 3. *ὅτι ἤξει*] = ὅτι θὰ ἔλθῃ. *ἔχων ἰππέας*] ὅρα 1, 2. *ὡς ἂν δύνηται*] ἀντὶ τοῦ κανονικοῦ: ὡς *δύναίτο*. *ἐκέλευε*] τὸ *κελεύω* (ἐκ *ρίζης* *κελ* = ἵεναι) συντάσσ. μετ' αἰτ. παρ' Ἄττ. (μετὰ *δοτ.* δὲ ἐπὶ ναυτῶν) καὶ *σημ.* *παρακαλῶ, προτρέπω* ὅταν λέγηται πρὸς ἀνωτέρους ἢ πρὸς λαὸν ἐλόκληρον, *διατάττω* δὲ ἐπὶ κατωτέρων· ἐνθ. = *παρακίνει*. *ὡς φίλιον*] φίλιος: ὁ ἔχων πρὸς τινα εὐμενῆ διάθεσιν. *ὑπομνήματα*] = ἀναμνήσεις. *ὡς ᾤετο*] πιστὸς ἦτο ὁ ἀνὴρ ὡς αὐτὸς ὁ Ὀρόντας ἐφαντάζετο (ἀλλ' ὄντως δὲν ἦτο).

§ 4. *ἀρίστοις*] = ἀρίστους ἑπτὰ (ἐκ τῶν *περὶ αὐτὸν*) = ἐκ τοῦ ἐπιτελείου του. *θέσθαι τὰ ὄπλα*] = στρατοπεδεύσαι (ἐνόπλους παρατάξασθαι)· ὁ παρακ. *τέθειμαι* ἔχει μέσ. *σημ.* παθ. δὲ τοῦ *τίθημι* εἶνε τό: *κειμαι*.

ἐποίησαν. ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους ὀπλίτας. Κλέαρχον δὲ καὶ εἶ- 5
 σω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδό-
κει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. ἐπεὶ δ' ἐξήλθεν, ἐξήγγ-
ειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντα ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀ- 6
 πόρρητον ἦν] ἔφη δὲ Κύρον ἄρχειν τοῦ λόγου ὧδε. «Παρεκάλεσα
 ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖν βουλευόμενος ὅ,τι δίκαιόν ἐστι
 καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντα
 τούτου. τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπήκοον εἶ-
 ναι ἐμοί· ἐπεὶ δὲ ταχθείς, ὡς ἔφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ
 οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοί· ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν καὶ ἐγὼ
 αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα ὥστε δοῦναι τούτῳ τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέ-
 μου παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα»· μετὰ ταῦτα, ἔφη,
 «ὦ Ὀρόντα, ἔστιν ὅ,τι σε ἠδίκησα;» ἀπεκρίνατο ὅτι οὐ. πάλιν 7
 δὲ ὁ Κύρος ἠρώτα, «Οὐκοῦν ὕστερον, ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν
 ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος ἀποστάς εἰς Μυσσοὺς κακῶς ἐποίησας τὴν ἐμὴν
 χώραν ὅ,τι ἐδύνα;» ἔφη ὁ Ὀρόντας. «Οὐκοῦν», ἔφη ὁ Κύρος,

§ 5. παρεκάλεσε] παρακαλῶ=1) προσκαλῶ 2) προτρέπω (ἐπὶ δὲ τῆς σημασι-
 τῆς νῦν μόνον παρὰ μεταγ.). ὅς γε]—διότι βεβαίως οὗτος· τὸ γε ἐντθ. ἔχει καὶ
 αὐτὸ ἀποδεικτικὴν ἔννοιαν (ὅπως παρὰ Λατ. τὸ quidem). αὐτῷ]—τῷ Κύρῳ. καὶ
τοῖς ἄλλοις]—Πέρσαις. ἐξήγγειλε τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντα ὡς ἐγένετο]—ἐξήγγειλεν,
 ὡς ἡ κρίσις τοῦ Ὀρ. ἐγένετο. οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν] ὑποκ. τοῦτο, δηλαδὴ ἡ
 κρίσις—δὲν ἦτο ἀπόρρητον, ἀπηγορευμένον.

§ 6. καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων]—ἢ πρὸς σημ. κρίσιν—κατὰ τὴν
 κρίσιν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. προσπολεμῶν αὐτὸν ἐποίησα]—ἐξακολουθῶν
 τὸν πόλεμον ἕκαστα (ἐποίησα) αὐτόν. καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα] ὡς εἰθίστα
 καὶ νῦν εἰς σημεῖον πίστεως.

§ 7. ἔστιν ὅ,τι σε ἠδίκησα;] ὁ λόγος στρέφεται πρὸς τὸν Ὀρόνταν, ἐν ᾧ ὁμι-
 λεῖ πρὸς τοὺς συνελθόντας—ἐπὶ τὸ ζωηρότερον, δι' ὃ γίνεται διαλογικὸς συντάσ-
 σεται δὲ τὸ ἀδικεῖν μετὰ δύο αἰτ. ἀπεκρίνατο ὅτι οὐ]—αὐτὸς ἀπήντησεν—ὄχι·
 ἔχει δὲ τὸ ὅτι εἰς εὐθὺν λόγον, ὡς πολλάκις παρ' Ἑλλ. ὡσεὶ ὁ λόγος ἦτο πλάγιος
 (περὶ τοῦ ἀποκρίνομαι ἴδρα ἐμὰ Ἀνώμ. ῥήμ.). οὐκοῦν] τὸ μὲν οὐκοῦν ἐπὶ κατα-
 φάσεως, τὸ δὲ οὐκοῦν ἐπὶ ἀποφάσεως (ἀρνήσεως). Μυσσοὺς] ἡ Μυσία ἔκειτο ἐν
 Μικρῇ Ἀσίᾳ μεταξύ τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς Φρυγίας· ἐθεωροῦντο δὲ οἱ Μυσοὶ
 Θρακικαὶ ἐξ Εὐρώπης, κατὰ Στράβωνα. ἔφη ὁ Ὀρόντας]—εἶπε ναί—ὁ Ὀρόντας.
τὴν σεαυτοῦ δύναιμιν] ἀντίφρασις—τὴν ἀδυναμίαν σου. Ἀρτέμιδος] τῆς ἐν Ἐρέσῳ.

- «ὅπουτ' αὐ ἔγνωσ τὴν σαυτοῦ δύναμιν ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀρ-
τέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι ἔφησθα καὶ πείσας ἐμὲ πιστὰ
8 πάλιν ἔδωκός μοι καὶ ἔλαβες πυρ' ἐμοῦ;» καὶ ταῦθ' ὁμο-
λόγει ὁ Ὀρόντας. «Τί οὖν;» ἔφη ὁ Κῦρος, «ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ
νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων μοι φανερός γέγονας;» εἰπόντος
δὲ τοῦ Ὀρόντα ὅτι οὐδὲν [ἀδικηθεὶς], ἠρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν,
«Ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἀδικος γεγενῆσθαι;» «Ἡ γὰρ ἀνάγκη»
ἔφη ὁ Ὀρόντας, ἐκ τούτου πάλιν ἠρώτησεν ὁ Κῦρος, «Ἔτι οὖν
ἂν γένοιο τῶ ἐμῶ ἀδελφῶ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ φίλος καὶ πι-
στός;» ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι «οὐδ' εἰ γένοιμην, ὦ Κρε σοί
9 γ' ἂν ποτε ἔτι δόξαιμι.» πρὸς ταῦτα Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦ-
σιν, «Ὁ μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει,
ὕμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅτι σοι δο-
κεῖ». Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε. «Συμβουλευῶ ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον ἐκποδῶν ποιῆσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέη τοῦτον φυλάτ-
τεσθαι, ἀλλὰ σχολῇ ἢ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι τοὺς ἐθελοντάς
10 φίλους εὖ ποιεῖν». ταύτη δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους
προσθέσθαι. μετὰ ταῦτα, ἔφη, κελεύοντος Κύρου ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν

ἧς ὁ ναὸς ἐτιμάτο καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων. βωμὸν] ἦσαν οἱ βωμοὶ στρογγυλοὶ ἢ τετράγωνοι, ἐφ' ὧν ἐγίνοντο αἱ θυσίαι [πιστὰ] διὰ θυσίας ἔδιδον καὶ ἐλάμβανον πίστεϊς ἢ δι' ἀλλαγῆς ὀπλων ἢ καὶ δι' ὄρκου.

§ 8. ὅτι οὐδὲν [ἀδικηθεὶς] ἐννοεῖται ἐκ τῶν ἀνωτέρω φανερός γέγονεν, εἰς ὃ ἀνήκει ἢ μετ. ἀδικηθεὶς, ὡς κατηγορ. Ἡ γὰρ ἀνάγκη] = Τῶ ὄντι εἶνε ἀληθές· ἐξ ἀνάγκης βέβαια πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω· τὸ μόνον ἢ γὰρ ὡς βεβαιωτικὸν καὶ πᾶρ' Ὁμ. (Ἰλ. I. 78). δόξαιμι] ἐν γενέσθαι

§ 9. Ὁ μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει] ὅταν ἐν δυστίν ἢ πλείοσι προτάσεσιν ἐπαναλαμβάνεται ἢ αὐτὴ λέξις, τότε οἱ Ἕλληνες συνεθίζουσι νὰ συνδέωσι τὰς προτάσεις ταύτας διὰ τοῦ μὲν, δέ, δέ., —ἀπόφηναι γνώμην] τὸ ἀποφαινομαι λαμβάνει ὡς ἀντικείμεν. τὸν νοῦν ἢ γνώμην: ἀποφαινομαι νοῦν, γνώμην· λέγεται δὲ καὶ ἀπλῶς ἀποφαινομαι· τὸ δὲ ἀποφαινομαι γνώμην καὶ: ἀποδεδεικνυμαι γνώμην ἰσοδύναμα ἐκποδῶν ποιῆσθαι] = νὰ ἐκβάλωμεν ἐκ τοῦ μέσου. ὡς μηκέτι δέη τοῦτον φυλάττεσθαι] = ἵνα μὴ εἶνε ἀνάγκη πλέον νὰ προφυλαττώμεθα ἀπὸ τοῦτον· τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι] ὅσον ἀποβλέπει τοῦτον, ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ τούτου· ὁμοίως λέγεται: τὸ νῦν εἶναι

§ 10. ταύτη δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη] ὁ Κλέαρχος ἐξελθὼν τῆς σκηνῆς διηγήθη τὰ διατρέχοντα εἰς τοὺς Ἕλληνας. ἔλαβον τῆς ζώνης] τοὺς καταδικαζομένους εἰς θά-

Ὁρόνταν ἐπὶ θανάτῳ ἅπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δ' ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προσετάχθη. ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν ὡς περ πρόσθεν προσεκύνον, καὶ τότε προσεκύνησαν, καί περ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου σκηνὴν εἰσῆχθη τοῦ πι- 11
στοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα Ὀρόνταν οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε οὐδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν. εἰκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

ΚΕΦΑΛ. Ζ'.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς παρα- Ζ'
σάγγας δώδεκα. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κύρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας. ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιούσαν ἔω ἤξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχομένου. καὶ ἐκέλευσε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως

νατον ἦτο ἔθος νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἐκτελεσταὶ ἐκ τῆς ζήνης, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Διόδ. ὁ Σικελ (κατὰ Κύνερρον) (XVII, σ. 510 [30]. ἐπὶ θανάτῳ) = εἰς θάνατον, ἵνα θανατώσωσιν αὐτόν· ἐπὶ θάνατον δὲ = εἰς τιμωρίαν, εἰς δικὴν θανάτου.

§ 11. σκηπτούχων | σκηπτούχοι = οἱ φέροντες τὸ σκῆπτρον, ἐπομ. οἱ σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως. μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα τὸν Ὁρόνταν οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε, οὐδὲ ὅπως ἀπέθανε | διὰ τῶν οὔτε — οὔτε ἀντιδιαρροῦνται τὰ κῶλα μιᾶς ἐννοίας ἀρνητικῶς ἐκφερομένης· διὰ τοῦ οὐδὲ προστίθεται ἀρνητικῶς καὶ μετ' ἐμφάσεως εἰς τὴν προηγουμένην ἔννοιαν τὴν ὡσαύτως ἀρνητικὴν ἑτέρα τις νέα ἀποφατικὴ καὶ ὅλως διάφορος τῆς πρώτης. οὕτω καὶ ἡ σύνδεσις οὐδέ — οὐδέ, π. χ. ἀσύ γε οὐδὲ ὄρων γινώσκεις, οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. ὅπως ἀπέθανεν | ἐτάφη πιθανῶς ζῶν. (Ἡροδ. 7, 114).

Κεφ. Ζ'. Ὁ Κύρος εἰσελθὼν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν (401), ἐπειδὴ τὴν ἐπομένην ὑπέθετεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς θὰ εἶνε παρών, περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐπιθεωρεῖ καὶ παρατάσσει τὸν στρατὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας μεγάλα βραβεῖα ὑπόσχεται. Ἐντεῦθεν παρασκευάσας τὸν στρατὸν ὡς εἰς μάχην διαβαίνει τάφρον ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὀρυχθεῖσαν, νομίσας δὲ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀπέσχε τῆς ἰδέας τοῦ πολέμου, ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν τοῦ ἀμελέστερον.

§ 1. περὶ μέσας νύκτας | τὸ μεσονύκτιον. ὁ πληθ. νύκτες δηλοῖ τὰς ὥρας τῆς νυκτός. εἰς τὴν ἐπιούσαν ἔω | ἐπὶ χρόνου ἢ εἰς δηλοῖ ὠρισμένον χρόνον εἰς τὸ μέλλον. τοῦ δεξιοῦ κέρως | τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ σύμπαντος στρατεύματος. τοῦ

- ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ [τὸν Θετταλὸν] τοῦ εὐωνύμου, αὐτὸς δὲ
 2 τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε. μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ
 ἦκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ
 τῆς βασιλείως στρατιᾶς. Κύρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ
 3 λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό τε πῶς ἂν τὴν μάχην
 ποιοῖτο καὶ αὐτὸς παρήνει θαρρούνων τοιαύτα. «ὦ ἄνδρες Ἑλλη-
 νες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν [βαρβάρων] συμμάχους ὑμᾶς ἄγω,
 ἀλλὰ νομίζων ἀμείνους καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶ-
 ναι, διὰ τοῦτο προσέλαθον. ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐ-
 λευθερίας ἧς κέκτησθε καὶ ἧς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. εὐ γὰρ ἴσate
 4 ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἐλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων
 πολλαπλασίων. ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ
 ὑμᾶς εἰδώς διδάξω. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῇ πολλῇ

εὐωνύμου] τῶν Ἑλλήνων (δρα I, 8, 4). κέρασ—τὰ κέρατα, αἱ πλευραὶ, οἱ οὐ-
 ραγοὶ κλ. ἐπὶ τοῦ στρατοῦ κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ζώων. διέταξεν]—ἔβαλεν
 εἰς τάξιν.

§ 2. αὐτόμολοι] παρὰ τὸ αὐτὸς καὶ τὴν ῥίζαν μολ. τοῦ βλάσκα (δρα ἐμὰ
 Ἄνωμ. ῥήμ.)—οἱ ἐρχόμενοι μόνοι των—παρὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἐπομ.
 λιποτάνται ἀπήγγελλον]—ἀνήγγελλον. συνεβουλεύετό τε πῶς] ἀντὶ ὅπως (δρα
 I. 3, 18 τὰ παρατηρηθέντα).

§ 3. ἀπορῶν]—οὐχὶ διότι ἔχω ἔλλειψιν. νομίζων] διότι νομίζω (πιστεύω) τὸ
 ῥῆμα νομίζειν ἐνθθ. συντάσσ. μετ' ἀπαρεμφ. εἶναι ὡς δοξαστ. ἀλλ' εὐρηται καὶ
 μετὰ κατηγορημ. μετ. κατ' ἀναλογίαν τοῦ οἶδα. ἀμείνους καὶ κρείττους] τὸ
 ἀμείνων κυρίως ἀναφέρεται εἰς τὰ ψυχικὰ προτερήματα, τὸ δὲ κρείσσων ὡς πρὸς
 τὴν δύναμιν (παρ' Ὁμ φέρτερος, λήφων), (τὸ δὲ βελτίων ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς
 ἀξίας ἀναφέρεται καὶ τοῦ ἡθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου). ὅπως οὖν ἔσεσθε] ἐνν. ὁρᾶτε
 (σκοπεῖτε) οὖν, ὅπως ἔσεσθε] πολλάκις παραλείπεται οὕτω τὸ ῥῆμα ἐξ οὗ ἔφαρτ.
 τὸ ὅπως. Περὶ δὲ τοῦ ὅπως μετὰ τὰ φροσιθὸς ῥήματα δρα I, 4. ἧς κέκτησθε]
 κατ' ἀφομοίωσιν ἀντὶ ἦν καὶ ἦς—καὶ ἔνεκα ἧς (εὐδαιμονίζειν τινά τινος). Περὶ
 δὲ τοῦ πράγματος πρβλ. κατωτέρω I, 9, 29 «παρὰ μὲν Κύρου δούλου δν-
 τος» καὶ II. 5, 38. Ἐν γένει δὲ παρὰ τοῖς Πέρσαις, ἐκτὸς τοῦ βασιλέως, πάντες
 οἱ λοιποὶ, ἀκόμη καὶ οἱ ἐκ βασιλικῆς αἵματος καταγόμενοι δούλοι ἐθεωροῦντο.

§ 4. διδάξω] διδάσκαω—διὰ λόγου πληροφόρῳ. γὰρ] ἐνθθ. τὸ γὰρ εἶναι ἐπεξη-
 γητικόν, ἀλλαχού δὲ: εἰτιολογικόν ἢ διασβεβαιωτικόν. τὰ ἄλλα καὶ ἀσχυνεῖσθαι
 μοι δοκῶ οἶσθαι κτλ.]—κατὰ τὰ ἄλλα νομίζω ὅτι καὶ θὰ ἐντραπῶ (σχεπτόμενος)

ἔπιαισιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχυνεῖσθαι μοι
δοκῶ οἴους ἡμῖν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους· ὑμῶν
δὲ ἀνδρῶν ὄντων καὶ εὐ τῶν ἐμῶν γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν
οἴκαδὲ βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν,
πολλοὺς δὲ οἶμαι ποιήσειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἐλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι. 5
ἐνταῦθα Γαυλίτης παρὼν φυγὰς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρω, εἶπε,
«Καὶ μὴν, ὦ Κύρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχνεῖ νῦν διὰ τὸ
ἐν τοιοῦτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόντος, ἂν δὲ εὐ γένηται τι, οὐ
μεμνήσεσθαι σέ φασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ' εἰ μεμνήθ' τε καὶ βούλοιο δύ-
νασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνεῖ». ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κύ- 6
ρος. «Ἄλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀρχὴ ἢ πατρώα πρὸς μὲν
μεσημβρίαν μέχρι οὐ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς

ὅποιους θὰ γνωρίσητε, ὅτι εἶνε πρὸς λύπην ἡμῶν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ὄντες ἄνθρωποι
(δηλ. δειλοί) τὸ οἴους ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ὅτι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ. (ἀντί: τὰ ἄλλα
καὶ αἰσχυνεῖσθαι μοι δοκῶ, ὅτι τοιοῦτους. . .)· οὕτω πολλάκις οἱ Ἕλληνες ἀντὶ
τοῦ τοιοῦτου αἰτιολογικοῦ λόγου, ὅστις καλεῖται πλαγία ἐρώτησις, χρῶνται λόγῳ
ἀναφορικῶ ἀντικειμένῳ ῥήματος σκέψεως σημαντικοῦ ἔξωθεν ἐνοουμένου· πρβλ.
καὶ Ἄν. 7, 4. 1 «ὅπως φόβον ἐνθείη, οἷα πείσονται»· ἡ δὲ δοτ. ἡμῖν εἶνε ἠθικῆ.
ἀνθρώπους] περιφρονητικῶς. ἡμῶν δὲ . . . ἀπελθεῖν] ἡ σύνταξις: ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν
ὄντων καὶ εὐ τῶν ἐμῶν γενομένων, ἐγὼ ποιήσω τὸν μὲν ὑμῶν βουλόμενον ἀπιέναι
οἴκαδὲ, ζηλωτὸν τοῖς οἴκοι ἀπελθεῖν. ἀνδρῶν] ἢ λ. ἀνήρ ἐν τῇ Ἑλλ. γλ. ση-
μαίνει 1) τὸ γένος (ἀντιθ. πρὸς τὴν γυναῖκα), 2) τὴν ἡλικίαν (τὸν ἄνδρα ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸν παῖδα καὶ τὸν γέροντα 3) τὸν σύζυγον (π.χ. «ὦ τράγε, ἄνερ
τῶν λευκῶν αἰγῶν»), 4) τὸν ἄνθρωπον γενικῶς (π.χ. Ζεὺς πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε)
καὶ 5) τὸν γενναῖον (ἀντιθετικῶς τῷ μὴ γενναίῳ ἢ τῷ ἀνθρώπῳ μὲ ἐξηυτελισμέ-
νην ἔνοιαν), ὡς ἐνταῦθα

§ 5. ὑπισχνεῖ] οἱ Ἄττ. τὸ β'. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς παθητ. φωνῆς σχηματίζου-
σιν εἰς—εἰ. μεμνήσεσθαι] τελ. μέλλον (δρα ἐμὰ Ἄναμ ῥήμ. ἐν λ. μιμνήσκω).
μεμνήθ' τε] εὐκτ. τοῦ παραχ. διότι τοῦ ῥήμ. μιμνήσκομαι ἢ ὑποτ. τοῦ παραχ.
σχηματίζεται: μεμνήμην ἦτο, ἦτο καὶ μεμνήμην, φθ, φθο (μτγν). καὶ μεμνημέ-
νος εἶην κλ. βούλοιο] ἐνν. ἀπὸ κοινοῦ ἐκ τῶν ἐπομ. ἀποδοῦναι.

§ 6. ἀκούσας ταῦτα] περὶ τοῦ ἀσυνδέτου δρα I. 1, 9. Ἄλλ' ἔστι] διὰ τοῦ συν-
δέσμου ἀλλὰ γίνεται ἀντίθεσις πρὸς τὰς προηγουμένας τῶν Ἑλλήνων ὑπονοίας·
οὕτω τίθεται πολλάκις, ἂν καὶ δὲν φαίνεται ἡ ἐναντιωματικὴ αὐτοῦ δύναμις σα-
φῶς=πολλὰ μὲν ἔστιν, ὦ ἄνδρες, ἀ ὑπισχνοῦμαι, ἀλλ' ἔστιν ἡ ἀρχὴ—μέχρι
πρβλ. II, 1, 4 «Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν ἄλλ' ὄφειλε μὲν Κύρος ζῆν». μέχρι οὐ]

δὲ ἄρκτον μέχρι οὐ διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τούτων πάντα
 7 ἡμᾶς δεῖ τοὺς ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι· ὥστε
 οὐ τοῦτο δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω ὅ,τι δῶ ἐκάστῳ τῶν φίλων, ἂν εὖ
 γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἰκανοὺς οἷς δῶ ὑμῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων
 8 καὶ στέφανον ἐκάστῳ χρυσοῦν δώσω,· οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐ-
 τοί τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον. εἰσή-
 σαν δὲ παρ' αὐτὸν οἱ τε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τι-
 νὲς ἀξιούντες εἰδέναι τί σφίσιν ἔσται, ἐὰν κρατήσωσιν· ὁ δὲ ἐμπι-
 9 πλὰς ἀπάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπε. παρεκελεύοντο δὲ αὐτῷ
 πάντες ὅσοιπερ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὀπίσθεν ἑαυτῶν
 τάττεσθαι. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ὠδὲ πως ἤρετο τὸν
 Κύρον· «Οἷε γάρ σοι μαχεῖσθαι, ὦ Κύρε, τὸν ἀδελφόν;» «Νῆ-
 Δί'» ἔφη ὁ Κύρος, «εἰπερ γὰρ Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος ἔστι παῖς,

τὸ μέχρι καὶ ἄρχει δὲν θέλουσιν εὐφωνικὸν ε, (=ἐκτείνεται ἡ ἀρχή). σατραπεύει|
 τὸ σατραπεύω συντασσόμενον μετὰ γεν. (ὡς III, 4, 31)=εἶμαι σατράπης μετ'
 αἰτ. δὲ=διοικῶ.

§ 7. ἡμᾶς δεῖ| ἀντὶ τοῦ ἐμὲ δεῖ· οἱ Ἕλληνας μεταχειρίζονται, ἀλλὰ σπανίως,
 τὸν πληθον. ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ, ὡς καὶ τὰς κτητικὰς ἀντωνυμ. τὰς ἐκ τοῦ πληθου.
 σχηματιζομένας (ἡμέτερος, ὑμέτερος κλ.) χάριν μετριεφροσύνης, ὅταν δῆλον ὅτι ὁ
 ἡμιλῶν τὰ ἑαυτοῦ οἰονεῖ κοινὰ τοῖς ἄλλοις καθίστησι· λέγεται δὲ ἡ ἔκφρασις
 αὕτη, ἔκφρασις μεγαλειότητος. ὅ,τι δῶ| πλαγία ἐρώτ. ἐκ τοῦ οὐκ ἔχω μὴ οὐκ'
 ἔχω ἰκανούς| μὴ δὲν ἔχω ἀρκετούς· (ικανὸς παρὰ τὸ: ἰκνέομαι).

§ 8. ἀκούσαντες| οἱ στρατηγοὶ δηλ. καὶ λοχαγοί. τοῖς ἄλλοις| διὰ τοῦ: τοῖς
 ἄλλοις νοοῦνται· οἱ κατώτεροι ἀντιθέτ. πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς. εἰση-
 10 ταν| τοῦ ῥήμ. εἰσεῖμι. παρ' αὐτῶν| ἢ παρὰ μετ' αὐτ. σημαίνει κίνησιν πρὸς ἔμ-
 11 βουχον· ἐντεῦθεν δὲ σημαίνει καὶ τὸ πλησίον καὶ τὸ παραλλήλως καὶ τὸ κατ' ἐκ-
 12 τισιν ἐν γένει· (πλησίον ἐν κινήσει καὶ ἐν ἡρεμίᾳ)· (ὄρα ἐμὸν Ἑτυμολ. ἐκδ. Β'.
 ἐν Πάτραις σ. 55). ἀξιούντες|=κρίνοντες ἄξιον (ἄξιον δὲ: ἐκ τοῦ ἄγω· καὶ συν-
 13 ἴσσ. μετὰ γεν. ἢ μετὰ δοτ.=πρέπον). ἐὰν κρατήσωσιν|=ἐὰν νικήσωσι κρατῶ
 14 τινός=νικῶ· κρατῶ τινά=καταβάλλω καὶ τὸ παθ. κρατοῦμαι (πρβλ. Θ. Α, 50)
 15 εὐπιπλὰς| ἐνν. ἐλπίδων· (τὸ ὄ ἐμ-πίπλημι ὄρα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐμῶν Ἀ-
 16 ρωμ. ῥήμ. ἀπλοῦν ἐν λ. πίμπλημι).

§ 9. εἰπερ γὰρ Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος ἔστι παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφός| ἐνταῦθα
 ὁ σύνδεσμος δὲ—δὲν ἔχει προηγούμενον μὲν τοῦτο συμβαίνει, ὅταν ἡ δευτέρα ἐν-
 17 ρια ἢ οὐκ ἐκφερομένη δὲν ἀντιτίθεται τῇ προηγούμενῃ, ἀλλ' ἐνοοῦται αὐ-

ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεῖ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι». ἐνταῦθα δὲ ἐν 10
 τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπίς μυρία καὶ
 τετρακοσία, πέλτασταὶ δὲ δισχιλίοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ
 Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ ἄρματα ὄρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ
 εἴκοσι. τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριά- 11
 δες καὶ ἄρματα ὄρεπανηφόρα διακόσια. ἄλλοι δὲ ἦσαν ἑξακισχιλίοι
 ἰππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἤρχεν· οὗτοι δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τε-
 ταγμένοι ἦσαν. τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες καὶ 12
 στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων ἕκαστος,
 Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωθράας, Ἀρβάκης· τούτων δὲ παρεγέ-
 νοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες καὶ ἄρματα ὄρεπανηφόρα

τῇ παραδείγματα τῆς χρήσεως ταύτης εἰσὶν ἄφθονα παρὰ ποιηταῖς, παρὰ δὲ πε-
 ζοῖς σπανιώτερα· πρβλ. «Κυαξάφης ὁ τοῦ Ἀστυάγου παις, τῆς δὲ Κύρου μητρὸς
 ἀδελφός».

§ 10. ἐξοπλισία | ἐξοπλιόια καὶ ἐξόπλισις.—ἀμφοτέροις τοῖς τύποις χρῆται ὁ
 Ξενοφῶν—ἀρμάτωμα, παρασκευὴ εἰς πόλεμον. ἀριθμὸς | ἀμφοτέρα παρὰ Ξενοφ.
 σημαίνει.—καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἀρίθμησιν. ἀσπίς | μετωνομία. ἀντί: ἀσπίδη-
 φόροι· οὕτω λέγεται τὰ θηλα—ὀπλίται, ἢ λόγχη—οἱ λογχοφόροι κλπ. Ὁ ἀριθμὸς
 δὲ εὐρέθῃ ἐλάττων τῶν ἀναφερομένων ἐν I, 2, 9 καὶ I, 4, 3 κατὰ 1700, διότι
 ἄλλοι μὲν ἀπῆλθον οἰκαδε μετὰ Ξενίου καὶ Πατίωνος (I, 4, 7), ἄλλοι δὲ ἀπέ-
 θανον ὑπὸ νόσων καὶ κακουχιῶν (Κρύγερος). Κατ' ἄλλους ὅμως μετὰ τὸ μυρία
 ἐξέπεσον αἱ λέξεις καὶ χιλία. ἄρματα ὄρεπανηφόρα | =πολεμικαὶ ἀμαξαί (βρα καὶ
 I, 8, 10) φέρουσαι ὀρέπανα σιδηρᾶ ὡς διπήχη, ἅτινα ἐστρεφεῦντο πρὸς τοὺς ἄξο-
 νας ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν τροχῶν καὶ ἄλλα κάτω ὑπὸ τῷ ἄξονι εἰς τὴν γῆν βλέπον-
 τα (βρα καὶ Κύρου Παιδ. VI, 1, 29—30).

§ 11. ἑκατ. v καὶ εἴκοσι μυριάδες | Κατὰ δὲ τὸν Κτησίαν παρὰ τῷ Χαιρωνεῖ
 Πλουτάρχῳ (Ἀρταξ. 13) καὶ τὸν Ἐφορον παρὰ τῷ Σικελιώτῃ Διοδώρῳ (14, 22)
 ἦσαν τεσσαράκοντα μυριάδες (Κύννερος).

§ 12. ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες | τὰ δύο τελευταῖα ὀνόματα ἀπο-
 τελοῦσι τὸν κατὰ παράταξιν καλούμενον προσδιορισμὸν τοῦ ἄρχοντος. τριάκοντα
 μυριάδων κλ | = ὧν ἕκατος ἦρχε τριάκοντα μυριάδων (800 δηλ. χιλιά-
 δων) ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Ἀβρ. ὁ Τισσαφ. ὁ Γωθρ. καὶ ὁ Ἀρβ. ἐν τῇ μάχῃ | τῇ
 περὶ Κούναξα οἱ μύριοι ἔφθασαν μέχρι τῶν ἐν Βαβυλωνίᾳ Κουνάξων, κάτω δηλ.
 τῆς Μεσοποταμίας κατερχόμενοι ἀπὸ τὸν Εὐξείνου—ἔπειτα δὲ ἐπέστρεψαν διὰ
 τῆς ἄλλης ὁδοῦ ἀνατολικῶς διελθόντες διὰ τῆς Μεσοποταμίας, τῆς Μηδίας, τῆς

- ἐκατὸν καὶ πενήκοντα. Ἄβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέ-
 13 ραις πέντε, ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων. ταῦτα δὲ ἠγγελλον πρὸς Κύρον
 οἱ αὐτομολήσαντες [ἐκ τῶν πολεμίων] παρὰ μεγάλου βασιλείως πρὸ
 τῆς μάχης, καὶ μετὰ τὴν μάχην οἱ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πολε-
 14 μίων ταῦτά ἠγγελλον. ἐντεῦθεν δὲ Κύρος ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα
 παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ
 Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρικῷ· ὤφειτο γὰρ ταύτη τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖ-
 σθαι βασιλέα· κατὰ γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυ-
 κτῆ βαθεῖα, τὸ μὲν εὖρος ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ
 15 τρεῖς. παρετέτατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα
 παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηθίας τεύχους. [ἐνθα αἱ διώρυχες, ἀπὸ
 τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ρέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος
 πλεθριαῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιτα-
 γωγὰ· εἰσβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δ' ἐκάστη
 παρασάγγην, γέφυραι δ' ἔπεισιν]. ἦν δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην πά-
 ροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου ὡς εἴκοσι ποδῶν
 16 τὸ εὖρος· ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς ποιεῖ [μέγας] ἀντὶ ἐρύ-
 ματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κύρον προσελαύνοντά. ταύτην δὲ τὴν

Ἄρμενίας μέχρι τοῦ Εὐξείνου καὶ ἐκεῖθεν οἴκαδε (ὄρα ἐμὴν Ἑλλην. Ἱστορ. σ. 138). ὑστέρησε τῆς μάχης] ἐκ νωθρότητος ἢ ἐκ προδοσίας.

§ 13. οἱ αὐτομολήσαντες] οἱ ἠὐτομολήσαν—ἐλιποτάκῃσαν.

§ 14. συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι] ἔχων τὸ στρατεύμα παρατεταγμένον ὡς εἰς μάχην. κατὰ γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον]—ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταθμοῦ τοῦ-
 του. τάφρος—τὸ μὲν εὖρος]: τάφρον εὖρος ὀργυιῶν δέκα καὶ βάθος ἴσην ἐπὶ στα-
 δίου διὰ τοῦ πεδίου τετρακοσίους ἐπέβαλε (δηλ. ὁ βασιλεὺς) (Πλουτ. Ἄρταξ).

§ 15. παρετέτατο]—εἶχεν ἐκταθῆ. ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας] ἤτοι σταδ. 360, κατὰ δὲ τὸν Πλούταρχ. (Ἄρταξ. Ζ'.) ἐπὶ σταδίους 300. μέχρι τοῦ Μηθίας τεύ-
 χους] τὸ τεῖχος τοῦτο ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Σεμίραμίδος ἢ τοῦ Ναβουχοδονόσορος (ὄρα ἐμὴν Ἱστορ. τῶν Ἀνατολικῶν ἔθνων σ. 17). αἱ διώρυχες] αἵτινες οὐχὶ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος εἰς τὸν Εὐφράτην, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ εἰς τὸν Τίγρητα ἔρρεον, καθὼς μαρτυρεῖ οὐ μόνον ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Διόδωρος, ὁ Ἀρριανός, ὁ Πλίνιος, ὁ Ἀμμιανός, καὶ ἄλλ' ἔτι καὶ νεώτεροι περιηγηταί. διαλείπουσι δ' ἐκάστη] ἀφί-
 νουσι δὲ διαστήματα ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.

§ 16 ποιεῖ ἐπειδὴ—πυνθάνεται] ἱστορικοὶ ἔνεστ. ἐγένοντο] κατὰ πληθ. διότι
 ρι ὕποκ. στρατιὰ εἶνε περιληπτικόν.

πάροδον Κύρος τε καὶ ἡ στρατιὰ παρήλθε καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς
 τάφρου. ταύτῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεὺς, ἀλλ' 17
 ὑποχωρούντων φανερά ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἕχνη πολλά.
 ἐνταῦθα Κύρος Σιλανὸν καλέσας τὸν Ἀμπρακιώτην μάντιν ἔδω- 18
 κεν αὐτῷ δαρεικοὺς τρισχιλίους, ὅτι τῇ ἐνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης ἡ-
 μέρα προθυόμενος εἶπεν αὐτῷ ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡ-
 μερῶν, Κύρος δ' εἶπεν, «Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ ἐν ταύταις οὐ
 μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δ' ἀληθεύσῃς, ὑπισχνοῦμαί σοι δέκα
 τάλαντα». τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν, ἐπεὶ παρήλθον αἱ
 δέκα ἡμέραι. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τῇ τάφρῳ οὐκ ἐκόλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου 19
 στράτευμα διαβαίνειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνω-
 κέναι τοῦ μάχεσθαι· ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ Κύρος ἐπορεύετο ἡμελη- 20
 μένως μᾶλλον. τῇ δὲ τρίτῃ ἐπὶ τε τοῦ ἄρματος καθήμενος τὴν πο-
 ρεῖαν ἐποιεῖτο καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὐτοῦ, τὸ δὲ πολὺ
 αὐτῷ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο καὶ τῶν ὄπλων τοῖς στρατιώ-
 ταις πολλὰ ἐπὶ ἀμαξῶν ἤγετο καὶ ὑποζυγίων.

ΚΕΦΑΛ. Η'.

Καὶ ἦδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσιν καὶ πλησίον ἦν ὁ σταθ- Η'.

§ 17. φανερά ἦσαν]—ἕχνη ἦσαν φανερά (ἵππων καὶ ἀνθρώπων ὑποχωρούντων)
 ἔχει δὲ πληθ. ἦσαν διότι τὰ ἕχνη ἦσαν πολλὰ κατὰ τὰ παρατηρηθέντα ἀλλαχοῦ
 (πρὸβλ. καὶ I, 4, 4).

§ 18. Ἀμπρακιώτην] ἐξ Ἀμπρακίας· ἔστι δὲ ἡ Ἀμπρακία πρωτ. τῆς Θεσ-
 πρωτίας ἐν Ἠπειρῷ καὶ ἀποικία τῶν Κορινθίων τανῶν Ἄρτα. τῇ ἐνδεκάτῃ ἀπ'
 ἐκείνης]—πρὸ δέκα ἡμερῶν. δέκα ἡμερῶν]—ἐντὸς τῶν δέκα ἡμερῶν.

§ 19. ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι] ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι = ἀπέγνω τοῦ
 ποιεῖσθαι μάχην· συνηθέστερον: ἀπεγνωκέναι τὸ μάχεσθαι· πρὸβλ. Ξεν. Ἑλλ. VII,
 5, 7: ἤκουσε τοὺς Ἀθηναίους τὸ μὲν κατὰ γῆν πορεύεσθαι ἀπεγνωκέναι.

§ 20. ἐν τάξει]—εἰς τὴν γραμμὴν, ἤτοι πρὸς πόλεμον ἐτοιμοί.

Κεφ. Η'. Τέλος παρὰ δόξαν ὁ Ἄρταξέρξης μετὰ στρατοῦ τελείως παρεσκευα-
 σμένου προσέρχεται. Ὅθεν ὁ Κύρος καὶ οἱ Ἕλληγες λαμβάνουσι ταχέως τὰ ὄπλα
 καὶ ἐτοιμάζονται εἰς μάχην. Συναφθείσης μάχης περὶ τὰ Κούναξα οὐχὶ μακρὰν
 τῆς Βαβυλωνος (401), οἱ Ἕλληγες, οἵτινες τὸ δεξιὸν κέρασ καταῖχον, ἐνίκησαν καὶ
 τοὺς βαρβάρους εἰς φυγὴν ἔτρεψαν. Ἐνίκα δ' ὡσαύτως καὶ ὁ Κύρος· ἀλλ' ὑπὸ ὀλί-
 γων ἀκολουθούμενος ὀπαδῶν ἐπιτίθεται ὀρμητικώτερον καταδιώκων τοὺς πολε-
 μίους αὐτῷ, ἀλλ' ἐν τούτῳ συγκρουσθεὶς μετ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως φονεύεται.

§ 1. Καὶ ἦδη ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσιν] ἐπίσης λέγεται: περὶ ἀγορὰν πλή-

μὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἤνικα Πατηγύας ἀνὴρ Πέρσης τῶν
 ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδρουντι τῷ
 ἵππῳ καὶ εὐθὺς πᾶσιν οἷς ἐνετύγχανεν ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ
 2 εἰς μάχην παρεσκευασμένους. ἔνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐ-
 τικά γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφίσι ἐπι-
 3 πεσεῖσθαι· Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν θώρακα
 ἐνέδου καὶ ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτά εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε,
 τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστασθαι εἰς
 4 τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον. ἔνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο,
 Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ πο-
 ταμῶ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων
 δὲ [καὶ τὸ στράτευμα] τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ Ἑλληνικοῦ.
 5 τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἵππεῖς μὲν Παφλαγόνες εἰς χιλίους παρὰ Κλέ-
 αρχον ἔστησαν [ἐν τῷ δεξιῷ] καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν
 δὲ τῷ εὐώνυμῳ Ἀριαῖός τε ὁ Κίρου ὑπαρχος καὶ τὸ ἄλλο βαρ-

θουσαν καὶ: πληθούσης ἀγορᾶς: διηρεῖτο δὲ ἡ ἡμέρα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς πρῶν
 (πρωῖ), ἀμφὶ (περὶ) ἀγορᾶν πληθούσαν (9—12), μέσον ἡμέρας (μεσημ-
 βρία) καὶ δεῖλην (δειλὴ πρωΐα—ἀπομεσήμερον καὶ δεῖλη ὄψια). καταλύειν]
 ἀμεταβ. ἐνθ. ἰδρουντι] μὲ ἰδρωμένον (ἄρα τὸ β. ἰδρῶν εἰς τὰ ἐμὰ Ἀνώμ. ῥήμ.).
 ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένοι] τὸ ὡς ἔχει πρὸ τῆς προθέσεως τὴν αὐτὴν δύνα-
 μιν ἦν καὶ πρὸ τῶν μετοχῶν=παρεσκευασμένοι ὡς μαχομένοι.

§ 2 ἐνθα δὴ] τότε λοιπὸν (ὡς φυτικόν). τάραχος] ἀντὶ ταραχῆς, ὡς λέγεται
 ἄνος ἀντὶ ἄνῃ καὶ ἡχὴ ἀντὶ ἡχος, ἄνευ διαφορᾶς (ἄλλα ὅμως διαφέρουσι· πρὸβλ.
 ὁ πέτρος καὶ ἡ πέτρος)· τάραχος δὲ καὶ ταραχῆ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σημαίνει:
 σύγχυσις καὶ ταράττειν=συγχέειν ἢ νῦν δ' ἡ λ. διασωθεῖσα σημαίνει μᾶλλον κρό-
 τος, θόρυβος). ἐπιπεσεῖσθαι] ὑποκ. ἐν βασιλείᾳ.

§ 3 Κῦρός τε] ἡ ἀπόδ. τοῦ τε εἰς τό: τοῖς τε ἄλλοις (Κύννερος). θώρακα] ὁ
 ὠραῖ ἦτο ὄπλον ἀμυντικόν κλυπτοῦ το σῶμα ἀπὸ τοῦ λαίμου μέχρι τῶν γονά-
 θων· συνέκειτο δὲ κυρίως ἐκ γυάλων χαλκίνων (πλακῶν) μὲ βᾶσιν ἐκ δέρματος ἢ
 ὑφάσματος λινοῦ· καὶ καθίστασθαι ἕκαστον]=καὶ νὰ τακτοποιηθῆται ἕκαστος.

§ 4. καθίσταντο] ἐν. ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν. τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος: ἔ-
 χων] καὶ ἀπλῶς λέγεται τὰ δεξιὰ, ἀντὶ: τὸ δεξιὸν κέρα (πρὸβλ. τὰ ἡμίσεα τῶν
 ἄρτων κλ. ἐχόμενος] ἐν. τοῦ Κλεάρχου=πλητίον τοῦ Κλεάρχου.

§ 5. Παφλαγόνες] οἱ κάτοικοι τῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Παφλαγονίας (τὸ ἔθνος τοῦτο
 ἐλογίζετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς ἡλίθιον καὶ ἀπολίτιστον). παρὰ Κλέαρχον] ἐν-

βαρικόν, Κύρος δὲ καὶ οἱ ἵππεις τούτου ὅσον ἑξακόσιοι (κατὰ τὸ 6
 μέσον), ὡπλισμένους θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κρά-
 νεσι πάντες πλὴν Κύρου· Κύρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς
 τὴν μάχην καθίστατο· λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας ψιλαῖς 7
 ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ διακινδυνεύειν. οἱ δ' ἵπποι πάντες
 [οἱ μετὰ Κύρου] εἶχον καὶ προμετωπίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον 7
 δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἵππεις Ἑλληνικὰς καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέ-
 ρας καὶ οὐπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολεμιοί· ἡνίκα δὲ δεῖλῃ ἐγί- 8
 γνετο, ἐφάνη κονιορτός ὡσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ.
 ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγγίνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε

ταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαγῶ πολλοῦ, συντάσσεται καὶ ἐπὶ προσώπου πρὸς αἰτία. ἡ
 παρά, διότι ἡ ἔννοια τοῦ πλησίον προέκυψεν ἐκ προτέρας κινήσεως πρὸς τὸ πρό-
 σωπον· ἀείποτε δὲ συντάσσεται ἄλλως πρὸς δοτ. ἐπὶ προσώπου, ὅταν ἐπὶ μᾶλλον ἡ
 ἔννοια τῆς ἡμερίας ἀναδεικνύηται.

§ 6. Κύρος δὲ καὶ οἱ ἵππεις τούτου] ἐνν. ἔστησαν. ὅσον ἑξακόσιοι] τὸ ὅσον προ-
 τασσόμενον τῶν ἀριθμητικῶν σημαίνει· περίπου· οὕτω III, 4, 3: ἀπέχον τῆς χα-
 ράδρας ὅσον ὀκτὼ σταδίου. παραμηριδίοις] καλύμματα προφυλακτικὰ τῶν μη-
 ρῶν τῶν ἵππων καὶ τῶν ἱππέων. κράνεσι] κράνος—περικεφαλαία (ποιητ. κόρυς,
 πῆληξ). ψιλὴν—τὴν κεφαλὴν] δὲν εἶχε δηλ. αὐτὴν κεκαλυμμένην ὑπὸ περικε-
 φαλαίας, εἶχεν ὅμως αὐτὴν σκεπασμένην διὰ τιάρας (εἶδος καθουκίου) (Πλουτ.
 Ἄραξ. 11)· ὁ δὲ Ἡρόδ. λέγει ὅτι οἱ Πέρσαι ἐπορεύοντο εἰς τὰς μάχας καλυπτό-
 μενοι μὲ κυρβασίας: ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες (οἱ Πέρσαι) ἐρχονται ἐπὶ τὰς μά-
 χας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσιν» (Ἡρόδ. 5, 4, 9). λέγεται—δὲ διακινδυ-
 νεύειν] τὸ χωρίον τοῦτο δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὰ προηγούμενα, ἐπειδὴ δὲν ἀναφέ-
 ρεται εἰς ἐκείνους τοὺς ἵππεις, περὶ ὧν εἶπεν ἀνωτέρω ὅτι ἦσαν κεκαλυμμένοι τὰς
 κεφαλὰς διὰ περικεφαλαίων, ἀλλ' ἐν γένει μνημονεύει τὸ τῶν Περσῶν ἔθος· τὸ δὲ
 λέγεται συνειθίζει νὰ παρεμβάλλῃ ὁ Ξενοφῶν καὶ περὶ πραγμάτων τὰ ὅποια ὁ
 ἴδιος εἶδεν ἢ ἤκουσεν, ὡσὰν νὰ μὴ ᾔτο αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀναβάσεως, ἀλλ'
 ἄλλος (Θεμιστογένης ὁ Συρακόσιος), ὅστις τὸ πρᾶγμα παρ' ἄλλων ἔμαθεν.

§ 7. προμετωπίδια] χάλκινα καλύμματα ἐπὶ τοῦ μετώπου (καὶ στολισμοῦ
 ἔνεκα). προστερνίδια] καλύμματα προφυλακτικὰ τῶν στέρνων τῶν ἵππων.

§ 8. καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας] ὅρα § 1. χρόνῳ δὲ συγχῶ ὕστερον]= ἐπὶ
 πολὺν δὲ χρόνον ὕστερον. ὡσπερ μελανία τις]= ἄν μαυρίλα. ἐπὶ πολὺ] τοπικῶς
 ἐντθ.=ἐπὶ πολὺ διάστημα· ἀλλῃ· χρονικῶς. τάχα δὴ]=τότε πλέον. χαλκός τις
 ἤστραπτε] συνεκδοχὴ—καὶ χάλκινα ὄπλα ἤστραπτον· πρβλ. ἤστραπτε μὲν χαλκός
 —ἡ στρατιά· Ξεν. Κύρ. Παιδ. 6, 4, 1.

- καὶ αἱ λόγχοι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίνοντο. καὶ ἦσαν ἰπ-
 9 πεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσα-
 φέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι δὲ γερροφόροι, ἐχόμενοι
 δὲ ὀπλίται σὺν ποδῆρσι ζυλίναῖς ἀσπίσιν. Αἰγύπτιοι δ' οὗτοι ἐλέ-
 10 γοντο εἶναι· ἄλλοι δ' ἵππεῖς, ἄλλοι τοξῆται. πάντες δ' οὗτοι κατὰ
 πρὸ δὲ αὐτῶν ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων καὶ δὴ
 ὄρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ ὄρεπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς
 πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφοις εἰς γῆν βλέποντα, ὡς
 διακόπτειν ὅτῃ ἐντυγχάνοιεν. ἡ δὲ γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις
 11 τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόψοντα. ὁ μὲντοι Κῦρος εἶπεν ὅτε
 καλέσας παρεκελεύετο τοῖς Ἑλλήσι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων
 12 ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῇ ἀλλὰ σιγῇ ὡς ἀνυστὸν

§ 9. **λευκοθώρακες** πιθανῶς οἱ ἔχοντες ἐκ λινοῦ θώρακας (4, 7, 75). **γερρο-
 φόροι**] οἱ φέροντες γέροντα τ. ἔ. ἀσπίδας [Περσικὰς] ἐλαφρὰς ἐκ λύγου (λυγαριᾶς)
 πλεκτὰς καὶ κεκαλυμμένας μὲ δέρματα βοῶν. **Αἰγύπτιοι**] ἐπειδὴ ἡ Αἴγυπτος εἶχε
 ἀποστατήρει ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις, ὁ Κρῦργος καὶ ἄλλοι νομίζουσι ὅτι Αἴ-
 γύπτιοι εἶνε οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, οὓς εἶχε δεχθῆ εἰς πίστιν Κῦρος ὁ πρεσβύτερος
 καὶ εἶχε κατοικήσει ἐν ταῖς Αἰολικαῖς πόλεσι Λαρίση καὶ Κυλλήνην (Κῦρ. Παιδ.
 7, 1, 45). **κατὰ ἔθνη**] χωριστά, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Περσῶν πρὸλ. Ἡροδ. VII,
 60, 100. **ἐν πλαισίῳ**] ἐν τετραγώνῳ ἐπιμήκει. **παρετάσσοντο** δὲ καθ' ὅλας τὰς
 πλευρὰς οἱ ὀπλίται καὶ ἔσωθεν αὐτῶν οἱ φιλοὶ ἐπίσης καθ' ὅλας τὰς πλευρὰς
 εἰς δὲ τὸ μέσον τὰ σκευοφόρα. **ἐπορεύετο**] καθ' ἐνικόν, διότι συμφωνεῖ πρὸς
 τὸ ἔθνος.

§ 10. **διαλείποντα συχνὸν**]—ικανῶς ἀπέχοντα. **δὴ**] ὡς γνωστὸν. **εἰς γῆν βλέ-
 ποντα**] διευθυνόμενα, προσωποποιᾷ κυρίως ὁμοῦς τὸ βλέπω σημαίνει στρέφω καὶ
 βλέπω. πρὸλ. τὸ χωρίον: «βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα πάντα
 ἐστίν». (Ἄν. IV, 1, 20) ἐκ τοῦ χωρίου τούτου πασιφανῶς καταφαίνεται ἡ ἔννοια
 τοῦ βλέπειν καὶ ἡ τούτου καὶ τοῦ ὄραν. **ὡς διακόπτειν**]—ὥστε διακόπτειν. Διέ-
 κοπτον δὲ τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἀξόνων ὄρεπανα τοὺς εἰς τὰ πλάγια πολεμίους, τὰ δὲ
 ὑποκάτω τοὺς εἰς τὴν γῆν πεσόντας. ἡ δὲ **γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλ-
 λήνων ἐλῶντα καὶ διακόψοντα**]—ἡ δὲ γνώμη ἦτο, ὅτιθὰ ὀρμηθῶσι τὰ ἄρματα
 (ἐλῶντα—ὄρα ἐλαύνω) εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων καὶ διακόψουσιν αὐτάς.

§ 11. **ὁ μὲντοι Κ. εἶπεν—ἐψεύσθη**]—ὁ Κ. ὁμοῦς ἠπατήθη ὡς πρὸς ἐκεῖνο,
 ὅπερ εἶπε· **ψεύδομαι**—1) καθίστημι τι ψευδὲς 2) ἀπατῶ· **ψεύδομαι**—1) λέγω ψεῦδη.
 2) πλανῶμαι· ὁ παθ. ἄορ. **ἐψεύσθη**ν εὐχρ. ὡς μέσος—ἠπατήθη, ἐπλανήθη. **ὡς
 ἀνυστὸν**] ἐνν. ἦν—ὅσον ἦτο δυνατόν (ἀνυστὸν—ῥηματικὸν τοῦ ἀνώ καὶ ἀνώτα)

καὶ ἡσυχῇ ἐν ἴσῳ καὶ βραδέως προσῆσαν καὶ ἐν τούτῳ Κύρος παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταρσι τῷ Κλέαρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἶη. κἀν τούτῳ, ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται. ὄρων δὲ ὁ Κλέαρχος τὸ μέσον στίφος καὶ ἀκούων 13
 Κύρου ἔξω ὄντα τοῦ [Ἑλληνικοῦ] εὐωνύμου βασιλέα — τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῆν βασιλεὺς ὥστε μέσον τῶν ἐαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν — ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρα, φοβούμενος μὴ κυκλωθεῖη ἐκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μέλει ὅπως καλῶς ἔχοι καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὁμα- 14
 λῶς προίει, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον συνετάττετο ἐκ τῶν ἐτι προσιόντων. καὶ ὁ Κύρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθέατο ἐκατέρωσε ἀποθλέπων εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ 15
 Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντήσαι ἤρετο εἶτι παραγγέλλοι, ὁ δ' ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν ὅτι καὶ τὰ

—δρα ἐμὰ Ἀνώμ. ῥήμ.). ἐν ἴσῳ] ἐν βῆματι

§ 12. ἐβόα] διέταττε μεγαλοφώνως. ἄγειν—κατὰ μέσον]—νὰ ὁδηγῇ τὸ στράτευμα εἰς τὸ κέντρον τῶν πολεμίων. πάνθ' ἡμῖν πεποιήται]—πάντα ἔχουσι κατορθωθῆ. ὑφ' ἡμῶν.

§ 13. ὄρων—καὶ ἀκούων]—εἰ καὶ εἴωρα—καὶ ἤκουε τὸ μέσον στίφος] τὰς ἐξ χιλιάδας ἵππων (ὄρα I, 7, 11). στίφος—σῶμα πυκνὸν στρατοῦ μέσον τῶν ἐαυτοῦ ἔχων] εἰ καὶ εὕρισκετο εἰς τὸ μέσον (εἰς τὸ κέντρον) τοῦ στρατοῦ ὅτι αὐτῷ μέλει] κατ' εὐκτ. διότι προηγεῖται παρῳχημ. χρόνος. μέλω δὲ=φροντίζω (ἀπρσ. =μέλει μοι=ἔστι μοι φροντίς) μέλλω δὲ=σκοπεύω.

§ 14 το βαρβαρικὸν στράτευμα] δηλ. τοῦ Κύρου. ὁμαλῶς]=μὲ ἴσον βῆμα. (ἐν ἴσῳ=§ 11). ἐν τῷ αὐτῷ]=ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. πρβλ. III, 4, 27. VII, 2, 11: τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τῶν Περινηθίων ἦν. συνετάττετο ἐκ τῶν ἐτι προσιόντων] περετάττετο ἐξ ἐκείνων οἵτινες μέχρι τοῦδε ἤρχοντο ἀκόμη ἐκ τῆς πορείας. οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι]=ἀρκετὰ μακρὰν τῶν ἐαυτοῦ. τὸ οὐ πάνυ=πάνυ οὐ ἢ οὐδαμῶς.

§ 15 Ξενοφῶν] ὁ συγγραφεὺς ὑπελάσας] διευθύνας τὸν ἵππον τοῦ ἢ ὀπὸ ἐν τῷ ὑπελαύνειν ἔχει ἦν καὶ ἐν τῷ θπαντᾶν ἔνοιον. ἐπιστήσας]=ἵππον. τὰ ἱερά καλά καὶ τὰ σφάγια καλά] ἐνταῦθα ὁ Κύρος

- 16 ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ. ταῦτα δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, καὶ ἤρετο τίς ὁ θόρυβος εἶη. ὁ δὲ [Κλέαρχος] εἶπεν ὅτι σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. καὶ ὅς ἐθαύμασε τίς παραγγέλλει καὶ ἤρετο ὅτι εἶη τὸ σύνθημα. ὁ δ' ἀπεκρίνατο
- 17 Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη. ὁ δὲ Κύρος ἀκούσας «Ἄλλὰ δέχομαι τε» ἔφη «καὶ τοῦτο ἔστω». ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν αὐτοῦ χώραν ἀπήλαυσε καὶ οὐκέτι τοῖα ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τῷ φάλαγγε
- 18 ἀπ' ἀλλήλων, ἠνίκά ἐπικιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἵνατι τοῖς πολεμίοις. ὡς δὲ παρευομένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν καὶ ἅμα ἐσθιέζαντο

—ἵνα εἶπη καὶ εἰς τοὺς ἄλλους—ὅτι καὶ αἱ ἐκ τῶν ἐγκάτων τῶν θυμάτων εἰκασίαι καλαὶ ἦσαν (ἱερὰ) καὶ αἱ τοῦ μέλλοντος νὰ σφαγῇ ζώου κινήσεις καλαὶ (σφάγια). ἀμφότερα γὰρ οἱ θύοντες παρετήρουν.

§ 16. **θόρυβος**] εἶνε ἡ παραχῆ, αἱ φωναὶ θροῦς δέ: ὁ ψίθυρος **σύνθημα**]: σύστημα, λόγος ἐν πολέμῳ ἐπὶ γνωρισμῶ τῶν οἰκείων διδόμενος. **παρέρχεται δεύτερον ἤδη**] πρὸς τοῖς Ῥωμαίοις τὸ σύνθημα ἐδίδοτο γεγραμμένον ἐπὶ πινακίδου: παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησι **παρεδίδοτο** (παρηγγέλλετο, ἐλέγετο, παρηγγυάτο καὶ VI, 5, 25 «**σύνθημα παρήει**») ἀπὸ στόματος εἰς στόμα παρὰ τῶν ἀρχηγῶν πρῶτον πρὸς τοὺς κατωτέρους καὶ μετὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνετο παρὰ τῶν κατωτέρων εἰς τοὺς ἀρχηγούς (τὸ δεύτερον παρήρχετο), ἵνα μὴ λησμονηθῇ **ἐθαύμασε**] διότι τὸ σύνθημα αὐτὸς ἔπρεπε νὰ δώσῃ ὡς στρατάρχης

§ 17. **δέχομαι**] ὡς καλὸν οἰωνόν, σημαίνοντα σωτηρίαν καὶ νίκην **τοῦτο ἔστω**] καὶ εἴθε τοῦτο νὰ εἶνε δηλ. ἡ σωτηρία καὶ ἡ νίκη Ἡ προστ. σημ. ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιθυμίας. ἐπομ. εὐχὴν, παράκλησιν, προσταγὴν. **τῷ φάλαγγε**] τοῦ βασιλείως καὶ Κύρου. **ἐπικιάνιζον**] παιανίζω καὶ ἀρχαιότερον παιωνίζω=ψάλλω παιᾶνα πρὸ τῆς μάχης εἰς τὸν θεὸν τοῦ πολέμου Ἄρην, μετὰ δὲ τὴν μάχην εἰς τὸν θεὸν τοῦ φωτός Ἀπόλλωνα (**παιᾶν** κυρίως τὸ ἄσμα πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα διότι, κατὰ τὸν μῦθον, ὅτε ὁ Ἀπόλλων ἐφόρευε τὸν δράκοντα [ὃν ἐπεμφεν ἐκ ζηλοτυπίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ Λητοῦς ἡ Ἥρα, ἐν ᾧ ἦτο ἔτι νήπιος], ἤκουετο ἡ λέξις **παι—παι** =**κτύπα—κτύπα**). Οἱ Ἕλληνες δὲ πρῶτοι εἰσῆγαγον τὴν μουσικὴν εἰς τὸν στρατόν. (ἐλελεῦ, ἐλελεῦ). **ἤρχοντο ἵνατι**] τινὲς τῶν ἐκδοτῶν θέτουσιν ἐν ἀγκύλαις τὸ ἵνατι καὶ γράφουσι: **προήρχοντο**, ὑπολαμβάνοντες ὅτι οὕτως εἶνε τὸν ὀρθόν Ὁρθότερα ὅμως εἶναι ἡ γραφὴ **ἤρχοντο** (ἐκ ῥήμ. ἄρχεσθαι) **ἵνατι**.

§ 18. **ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος**] =μέρος τι τῆς φάλαγγος ἐξῆλθε τῆς γραμμῆς του ὡς κύμα θαλάσσης: ὠραία μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ὑπερεκχειρομένων κυμάτων **περὶ εὐγλ. 85 λέγει: τὴν τῆς τάξεως παρεκτροπὴν ἐκκυμαινούσῃ** καὶ **προσανόμασε. τὸ ὑπολειπόμενον**] =τὸ ὑπολειπόμενον μέρος

πάντες ὄϊον τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθρον. [λέ-
 γουσι δὲ τινες ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδοῦπησαν φό- 19
 βον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις]. πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι ἐκκλίνου-
 σιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ
 κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβῶν δὲ ἀλλήλοις, μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν
 τάξει ἔπεσθαι. τὰ δ' ἄρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πο- 20
 λεμιῶν, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων κενὰ ἡνιόχων. οἱ δ' ἐπεὶ
 προῖδοιεν, δίσταντο. ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὡσπερ ἐν ἵππο-
 δρόμῳ ἐκπλαγείς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν,
 οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς
 οὐδὲν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο. Κύρος 21
 δ' ὄρῳν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ διώ-
 κοντας, ἡδόμενος καὶ προσκυνούμενος ἦδη ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν,
 οὐδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν
 ἑαυτῷ ἐξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο ὅ,τι ποιήσει βασιλεύς.

τοῦ στρατοῦ. δρόμῳ θεῖν] ὁ αὐτὸς πλεονασμὸς καὶ ἀλλῃ. πρβλ. § 19. Ἐνυαλίῳ]
 φωνικὸς θεὸς τῶν μαχῶν. (πρβλ. Ἐνυῶ. καὶ Ρωμ. Bellona). ἐλελίζουσιν] ὁ
 Σουίδας σημειοῦται τὰδε ἐν λ. ἐλελεῦ : «ἐπιφθεγμα πολεμικόν· οἱ προσιόντες
 γὰρ εἰς πόλεμον τὸ ἐλελεῦ ἐφώνουν μετὰ τινος ἐμμελοῦς κινήσεως». (μετὰ
 τὸν παιᾶνα). Ἀντὶ δὲ τοῦ ἐλελίξιν ὁ Ξενοφῶν ἀλλαγῶν λέγει: ἀλαλάζειν,
 ἀναλαλάζειν, παλαλάζειν, ἅπερ εἶνε καὶ τὰ συνηθέστερα παρὰ τοῖς πεζοῖς. ταῖς
 ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδοῦπησαν] ἀλλαγῶν: τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα
 ἔκρουσαν (Ἄν. IV, 5, 18) παρὰ δὲ τῷ Ἀρριανῶ ἀπαντᾷ ἡ φράσις: τοῖς δόρασι
 δουπῆσαι πρὸς τὰς ἀσπίδας· Ἄρρ. Ἀναβ. I, 6, 7). Εἶνε δὲ τὸ δουπεῖν ῥήμα Ὀμηρ.

§ 19. πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι] = πρὶν δὲ φθάσωσιν εἰς ἀπόστασιν τοξεύ-
 ματος. ἀλλ' ἐν τάξει ἔπεσθαι] Θουκ. 5, 70: «ἵνα ὀμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες
 προέλθοιεν καὶ μὴ διασπαθεῖν αὐτοῖς ἡ τάξις, ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατό-
 πεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν»

§ 20. δίσταντο] ἦνοιγον δρόμον (οἱ Ἕλληνες), ἵνα διέλθωσι τὰ δρεπανηφόρα
 ἄρματα τῶν βαρβάρων. ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ἐκπλαγείς] εἰς δὲ καὶ ἐπιᾶσθη,
 διότι τὰ ἔχασε (καθὼς εἰς τὸ ἵπποδρόμιον). καὶ μέντοι οὐδὲν] καὶ ὁμως οὐδὲν
 (ἔπαθεν). οὐδὲ ἄλλος—δὲ] ὅ,τι καταφατικῶς ἐκφέρεται διὰ τοῦ καὶ δέ, τοῦτο
 ἀρνητικῶς, ἀλλὰ πολλῶ σπανιώτερον, διὰ τοῦ οὐδὲ δέ.

§ 21. ὄρῳν] αἰτ. μετ. ἡδόμενος καὶ προσκυνούμενος] ἐνδοτικαί = εἰ καὶ ἔχαιρε
 καὶ προσεκυνεῖτο (ἐπειδὴ ἔβλεπε κλπ.). οὐδ' ὡς ἐξήχθη (= οὐδὲ τότε παρεσύρθη).
 τὸ καθ' αὐτοὺς] τὸ τεταγμένον ἀπέναντί των μέρος. συνεσπειραμένην] ἐνεστ.

- καὶ γὰρ ἤδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος.
- 22 καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἠγοῦντο, νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἣν ἢ ἡ ἰσχύς αὐτῶν ἐκατέρωθεν, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρῆζοιεν, ἐν ἡμίσει
- 23 ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα. καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς ὁμῶς ἐξῶ ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐώνυμου κέρατος. ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἀντίου οὐδὲ τοῖς
- 24 αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπεν ὡς εἰς κύκλωσιν. ἔνθα δὴ Κύρος δεισας μὴ ὀπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἐλαύνει ἀντίως· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἐξακοσίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλείως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἐξακισχιλίους, καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην τὸν
- 25 ἄρχοντα αὐτῶν. ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἐξακόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὀρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ'

συσπειρωμένοι ἀποθ. ὅτι ποιήσει βασιλεὺς] καὶ ἐνθ. μετὰ παρῶχ. ἔπεται ὀριστ. (τοῦ μέλλοντος) εἰς τὸν πλάγιον ἔρωτ. λόγον λησμονουμένης οἰονεὶ τῆς ἐξαρτήσεως καὶ ἐκφερομένου τοῦ λόγου ὡς εὐθείας. ἤδει αὐτὸν ὅτι ἔχοι] πρόληψις· ἀντί ἤδει ὅτι αὐτὸς ἔχοι.

§ 22 καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ ἑαυτῶν ἠγοῦντο— ἐνθ. ἐπέθη τὸ ἠγοῦντο ἀντὶ τοῦ ἠγοῦνται, διότι οὐ μόνον ἐν τῷ παρελθόντι οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες εἶχον τὴν συνήθειαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ νῦν· ἀλλὰ πολλάκις οἱ Ἕλληνες (καὶ Λατῖνοι) ἐπὶ πράξεων, αἵτινες ἔτι καὶ ἐπ' αὐτῶν γίνονται μεταχειρίζονται παρατατ. χρόνον ἀποβλέποντες εἰς τὸ χρονικὸν σημεῖον ἐκεῖνο, ἀφ' οὗ ἤρχισε νὰ γίνηται ἡ πράξις αὕτη. πρβλ. «ἡ δὲ καπέθη δύο χοίνας ἐχώρει» καὶ· «ἀφίοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, δε ὠριζεν κλπ.

§ 23. Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε] τὸ καὶ συνδέει πρὸς τὰ ἠγοῦμενα· τὸ δὲ δὴ σημαίνει τὸ ἐκ τῶν προηγουμένων ἐξαγόμενον συμπέρασμα—ὡς πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν βαρβάρων, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς. ἐξῶ ἐγένετο] ἐπειδὴ εἶχε πολλῶν πλείονας (ὄρα § 13). τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν] τ. ἐ. τοῖς ἔμπροσθεν τεταγμένοις ὡς εἰς κύκλωσιν] ὡς κυκλώσων (τὸ εὐώνυμον).

§ 24. ὀπισθεν γενόμενος] ὁ βασιλεὺς (ἐλθὼν εἰς τὰ νῶτα). ἐλαύνει] ἱστορ. ἐνεστάς. ἀποκτεῖναι λέγεται] πρβλ. Πλουτ. Ἀρταξ. 9. «ἀποστρέψαντος δὲ τὸν ἵππον τοῦ Ἀρταγέρσου, βαλὼν ὁ Κύρος ἔτυχε καὶ διήλασε παρὰ τὴν κλεῖδα διὰ τοῦ τραχήλου τὴν αἰχμὴν. Τὸν μὲν οὖν Ἀρταγέρσην ἀποθανεῖν ὑπὸ Κύρου σχεδὸν ἔμολογοῦσιν».

§ 25. πλὴν πάνυ ὀλίγοι] τὸ πλὴν εἶνε κυρ. προθετικὸν ἐπίρρημα συντασσόμενον

αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. σὺν τού- 26
 τοις δὲ ὧν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκείνον στίφος· καὶ εὐθὺς
 οὐκ ἠγέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν «Τὸν ἄνδρα ὄρω» ἔετο ἐπ' αὐτὸν καὶ
 παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὡς φησι
 Κτησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἔσθι αὐτὸς τὸ τραυμᾶ φησι. παίοντα δ' 27
 αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῶ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα
 μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κύρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκα-
 τέρου, ὅποσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον Κτησίας λέγει·
 παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κύρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτῶ οἱ ἄρι-
 στοὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῶ. Ἄρταπάτης δ' ὁ πιστό- 28
 τατος αὐτῶ τῶν σκηπτούχων [θεράπων] λέγεται, ἐπειδὴ πεπτω-
 χότα εἶδε Κύρον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν αὐτῶ.
 καὶ οἱ μὲν φησι βασιλέα κλεῦσαι τινα ἐπισφάζει αὐτὸν Κύρω, οἱ 29
 δὲ αὐτὸν ἀποσφάζασθαι σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυ-

μετὰ γενικῆς· ἀλλὰ τοῦτο λαμβάνεται καὶ ὡς σύνδεσμος καὶ πολλάκις τίθεται
 μετ' ὀνόματος κατ' ἔλλειψιν καὶ τοῦ προηγ. ῥήμ. **ὁμοτράπεζοι καλούμενοι**] ἐκείνοι
 οἵτινες πιστότατοι ἦσαν τῶ βασιλεῖ σχεδὸν οὐδέποτε αὐτὸν ἐγκατέλειπον. λέγονται
 δὲ **ὁμοτράπεζοι** (ἢ **συντράπεζοι** I, 9, 81), διότι παρ' αὐτὸν ἔτρωγον ἐν ἰδιαιτέρῳ
 δωματίῳ χωριζομένῳ διὰ παραπετάσματος.

§ 26. **τὸν ἄνδρα**] ἐκείνον τὸν ἄνδρα, ὃν ζητῶ **ἔετο**]—ὤρμησε κατ' αὐτοῦ. **τι-
 τρώσκει**] ὄρα (ἐμὰ Ἄνωμ. ῥήμ.). **Κτησίας**] κατὰ Πλούτ. ἐκ Κνίδου πόλεως τῆς
 Καρίας καταγόμενος καὶ ἰατρός Ἄρταξέρξου τοῦ Μνήμονος ἐπὶ 17 ὅλα ἔτη χρη-
 ματίας· οὗτος οὐ μόνον περὶ ἰατρικῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἱστορικᾶ
 [ἱστορίαν τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἀσσυρίας] καὶ γεωγραφικᾶ συνέγραψεν, ὧν ὀλίγα
 μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. **ἔσθαι αὐτὸς τὸ τραυμᾶ φησι**] κατὰ παρατ.
 ἀντί· ὁ ἰατρός, ὃς φησι κτλ.

§ 27. **ἀκοντίζει τις παλτῶ**] κατὰ Πλούτ. **Μιθριδάτης τις** (Πλουτ. Ἄρτ. 41)
μαχόμενοι κλπ.] ἐνθ. εἶνε ἀνώμαλον τὸ χωρίον. Ἡ ὄνομ. **μαχόμενοι** ἀντί γενι-
 κῆς ὁμοιοπτώτως δὲ ἐτέθησαν τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη (ὅποσοι μὲν—Κύρος τε αὐτός
 —). **ἀπέθνησκον**] κατὰ τὸν Σικελιώτην Διδώρων ἐφρονεύθησαν ἐκ μὲν τοῦ βασι-
 λέως ὑπὲρ τοὺς 15,000, ἐκ δὲ τῶν Περσῶν, οὓς ἤγεν ὁ Κύρος περὶ τοὺς 3,000.

§ 28. **τῶν σκηπτούχων**] ὄρα I, 6, 4. **περιπεσεῖν αὐτῶ**] ὅτι ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ,
 ὅτι τὸν ἐνηγκαλίσθη.

§ 29. **Κύρω**] πρὸς τιμὴν τοῦ Κύρου. **αὐτὸν ἀποσφάζασθαι**] ὅτι αὐτὸς ἀπέσφα-
 ξεν ἑαυτὸν.

σοῦν· καὶ στρεπτόν δ' ἐφόρει καὶ ψέλια καὶ τᾶλλα ὡσπερ οἱ ἄριστοι Περσῶν· ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοϊάν τε καὶ πιστότητα.

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

- Θ'. Κύρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περσῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικώτατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιότατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν
2 πείρᾳ γενέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐτι παῖς ὢν ὅτ' ἐπαιδεύετο καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις παισὶ, πάντων πάντα κράτι-
3 στος ἐνομιζέτο. πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπι ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται· ἐνθα πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἂν τις, αἰσχρὸν δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκούσαι οὔτ' ἰδεῖν ἔστι.
4 θεῶνται δ' οἱ παῖδες καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ ἀκούουσι [καὶ ἄλλους ἀτιμαζομένους]· ὥστε εὐθὺς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. ἐνθα Κύρος αἰδημονέστατος μὲν

Κεφ. Θ'. Κύρου ἔπαινος. Ὁ ἔπαινος δ' οὗτος τοῦ Κύρου φαίνεται εἰς τινὰς ὑπερβολικὰς.

§ 1. βασιλικώτατος] ἰκανώτατος ἢ βασιλεύῃ. τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι]—οἵτινες φαίνονται ὅτι πείραν ἔλαβον (γνωρίζαν) τοῦ Κύρου.

§ 2. πάντων πάντα] παρήχησις· πρβλ. πολλάκις πολλούς—πάντα γὰρ πάντων τοῖς θεοῖς ὕποχα καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι (2,57). πρβλ. καὶ τὸ Λατίν.: ο Tite tute, Tate, tibi tanta tyranne tulisti.

§ 3. ἐπι ταῖς βασιλέως θύραις] ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ (πρβλ. καὶ τὰ σημερινὰ παρὰ τοῖς Τούρκοις: πύλη, ὑψηλὴ πύλη) ἀπανταχοῦ δὲ ἢ φράσις αὕτη οὕτως ἀπαντᾷ, καὶ οὐδαμοῦ: ἐν ταῖς βασιλέως θύραις. σωφροσύνην] ὄρα Κύρ. Παιδ, 1, 2, 8. ἔστιν] ὄρα Ἡρόδ. 1, 138 σημαίνει δὲ τὸ ἔστιν—εἶνε δυνατόν καὶ κεῖται κυρίως μεταξὺ τῆς ἐνν. τοῦ ἐνεστί (ὅπερ σημ. τὸ φυσικῶς δυνατόν) καὶ τοῦ ἔξεστί (ὅπερ σημ. τὸ ἠθικῶς δυνατόν): τὸ δὲ παρεστί σημ. τὸ δυνατόν προὑπαρχούσης καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ εὐκόλου.

§ 4. θεῶνται] θεῶμαι: μετὰ προσοχῆς καὶ διαρκῶς ὀρῶ—θεωρῶ' ἐν τῷ ἐσχάτῳ Ἑλληνισμῷ τὸ θεᾶσθαι καὶ ὀρᾶν ἰσοδυναμὰ παῖδες ὄντες μανθάνουσιν]—ἐκ παιδικῆς ἡλικίας διδάσκονται ἄρχεσθαι ἄρχειν 1) =εἶναι ἄρχοντα ἢ 2) γίνεσθαι πρωταίτιον, (Θ. 1, 53 2) ποιῆσθαι ἀρχήν· καὶ ἄρχεσθαι 1) καὶ ἐνθὸς—ἐξουσιάζεσθαι 2) ἀρχίζειν· ὡς ἐναρκτικὸν δὲ συντάσσ. μετὰ γενικῆς καὶ ἀπαρ. καὶ σημ. τῆν ἐναρξίν καὶ ἐξακολούθησιν τῆς πράξεως (ὡς ἄρχομαι λέγειν) μετὰ γενικῆς δὲ

πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν 5
 ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, ἔπειτα δὲ φιλιππότατος
 καὶ τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι· ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν
 πόλεμον ἔργων τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστατον εἶναι 6
 καὶ μελετηρότατον· ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε, καὶ φιλοθρότατος
 ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. καὶ ἄρκτον ποτὲ
 ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπέσων κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ
 ἵππου, καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλάς εἶχε, τέλος δὲ κα- 7
 τέκανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν
 ἐποίησαν· ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας
 τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ
 πάντων ἀπεδείχθη οἷς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροί-
 ζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὐτὸν ὅτι, περὶ πλείστου ποι-
 οῦτο, εἴ τῳ σπείσαιτο καὶ εἴ τῳ σύνθοιτο καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό

μετὰ τῆς ἐκ, ἀπὸ καὶ κατηγορημ. μετοχῆς σημ. ὅτι ἄρχομαι ἀπ' αὐτῆς πρῶτον
 τῆς πράξεως (π. γ. ἄρχομαι λέγων, ὅτι οἱ ἄρχομαι ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ τελειώ-
 νω εἰς ἄλλο τι).

§ 5. αἰδημονέστατος | αἰδήμων = ὁ αἰδούμενος τινα· αἰδοῖος = ὁ αἰδούμενος ὑπὸ
 τινος· εἰς τὸ αἰδημονέστατος ἀντιστοιχεῖ τό· — ἔπειτα δὲ φιλιππότατος (φίλος τῆς
 ἵππασίας) τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως | πολλάκις οἱ Ἕλληνες τὰ τῶν τεχνῶν καὶ
 ἐπιστημῶν ὀνόματα δι' ἀπλῆς γενικῆς ἄνευ ἄρθρου ἐκφέρουσι.

§ 6. τῇ ἡλικίᾳ | τῇ ἐφηβικῇ· οἱ Ἥέρται δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ 16—17 ἔτους ἔπρεπε
 γὰ ἐξέλθωσιν εἰς θήραν (πρὸς Κόρου Παιδ. 1, 2, 8 καὶ 9). καὶ πρὸς τὰ θηρία
 μέντοι | καὶ βέβαια ἐναντίον τῶν θηρίων. οὐκ ἔτρεσεν] = ἐκ φόβου δὲν ἔφυγε· τὸ
 ῥῆμα τοῦτο ἀλλγ. παρὰ Ξεν. δὲν ἀπαντᾷ· παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς εἶνε συχνόν, τὰ
 μὲν ἔπαθε] πληγὰς ἔλαβεν, ὧν κλ. ἐτέθη τὰ μὲν ὡς εἰ εἶπετο τὰ δέ, ἀνθ' οὐ ὅμως
 τίθησι· τέλος δέ, ὠτειλάς | ἡ γέλις αὐτῆ παρὰ Ξενοφ. σημ. τὴν οὐλήν, ἐν ᾗ παρ'
 Ὅμ. σημαίνει τὴν μήπω κλεισθεῖσαν πληγὴν.

§ 7. σατράπης = στρατηγός | ἐτῶν 17 διωρίσθη τοιοῦτος. οἷς καθήκει] = οἵτινες
 ὀφείλουσιν. ἐπιδείκνυμι = δεικνύω φανερά· ἐπιδείκνυμαι (μέσ.) = ἐπέδειξιν ποιου-
 μαι τί εἶμαι ἢ τί φρονῶ. εἴτῳ σπείσαιτο καὶ εἴτῳ σύνθοιτο] διαφέρουσι· σπονδῆ
 μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐξ ἔχθρας καὶ πολέμου διαλλαγὴ διὰ σπείσεως, συνθήκη δὲ ἡ με-
 ταξὺ φίλων συμφωνία ἐπὶ ὀρισμένοις ὅροις (Κρύγερας). Κυρίως δὲ σπονδῆ ἡ
 χύσις οἴνου ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἐν θυσίᾳ ἀπλῶς ἢ πρὸς ἐπικύρωσιν συνθηκῶν σπένδα
 = κάμνω σπονδῆν καὶ σπένδομαι = διὰ σπονδῆς κάμνω συνθήκην (ὄρα καὶ ἐμά
 Ἄνωμ. ῥήμ.).

- 8 τι, μηδ' αμῶς ψεύδεσθαι. καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπείσασθαι Κῦρον ἐπίστευε μὴδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἔκουσαι Κῦρον εἶλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνου πλὴν Μιλησίων· οὗτοι δὲ ὅτι οὐκ ἠθέλε τὸς φεύγοντας προσέθαι ἐφοβοῦντο αὐτόν· καὶ γὰρ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἂν ποτε πρόοιτο, ἐπεὶ ἀπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ' εἴ ἔτι μὲν μείους γένοιτο, ἔτι δὲ κάκιον πράξειαν· φανερός δ' ἦν καὶ εἴ τις τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν, νικᾶν πειρώμενος· καὶ εὐχὴν δὲ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον ὡς εὐχαιτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν, ἔστε νικῶν καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιῶντας ἀλεξόμενος. καὶ γὰρ οὖν πλείστοι δὴ αὐτῷ ἐνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρῆ-

§ 8. καὶ γὰρ οὖν] = διὰ τοῦτο βεβαίως. ἐπιτρεπόμεναι] ἐπιτρέπεται ἑαυτὰς αὐτῷ (= παραδίδεσθαι). σπείσασθαι] εἰ σπείσονται.

§ 9. τοιγαροῦν] = τοιγάρατοι = διὰ τοῦτο βεβαίως. πλὴν Μιλησίων] μετωνομία· ἀντὶ: πλὴν Μιλήτου. τοὺς φεύγοντας] τοὺς ἐξορίστους. προσέθαι] νὰ ἐγκαταλείψῃ (προίημι-εμαὶ ἄορ. προίημι) (ὄρα μὰ Ἄνωμ. ῥήμ.).

§ 10 οὐκ ἂν ποτε πρόοιτο] εὐκτ. τοῦ ἄορ. προίημι (ὄρα §. 9) τοῦ τίημι καὶ ἴημι αἱ εὐκτ. σχηματίζονται ἐνίοτε ὡς αἱ τῶν βαρυτόνων εἰς ὦ· οὐδ' εἴ ἔτι μὲν μείους γένοιτο, ἔτι δὲ κάκιον πράξειαν] = οὐδὲ εἰάν γένοιωσιν ἀσθενέστεροι, καὶ περισσότερον δυστυχῆσῃσι.

§ 11. πειρώμενος] καὶ περιφρ. πείραν ποιούμενος· τὸ δὲ ἐνεργ. πειράω-ω = πειράζω καὶ προσπαθῶ. ἐξ τε νικῶν καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιῶντας ἀλεξόμενος] ζεῦγμα ἐννοητέον κατ' ἀναλογίαν· καὶ τοὺς εὖ ποιῶντας ἀντευποιήσαν· τοὺς δὲ κακῶς ποιῶντας ἀλεξόμενος παραλείπεται δηλ. ἐντθ. τὸ ἀντευποιήσαν, ὅπερ λέγεται Ἑλληνιστί. (διότι ἕνεκα τῆς συχνῆς πρὸς ἄλλα συνδέσεως μεταχειρίζοντο εὐκόλως οἱ Ἕλληνες τὸ εὖ ποιεῖν, εὖ πάσχειν ἐν συνθέσει παραθετικῇ καὶ συνενοῦσιν εἴτα ταῦτα ἐν λέξει συνθεθεμένῃ· οὕτω π. χ. λέγουσιν ἀντευποιεῖν, συνευπάσχειν ἀναλόγως δὲ τούτων λέγει καὶ ὁ Θεουκ.: ἐξὸν κακῶς ποιεῖν· ἐκ τοῦ εὖ ποιεῖν δ' ἐ σχηματίσθη καὶ εὐποιητικὸς [Ἄριστ. ἠθ. μεγ. 2. 11. Ῥητ. 1, 6 καὶ 11, 2. 2]) — Συνετάχθη δὲ τὸ νικᾶν ἐντθ. μετὰ μετ. κατηγορηματικῆς, ὅπως ὡσαύτως μετὰ μετοχῆς τῆς κατηγορηματικῆς συντάσσεται καὶ τὸ ἠττάμαι.

§ 12. πλείστοι δὴ] τὸ δὴ ἐπιτείνει τὸ ὑπερθ. τῶν ἐφ' ἡμῶν] = τῶν συγχρόνων

ιτα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι. οὐ μὲν δὴ 13
 οὐδὲ τοῦτ' ἂν τις εἴποι ὡς τοὺς κακούργους καὶ ἀδίκους εἶα κατα-
 γελᾶν, ἀλλὰ ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο· πολλάκις δ' ἦν ἰδεῖν
 παρὰ τὰς στειβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν
 στερουμένους ἀνθρώπους· ὥστ' ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο καὶ Ἑλ-
 ληνι καὶ βαρβάρῳ μηδὲν ἀδικοῦντι ἀδεῶς πορεύεσθαι ὅποι τις ἤθε-
 λεν, ἔχοντι ὅ,τι προχωροῖη· τοὺς γε μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον 14
 ὠμολόγητο διαφερόντως τιμᾶν. καὶ πρῶτον μὲν ἦν αὐτῷ πόλεμος
 πρὸς Πισίδας καὶ Μυσούς· στρατευόμενος οὖν καὶ αὐτὸς εἰς ταύ-
 τας τὰς χώρας οὓς ἐφόρα ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους καὶ ἄρ-
 χοντας ἐποίησε ἢς κατεστρέφετο χώρας, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοις δῶ- 15
 ροῖς ἐτίμα· ὥστε φαίνεσθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εὐδαιμονεστάτους,
 τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων ἀξίων εἶναι. τοιγαροῦν πολλῇ ἦν
 ἀφθονία αὐτῷ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἴοιτο Κύρον
 αἰσθήσεσθαι. εἰς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ τις φανερός γένοιτο ἐπιδεί- 16
 κνυσθαι βουλόμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τούτους πλουσιωτέρους
 ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων. καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε

μας. ἡ ἐπὶ τίθεται συχνὰ οὕτω χρονικῶς: ἐπὶ Κύρου (ἄρχοντας) κλ. προέσθαι] =
 νὰ παραδώσωσιν.

§ 13. οὐ μὲν δὴ] τὸ μὲν ἐνθ. = μὴν. καταγελᾶν] ἀπολύτως εἰρημένον, ἄνευ
 ἄντικ. στειβομένας] πατουμένας. στερουμένους] στέρομαι: εἶνε ὡς παρακ. = εἶμαι
 ἐστερημένος. ἐγένετο] = ὑπῆρξε δυνατόν· μηδὲν ἀδικοῦντι] ὑποθ. μετ. = εἰ μηδὲν
 ἀδικοῖη. ἔχοντι ὅ,τι προχωροῖη] = ἔχων ὅ,τι τῷ ἤτο ἀναγκαῖον· τὸ προχωρεῖ ἐνθ.
 ἀπροσώπως.

§ 14. τοὺς—ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον]—τοὺς γενναίους εἰς π. πρῶτον μὲν] συνα-
 πτέον τῷ ἄρχοντας ἐποίησε — ἡ δὲ ἀπόδοσις: ἔπειτα δέ. ἢς κατεστρέφετο χώρας]
 ἀντὶ τῆς χώρας, ἦν κατεστρέφετο· καταστρέφω = στρέφω τι ἄνω-κάτω, φθείρω.
 τελειώνω τι. καταστρέφομαι τι = στρέφω τι πρὸς τὸ μέρος μου, ὑποτάσσω.

§ 15. ὥστε φαίνεσθαι] ἡ σύνταξις: ὥστε φαίνεσθαι ἀξίων τοὺς μὲν ἀγαθοὺς
 εὐδαιμονεστάτους εἶναι, τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων (τῶν ἀγαθῶν ἀξίων εἶναι·
 ὅπου τις οἴοιτο Κύρον αἰσθήσεσθαι] = ὅπου τις ἐφαντάζετο, ὅτι θὰ τὸν ἐνοήσῃ ὁ
 Κύρος.

§ 16. εἰς γε μὴν δικαιοσύνην] ἡ εἰς ἐνθ. δηλοῖ ἀναφορὰν. περὶ παντὸς ἐποι-
 εῖτο τούτους πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων] κυρίως
 ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἔπρεπε νὰ ἐξενεχθῇ οὕτως: ἡ οἱ φιλοκερδούντες

- πολλά δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο καὶ στρατεύματι ἀληθινῶ ἔχρη-
 17 **σατο.** καὶ γὰρ οὖν στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, οἱ χρημάτων ἕνεκα πρό-
 ἐκείνων ἐπλευσαν, ἔγνωσαν κερδαλεώτερον εἶναι Κύρῳ καλῶς πει-
 18 **θαρχεῖν** ἢ τὸ κατὰ μῆνα κέρδος. ἀλλὰ μὴν εἴ τις γέ τι αὐτῷ
 προστάξαντι καλῶς ὑπηρετήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἶασε
 τὴν προθυμίαν. τοιγαροῦν κράτιστοι δὴ ὑπηρεταὶ παντός ἔργου
 19 Κύρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι. εἰ δέ τινα ὀφθή δεινὸν ὄντα οἰκονόμον
 ἐκ τοῦ δικαίου καὶ κατασκευάζοντά τε ἧς ἄρχει χώρας καὶ προ-
 σόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ' αἰεὶ πλείω
 προσεοῖδου· ὥστε καὶ ἡδῆως ἐπόνουν καὶ θαρραλέως ἐκτῶντο καὶ ἀ-
 ἐπέπατό τις ἥμιστα Κύρον ἔκρυπτεν· οὐ γὰρ φθονῶν τοῖς φανερώς
 πλουτοῦσιν ἐφαίνετο, ἀλλὰ πειρώμενος χρῆσθαι τοῖς τῶν ἀποκρυ-

ῆσαν· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες πλειστάκις τὴν γενικὴν θέτουσι μὲ τὰ συγκριτικὰ περὶ
 πραγμάτων, πρὸς τὰ ὅποια κυρίως δὲν ἀρμόζει ἡ σύγκρισις. τοῦτο δὲ κάμνουσι χά-
 ρην συντομίας· πρβλ. ἀνωτέρω § 10· **πειρώμενος γίνεσθαι τῶν κωλύοντων**· ἀντί-
 ἢ οἱ κωλύοντες.

§ 17. αὐτῷ] πρὸς χάριν τοῦ Κύρου (διεχειρίζοντο δικαίως). **πειθαρχεῖν**] (πει-
 θαρχος παρὰ τὸ πείθωμαι ἀρχῆ=ὁ πειθόμενος εἰς τὸν ἀνώτερόν του) Καὶ ἐν τῷ
 ῥήμ. τούτῳ παρατηρεῖται ἡ κατάχρησις τῆς συνθ. αὐτῆς καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν
 δύναμιν· διότι ἐν ᾧ κατ' ἀρχὰς ἐσήμαινε· πειθόμεαι τῷ ἄρχοντι, κατόπιν ἡμα-
 ρῶθη ἡ δύναμις τοῦ δευτέρου συνθετ. μέρους καὶ οὕτω τὸ ῥήμα **πειθαρχεῖν** σημαί-
 νει ὅτι καὶ τὸ ἀπλοῦν **πειθεσθαι**· πρβλ. καὶ τὸ **ὀπηρετεῖν**.

§ 10. ἀλλὰ μὴν] διὰ τοῦ ἀλλὰ μὴν γίνεται μετάβασις εἰς ἄλλο τι. εἴτις γέ τί
 αὐτῷ—**καλῶς ὑπηρετήσειεν—εἶασε**] ὅταν ὁ ὑποθετικὸς ἢ ὁ χρονικὸς λόγος ἐκφέ-
 ρηται κατ' εὐκτικὴν πρὸς ἔκφρασιν τοῦ συγχνάκις ἐπαναλαμβανομένου, τότε τὸ
 συμπέρασμα ἐκφέρεται κατ' εὐκ. μὲ τὸν ἂν. σπανιώτατα δὲ τίθεται ὁ ἀόριστος
 τῆς ὀριστικῆς ἄνευ τοῦ ἂν, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ. πρβλ.: εἴ τινα ὀφθή... οὐδὲν ἂν
 κοτ' ἀφείλετο. κτλ.

§ 19. ἐκ τοῦ δικαίου]=μὲ δίκαια μέσα, μὲ δίκαιον τρόπον. καὶ κατασκευάζον-
 τά τε] ὅτι ἐτακτοποιεῖ καλῶς τὴν χώραν, μάλιστα διὰ πραγμάτων συντεινόντων
 εἰς τὴν γεωργίαν (τῆ κατασκευῆ). καὶ προσόδους ποιοῦντα] καὶ ὅτι ἐδημιουργεῖ
 προσόδους. ἀφείλετο] ἐνν. τὴν χώραν. Τὸ β.=ἀφαίρεσμαι-οῦμαι. ἐπέπατο] ποιητ.
 ἀντί· ἐκέκτητο. Μόνον παρὰ Ξεν. ἀπαντᾷ ἐκ τῶν Ἀττ. κατὰ παρακ. πέπαμαι
 καὶ ὑπερσ. ἐπέπατο (πρβλ. καὶ πᾶμα=κτῆμα) ἐφαίνετο] φθονῶν τὸ φαίνομαι
 μετὰ κατηγ. μετ.=εἶμαι φανιρός· μετ' ἀπαρεμφ. δὲ=ὡς καὶ ἄλλοι ἡμῖν· φαι-

πτομένων χρήμασι. φίλους γε μὴν ὄσους ποιήσαιτο καὶ εὐνοῦς 20
 γνοίη ὄντας καὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι ὅτι τυγχάναι
 βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται πρὸς πάντων κράτιστος δὴ
 γενέσθαι θεραπεύειν. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο οὐπερ αὐτὸς ἔνεκα φίλων 21
 ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχει, καὶ αὐτὸς ἐπειράτο συνεργὸς
 τοῖς φίλοις κράτιστος εἶναι τούτου ὅτου αἰσθάναιτο ἕκαστον ἐπι-
 θυμοῦντα. δῶρα δὲ πλεῖστα μὲν εἶμαι εἰς γε ἀνὴρ ἐλάμβανε διὰ 22
 πολλὰ ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις διεδίδου, πρὸς τοὺς
 τρόπους ἕκαστου σκοπῶν καὶ ὅτου μάλιστα ὀρώη ἕκαστον δεόμενον,
 καὶ ὅσα τῶ σώματι αὐτοῦ πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς 23
 καλλωπισμὸν καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν ὅτι τὸ μὲν ἑαυ-
 τοῦ σώμα οὐκ ἂν δύναίτο τούτοις πᾶσι κοσμηθῆναι, φίλους δὲ καλῶς
 κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι. καὶ τὸ μὲν τὰ με- 24

νομαί. τῶν ἀποκρυπτομένων] ἐκείνων οἵτινες ἀπέκρυπτον (δι' ἑαυτοὺς) ἀπὸ τοῦ
 Κύρου τὰ χρήματα.

§ 20 φίλους] ἐτέθη ἐν ἀνοχῇ καὶ ἔπειτα τὸ ὄσους πρὸς μεγαλειτέραν ἔμφασιν
 τῆς λέξεως. ποιήσαιτο] ἢ εὐκτ. ἐνθ. σημ. ἐπανάληψιν. καὶ εὐνοῦς γνοίη ὄντας]
 =καὶ ἤθελεν ἐνοήσῃ, ὅτι ἡγάπων αὐτόν. τ. ἐ. συνεργοὺς εἶναι τούτου ὅτι. κα-
 τεργάζεσθαι]=γὰ κατωθώσῃ. τοῦς πάντων] σπανίως τίθεται καὶ ἡ πρὸς ἀντι-
 τῆς ὑπὸ ἐπὶ παθῆτ. αἰτίου καὶ σημ. τὸ πρόσωπον ἐκ μέρους τοῦ ὁποίου.

§ 21. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο κλπ.] διότι καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι ἐνόμιζεν, ὅτι
 εἶχεν ἀνάγκην φίλων, ἵνα ἔχη αὐτοὺς συνεργοὺς καὶ αὐτὸς οὗτος κτλ.—αὐτὸ—
 τοῦτο—αἰτ. τῆς αἰτίας· αἱ ἀντωνυμ. δ' αὐταὶ ἐπιτείνουσι τὸ: ὡς συνεργοὺς ἔχει
 (ἵνα ἔχη σ) οὐπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἔνεκα.

§ 22. δῶρα] οὐδεὶς συνειθίζετο νὰ προσέρχεται ἄνευ δῶρων. εἰς γε ἀνὴρ] ὁ
 μόνος ἀνὴρ (ὅστις ἐλάμβανε δῶρα) τὸ εἰς ἀνὴρ—εἰς γε ἀνὴρ μεθ' ὑπερθ. σημ.:
 ὑπερ πάντα ἄλλον. διὰ πολλὰ]=διὰ πολλὰς αἰτίας. διεδίδου] ἐμοίραζεν. καὶ ὅτου
 μάλιστα ὀρώη ἕκαστον δεόμενον] =καὶ ἀναλόγως τῶν χειρῶν ἕκαστου (καὶ ὀρῶν
 πρὸς τὰς χρεῖας ἕκαστου).

§ 23. ὅσα πέμποι] ἢ εὐκτ. ἐνθ. σημ. ἐπανάληψιν. ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς
 καλλωπισμὸν] ἢ εἰς σηκίειν τὸν σκοπὸν ὡς πολλάκις τὸ δὲ ὡς προτιθέμενον
 σκέψιν ἐκ μέρους τῆς διανοίας ἐκείνων, οἵτινες ἔπεμπον τὰ δῶρα =χρήσιμα εἴτε
 διὰ τὸν πόλεμον (στολαί, ὄπλα κτλ.), εἴτε διὰ τὸν ἐν εἰρήνῃ καλλωπισμὸν.
 ἔφασαν] ἐκεῖνοι παρὰ τῶν ὁποίων ὁ Ξενοφῶν τὸ πρᾶγμα ἤκουσεν. ἑαυτοῦ] διὰ
 τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ἐνταυθα ὁ Κύρος ἑαυτὸν ἀντιτίθει τοῖς φίλοις. κόσμον]
 =στολισμὸν (καὶ τὸ σύμπαν ἐκλήθη κόσμος).

- γάλα νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιῶντα οὐδὲν θυμαστόν, ἐπειδὴ γε καὶ δυνατώτερος ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῶν φίλων καὶ
- 25 τῷ προθυμῆσθαι χαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε μᾶλλον δοκεῖ ἀγαστά εἶναι. Κύρος γὰρ ἔπεμπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς πολλακίς ὅποτε πάνυ ἠδὺν λάβοι, λέγων ὅτι οὐπω δὴ πολλοῦ χρόνου τούτου ἠδίονι οἴνῳ ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοὶ ἔπεμψε καὶ δεῖται σου τήμε-
- 26 ρον τοῦτον ἐκπιεῖν σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς. πολλακίς δὲ χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε καὶ ἄρτων ἡμίσεια καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα, «Τούτοις ἤσθη Κύρος· βούλεται οὖν καὶ σὲ
- 27 τούτων γεύσασθαι». ὅπου δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ εἶη, αὐτὸς δὲ δύναιτο παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν ὑπηρέτας καὶ διὰ τὴν ἐπιμελείαν, διαπέμπων ἐκέλευε τοὺς φίλους τοῖς τὰ ἑαυτῶν σώ-
- 28 ματα ἄγουσιν ἵπποις ἐμβάλλειν τοῦτον τὸν χιλόν, ὡς μὴ πεινῶντες τοὺς ἑαυτοῦ φίλους ἄγωσιν. εἰ δὲ δὴ ποτε πορεύοιτο καὶ πλείστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, προσκαλῶν τοὺς φίλους ἐσπουδαιολογεῖτο, ὡς δηλοῖ ὅς τιμᾶ. ὥστε ἐγὼ μὲν γε ἐξ ὧν ἀκούω οὐδένα κρίνω

§ 24. τὰ μεγάλα] ἡ σύνταξις: τὰ μεγάλα (αἰτ. τοῦ συστοίχου ἀντικ.) νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιῶντα=ὑπερέβαινε πολὺ τοὺς φίλους εὐεργετῶν· οὕτω καὶ ἐν τοῖς Ἀπομνημ. 1, 2, 61: τὰ μέγιστα πάντας τοὺς βουλομένους ὠφίλει.

§ 25. βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς] βίκος: λέξις ἀνατολική=σταμνὶ μὲ ὄτα·=σταμνία μισογεμάτα ἀπὸ οἴνου. πολλοῦ χρόνου] ἡ γενικὴ αὕτη σημ. τὸ ποσὸν τοῦ χρόνου καὶ εἰς τὸ παρελθὸν μὲν ἀναφερομένη σημαίνει τὸ: πρὸ πόσου χρόνου. εἰς τὸ παρὸν δὲ ἢ τὸ μέλλον τὸ: ἐντὸς πόσου χρόνου· (ἐντὸς=ἐν διαστήματι πολλοῦ χρόνου).

§ 26. ἡμιβρώτους]=ἡμιφαγωμένας. ἄρτων ἡμίσεια] ἐκ τῆς βασιλικῆς τραπέζης πρὸς ἔνδειξιν τιμῆς τούτων γεύσασθαι]=ἐκ τούτων νὰ γευθῆς, νὰ δοκιμάσῃς.

§ 27. χιλὸς] ὄρα V, 7. παρασκευάζεσθαι]=νὰ προμηθευθῆ. διαπέμπων] διαπέμπω=1) ἀποστέλλω ἀνθρώπους εἰς διάφορα πρόσωπα ἢ χώρας· 2) ἀποστέλλω (τί τινα) ἐμβάλλειν]=νὰ ῥίπτωσιν (εἰς τοὺς ἵππους).

§ 28. ἐσπουδαιολογεῖτο]=σπουδαίως μετ' αὐτῶν ὠμίλει· ἡ λέξις αὕτη δὲν εἶνε παρ' ἄλλῳ τῶν δοκίμων εὐχρηστος. ἀκούω] ὁ ἐνεστώσ ἀντὶ τοῦ παρακειμένου ἀκήνοα· (ὁμοίως καὶ οἱ ἐνεστώτες: πυνθάνομαι, γινώσκω, κρατῶ κτλ. πολλακίς). οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων] αἱ γενικαὶ ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ: οὐδένα.

ὑπὸ πλειόνων περιλήσθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων. τεκμήριον δὲ τούτου καὶ τότε. παρὰ μὲν Κύρου δούλου ὄντος οὐδεὶς ἀπῆει πρὸς βασιλέα, πλὴν Ὀρόντας ἐπεχείρησε· καὶ οὗτος δὴ ὄν φετο πιστὸν οἱ εἶναι ταχὺ αὐτὸν ἤρε Κύρω φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ· παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κύρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, καὶ οὗτοι μέντοι οἱ μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες παρὰ Κύρω ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἂν τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου αὐτῷ γενόμενον ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγαθὸς καὶ κρίνειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εὐνοὺς καὶ βεβαίους. ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι ἀπέθανον μαχόμενοι [ὑπὲρ Κύρου] πλὴν Ἀριαίου· οὗτος δὲ τεταγμένος ἐτύγχανεν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοῦ ἵππικου ἄρχων· ὡς δ' ἤσθετο Κύρον πεπτωκότα, ἔφυγεν ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν οὗ ἡγεῖτο.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ. Γ'.

§ 29. **τεκμήριον**] σαφῆς ἀποδείξις. **δούλου ὄντος**] εἴρηται ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ὅτι παρὰ τοῖς Πέρσαις πάντες πλὴν τοῦ βασιλέως δούλοι ἐθεωροῦντο (ὄρα καὶ Εὐρ. Ἑλ. 276). καὶ **οὗτος δὴ κλ**] ἡ σύνταξις· καὶ οὗτος δὴ ἤρε ταχὺ αὐτόν, ὄν φετο πιστὸν οἱ εἶναι· Κύρω φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ—καὶ ὁ Ὀρόντας οὗτος· εἶρε ταχέως αὐτόν (τὸν λαβόντα τὴν ἐπιστολήν, ἵνα τὴν φέρῃ πρὸς τὸν βασιλέα), ὅτι ἡγάπα τὸν Κύρον περισσότερο παρὰ ἑαυτόν (ὄρα I, σ' 3)· **φιλαίτερον**] (ἄλλοι γράφουσι φίτερον)· φίλος—**φιλαίτερος, φιλαίτατος**· (τύπος ποιητ. καὶ Ξενοφώντειος)· ὁ Ξενοφῶν μεταχειρίζεται ἔτι καὶ τὸν τύπον φιλώτερος, α, ὄν· παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς πεζολόγοις τὰ παραθετικὰ τοῦ φίλος σχηματίζονται οὕτω: (φίλος)—**μᾶλλον φίλος**. (οὐδέποτε φίλτερος παρ' οὐδενί), **φίλτατος, μάλιστα φίλος**.—Κατ' ἄλλους ὅμως ὁ τύπος **φίλτερος** καὶ ἀλλαγῶ παρὰ Ξενοφ. δὲν πρέπει ν' ἀπορρίπτηται.—"ὄρα καὶ I, 1, 5).

§ 30. **βεβαίους**] βίβαιος ἐκ βίξης βα=σταθερός, ἀσφαλῆς.

§ 31. **συντράπεζοι**] καὶ ὁμοιοτράπεζοι (I, 8, 25) ἀμφοτέρους τοῖς τύποις χρῆται ὁ Ξενοφῶν.

Κεφ. Γ'. Ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης καταδιώκει τὸν Ἀριαῖον φεύγοντα καὶ διαρκάζει τὸ στρατόπεδον τοῦ Κύρου, ὁπόθεν συναθροίσας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἐπέρχεται κατὰ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐνίκων εἰς τὸ καθ' ἑαυτοὺς κέρμας. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες πάλιν αὐτὸν τρέπουσιν εἰς τὰς σκηνάς των.

§ 1. **Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ**] Πλουτ. Ἀρταξ. 13:

- βασιλεὺς δὲ [καὶ οἱ σὺν αὐτῷ] διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι ἴστανται ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμὸν ἐνθεν ὠρμηγτο· τέτταρες δ' ἐλέγοντο παρασάγγαι εἶναι τῆς ὁδοῦ. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τὰ τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι καὶ τὴν Φωκαίδα τὴν Κύρου παλλακίδα τὴν σοφὴν καὶ καλὴν λεγομένην εἶναι λαμβάνει. ἡ δὲ Μιλησία, ἡ νεωτέρα, ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἐκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν Ἑλλήνων, οἱ ἔτυχον ἐν τοῖς σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρπαζόντων ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον· οὐ μὴν ἔφυγόν γε,

ὡς δ' ἐπέστη τῷ νεκρῷ κατὰ δὴ τινὰ νόμον Περσῶν ἡ δεξιὰ χεὶρ ἀπεκόπη καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος· ἐκέλευσε δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομισθῆναι καὶ τῆς κόμης δραξάμενος οὐσης βαθείας καὶ λασίας ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμφιδοξοῦσιν ἔτι καὶ φεύγουσι· πρβλ. καὶ III, 1, 17 καὶ Κτησιῦ § 58. ἀποτέμνω = βιαίως τέμνω· ἐκτέμνω = δι' ἀνατομικῆς τομῆς καὶ μετὰ προσοχῆς τέμνω. (πρβλ. ἐκτομίας). οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου] περὶ τοῦ Ἀριαίου καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ πρβλ. Διοδ. XIV, 24· ὁ δὲ Κρύγερος παρατηρεῖ ὀρθῶς, ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ οἱ μὲν = ἐν § 3 ὡσεὶ ἦτο: οἱ δὲ Ἕλληνες = ἀντιταχθέντες.

§ 2. τὰ τε ἄλλα πολλὰ] τὰ τε ἄλλα, ἃ ἦν πολλὰ (τὸ πολλὰ δῆλον ὅτι εἶνε καταγορούμενον). τὴν Φωκαίδα] τ. εἰ ἐκ τῆς Φωκαίας καταγομένην, πόλεως τῆς Ἰωνίας. (Πλουτ. Ἀρταξ. 26: ἦν δὲ Φωκαὶς τὸ γένος ἀπ' Ἰωνίας ἐλευθέρων γονέων καὶ τεθραμμένη κοσμίως). Αὕτη μετὰ ταῦτα τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ τοῦ Δαρείου φίλη ὑπῆρξεν· ὠνομάζετο πρότερον Μιλτώ, ὑπὸ δὲ τοῦ Κύρου μετωνομάσθη Ἀσπασία. παλλακίς] τὸ Ἀττ. παλλακὴ κυρ. = κορίτσι· εὐφημὸς τρόπος εἰς δῆλωσιν παρανόμου γυναικός· ἡ δὲ νόμιμος γυνή = γαμετή. καλὴν] = ὠραίαν.

§ 3. ἡ δὲ Μιλησία, ἡ νεωτέρα] ἄλλη ἢ ἡ συγγενομένη Σωκράτει καὶ αὕτη ἔκαλετο Ἀσπασία· πρβλ. Ἀθην. XIII, σ. 589. ἐκφεύγει γυμνὴ] παράδειγμα ἔστιν ἐνταῦθα τοῦτο τῆς χρήσεως τοῦ ἐπιθέτου γυμνός, ἢ, ὄν, ὅπερ σημαίνει οὐ μόνον τὸν ἐντελῶς τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ ἐστερημένον, ἀλλὰ καὶ τὸν μόνον τὸν χιτῶνα φοροῦντα. καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρπαζόντων ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον] ἀντὶ τοῦ: ἀντιταχθέντες οἱ μὲν . . . οἱ δὲ· ἀλλ' ἐὰν ἐξεφέρετο οὕτω, τότε θὰ ἐδηλοῦτο διὰ τοῦ μερισμοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἴσοι τοῖς φονεύσασιν ἦσαν καὶ οἱ ἀποθανόντες· ἐνταῦθα ὅμως ὁ συγγραφεὺς θέλει νὰ δείξη, ὅτι μόνον ὀλίγοι ἐφονεύθησαν πρβλ. Ἑλλ. I, 2. 24. οἱ αἰχμάλωτοι ἀποδράντες νυκτός ἦχοντο εἰς Δεκέλειαν· οἱ δ' εἰς Μέγαρα (δηλ. οἱ περισσότεροι εἰς Δεκέλειαν. ὀλίγοι δὲ τινες εἰς Μέγαρα) προελθυθότες ἐπὶ χιλόν, οἱ δὲ ἐπὶ ξύλα.

ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ τὰλλα ὅποια ἐντὸς αὐτῶν καὶ χρή-
 ματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο πάντα ἔσωσαν. ἐνταῦθα διέσχον ἀλ- 4
 λήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν
 διώκοντες τοὺς καθ' αὐτοὺς ὡς πάντας νικῶντες, οἱ δ' ἀρπάζοντες
 ὡς ἤδη πάντες νικῶντες. ἐπεὶ δ' ἦσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες ὅτι βα- 5
 σιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἰν τοῖς σκευοφόροις εἶη, βασιλεὺς δ' αὖ
 ἤκουσε Τισσαφέρνους ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῶεν τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ
 εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται διώκοντες. ἐνθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει 6
 τε τοὺς ἐχυτοῦ καὶ συντάττεται, ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρό-
 ξενον καλέσας, πλησιαίτατος γὰρ ἦν, εἰ πέμποιέν τινας ἢ πάντες
 ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρῆζοντες. ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς δῆλος 6
 ἦν προσίων πάλιν ὡς ἐδόκει ὀπισθεν. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες στρα-
 φέντες παρεσκευάζοντο ὡς ταύτη προσιόντος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ
 [βασιλεὺς] ταύτη μὲν οὐκ ἤγεν, ἥ δὲ παρήλθεν ἔξω τοῦ εὐωνύμου
 κέρατος ταύτη καὶ ἀπήγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατὰ
 τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρνην καὶ τοὺς σὺν
 αὐτῷ. ὁ γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ 7
 διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστάς διε-

§ 4. ὡς πάντας νικῶντες] μὲ τὴν ἰδέαν, ὅτι πάντας τοὺς Πέρσας εἶχον νικήσει.
 οἱ δ' ἀρπάζοντες ὡς ἤδη πάντες νικῶντες] ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀρπά-
 ζοντες μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι πάντες οἱ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀντιτεταγμένοι εἶχον ἤδη
 νικήσει.

§ 5. σὺν τῷ στρατεύματι] ὄρα I, 8, 4. ὅτι νικῶεν καὶ οἴχονται] μετὰ παρφη-
 χρόνον ἔπεται εὐκτ. καὶ ἔπειτα ὀριστ. ἐνεστ. παρακ. ἢ μέλλ. γινομένης μεταβά-
 σεως ἀπὸ τοῦ πλαγίου εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, πλεονακίς δὲ καὶ ὀριστικὴ πρῶτον καὶ
 ἔπειτα εὐκτικῇ.

§ 6. ὡς ἐδόκει ὀπισθεν] τ. ἐ. ὀπισθεν ὡς ἐδόκει· ἦτοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων. πα-
 ρεσκευάζοντο ὡς ταύτη προσιόντος καὶ δεξόμενοι] τ. ἐ. παρεσκευάζοντο νομίζον-
 τες ὅτι αὐτὸς (τ. ἐ. ὁ βασιλεὺς) ἐκ τούτου τοῦ μέρους μέλλει νὰ ἔλθῃ καὶ τὴν
 ἔφοδον αὐτοῖς, ἵνα δεχθῶσι. Περὶ δὲ τῶν στροφῶν, καθ' ἣν ὤραν πολέμιοι ἐπεφαί-
 νοντο εἰς τὰ νῶτα τοῦ στρατοῦ ὄρα Ἀρριανοῦ τακτ. 23, 24. ἥ δὲ παρήλθεν]
 ἀλλὰ διὰ τῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἐπέρασαν ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος] τῶν Ἑλλήνων
 (ὄρα I, 8, 13 καὶ 23). ταύτη καὶ ἀπήγεν] ἀμεταβάτος=διὰ τούτου τοῦ μέρους
 καὶ ἐπίστρεψε.

§ 7. συνόδῳ] συμπλοκῇ. διήλασε κατὰ τοὺς Ἕλληνας]=μετὰ τοῦ ἰππικοῦ δι

λαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαιον
 καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἤρχε τῶν πελ-
 8 ταστῶν καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς
 μείον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρα-
 τόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ,
 9 καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δ' ἦσαν κατὰ τὸ
 εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, εἶδισαν οἱ Ἕλληνες μὴ προσάγοιεν
 πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακό-
 ψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι
 10 ὄπισθεν τὸν ποταμὸν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς
 παραμειψόμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φά-
 λαγγα ὡσπερ τὸ πρῶτον μαχοῦμενος συνήει. ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλ-
 ληνες ἐγγὺς τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους, αὐθις παιανίσαντες ἐπῆ-

ἦλθε κατὰ τῶν Ἑλλήνων. **διαστάντες**] διαχωρισθέντες ἵνα περάσωσιν ἐν μέσφ. αὐτοῦς] τοὺς στρατιώτας τοῦ Τισσαφέρνου. **Ἀμφιπολίτης**] ἐξ Ἀμφιπόλεως τῆς Μακεδονίας παρὰ τὸν Στρυμόνα κειμένης. **φρόνιμος γενέσθαι**] ὅτι ἐφέβη φρόνιμος οὕτως ὑποχωρῶν, ἵνα ἐπιφέρῃ μεγάλην βλάβην εἰς τὸν ἐχθρὸν. (Κρυψῆρος).

§ 8, ὡς μείον ἔχων ἀπηλλάγη]—(ὁ Τισσαφέρνης λοιπὸν) ἀφ' οὗ ἀπεχώρησε νικηθεὶς. **πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει**] ὀπίσω μὲν δὲν ἐπιστρέφει.

§ 9. **κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας**] ἐπαναλαμβάνει ἐπισκοπῶν τὴν ἐξ ἀρχῆς διάταξιν τῶν στρατευμάτων (κεφ. 8 § 4) καθ' ἣν τὸ κέρας ἦτο εὐώνυμον· ἡ δὲ εἶναι δεξιὸν κέρας (§ 6) ἀφ' οὗ ἔγεινε ἡ στροφή καὶ ἤλλαξε τὸ μέτωπον. **καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν**] καὶ περικυκλώσαντες ἐκ τῶν δύο μερῶν. **ἀναπτύσσειν τὸ κέρας**] ἐκτείνειν τὸ κέρας, ὥστε τὸν ἐχθρικὸν στρατὸν νὰ μὴ ἔχῃσι πλέον εἰς τὰ πλάγια, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ τὸ κέρας μέτωπον πρὸς αὐτόν. **καὶ ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμὸν**] καὶ νὰ ἔχῃσι τὸν ποταμὸν Εὐφράτην οὐχί πλέον εἰς τὰ πλάγια ἀλλ' ὀπίσθεν.

§ 10. **καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψόμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα**] ταυτοχρόνως καὶ ὁ βασιλεὺς **παρεῖθ' ὄν** τὸ **δεξιὸν κέρας** (τὸ πρότερον **ἀριστερόν**) τῶν Ἑλλήνων πρὸβλ. κεφ. 8, 13: τοῦ εὐώνυμου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔξω ὄν. **εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα—ὡσπερ τὸ πρῶτον μαχομένου συνήει**] παρέταξεν ὁμοίως τὴν φάλαγγα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, καθὼς κατ' ἀρχὰς συναθροίσας τοὺς ἑαυτοῦ ἤρχετο νὰ πολεμήσῃ. **τὸ ὡσπερ** μετὰ τὸ ὅ αὐτός, ἴσος ὅμοιος τίθεται ἀντὶ τῆς ἀναφορ. ἀντων. τὸ δὲ **σύνειμι** ἐπὶ ἐχθρικῆς ἐνν.—ἐπέρχομαι πρὸς σύγκρουσιν. **παρατεταγμένους**] ὁ πληθ. ἀναφέρεται εἰς τὸν βασιλέα καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ.

σαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ 11
 ἐδέχοντο, ἀλλὰ ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον
 μέχρι κόμης τινός· ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες· ὑπὲρ γὰρ τῆς 12
 κόμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ
 μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἵππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον
 μὴ γινώσκειν. καὶ τὸ βασιλείον σημεῖον ὄραν ἔφασαν, ἀετόν τινα
 χρυσοῦν ἐπὶ πέλτῃ [ἐπὶ ζύλῳ] ἀνατεταμένον. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' 13
 ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἵππει· οὐ μὲν
 ἔτι ἀθρόοι ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν ἐψιλοῦτε δ' ὁ λόφος τῶν ἵππέων·
 τέλος δὲ πάντες ἀπεχώρησαν. ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ 14
 τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύκιον
 τὸν Συρακόσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον καὶ κελεύει κατιδόντας
 τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἐστὶν ἀπαγγεῖλαι. καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε 15

§ 11. οὐκ ἐδέχοντο] ἐπὶ ἐχθρ. ἐνν. τὸ δέχομαι=ἀντιπαρατάσσομαι ἐκ πλείονος]
 =εἰς πολὺ μακρότερον διάστημα ἔφευγον. οἱ δὲ] Ἕλληνες. μέχρις κόμης τινός]
 τῶν Κουναζῶν πιθανῶς

§ 12. γήλοφος] λόφος τις γῆς φυσικός ἀνεστράφησαν]=στραφέντες ἔστησαν
 πεζοὶ μὲν οὐκέτι κτλ.] ἀντὶ τοῦ ὀμαλοῦ: τῶν μὲν ἵππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη,
 πεζοὶ δὲ οὐκέτι ἀνεστράφησαν. ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γινώσκειν] ὥστε οἱ Ἕλ-
 ληνες, τί ὄπισθεν τοῦ λόφου ἐγίνετο νὰ μὴ δύνωνται νὰ ἐνοήσωσι' (τὸ ποιούμενον
 παθ. ἐνθ. ὄπερ σπαν. ἀντὶ: τὸ γινόμενον) ἀετόν] πρβλ. Κύρ. Παιδ. 7, 1, 4).
 ἐπὶ πέλτῃ] ἢ πέλτῃ ἐνθ.=δόρυ (Ἡσύχιος: πέλτη=εἶδος ὄπλου, δόρυ—ἀκόντιον·
 Σουΐδας πέλτας = λόγχος). ἀνατεταμένον]=καρφωμένον (καὶ οὐχὶ ἔχοντα τὰς
 πτέρυγας ἀνατεταμένας) πρβλ. Σουΐδαν ἐν λ. ξυστήν:=δορυλλιον, ἀκόντιον καὶ
 τὸ τέλειον δόρυ. Ἀρριανὸς τὰ σημεῖα τῆς ἐπιλέκτου στρατιᾶς ἀετοί, εἰκόνες βα-
 σίλειοι, στέμματα, πάντα χρυσαῖα ἀνατεταμένα ἐπὶ ξυστῶν ἡργυρωμένων.

§ 13. ἐνταῦθα]=ἐκεῖ εἰς τὸν λόφον· τὸ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ στάσεως καὶ ἐπ
 κινήσεως (πρβλ. ἐνταῦθα—καταφυγεῖν κτλ.). λείπουσι δὴ]=ἤδη ἐγκαταλείπουσιν.
 ἄλλοι ἄλλοθεν] οἱ ἵππεις λείπουσι τὸν λόφον ἄλλοι ἄλλοθεν ἀσχωροῦντες, ἄλλοι
 ἐξ ἄλλου μέρους τρέχοντες κτλ. πρβλ. Θεοκ. V, 5 ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακου-
 σῶν] τ. ἔ. λιπόντες τὰς Συρακούσας καὶ ἐντεύθεν ἀπιόντες.

§ 14 τί ἐστίν] ὁ ἐνίκος μετὰ τὸν πληθ. τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου, διότι τὸ τί περι-
 ληπτικόν, πρβλ. κατωτέρω 11, 2, 22. τί οὖν ταυτὰ ἐστίν; καὶ Ξεν. Ἀπομ. I.
 2, 43: ταυτὰ τί ἐστίν;

- καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει ὅτι φεύγουσιν ἀνὰ κράτος· σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα
 16 ἦν καὶ ἥλιος ἐδύετο. ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι
 τὰ ὄπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος
 φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη· οὐ γὰρ ἤδεσαν αὐ-
 17 τὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἶκαζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενον
 τι προεληλακέναι· καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ
 σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἔδοξεν
 αὐτοῖς ἀπίεσαι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς.
 18 ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο· καταλαμβάνουσι
 δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἷ τι
 σιτίον ἢ ποτόν ἦν, καὶ τὰς ἀμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ἃς
 παρασκευάσατο Κῦρος, ἵνα εἴποτε σφοδρὰ τὸ στράτευμα λάθοι
 ἐνδεῖα, διαδοίῃ τοῖς Ἕλλησιν — ἦσαν δ' αὐταὶ τετρακόσαι ὡς
 ἐλέγοντο ἅμαξαι — καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν·
 19 ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνά-

§ 15. ἀπαγγέλλει—ἀνὰ κράτος] ὄρα I. 8, 15, ἐπανεληθὼν ἀγγέλλει. καὶ ἥλιος] ἄνευ ἄρθρου λέγεται: ἥλιος· ὅτε ταῦτα ἦν—καὶ ἐδύετο δηλοῦται τὸ σύγχρονον. δύομαι—μέσον=δύω ἐμαυτόν· δύο—ἐνεργ. =δύω ἔσπερον· ἀντὶ τοῦ δύομαι λέγεται καὶ δύνα. (μᾶλλον ποι.).

§ 16. ἐνταῦθα] χρονικῶς ὄρα § 13 ἔστησαν] ἔπαυσαν τὸ στρατιωτικὸν αὐτῶν ἔργον. θέμενοι τὰ ὄπλα] ὄρα I, 5, 14 καὶ ἅμα μὲν] ἡ ἀπόδοσις: καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο ἀντὶ: ἅμα δὲ ἐβουλεύοντο· τι]=θέσιν τινά.

§ 17. καὶ ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα] ἐπὶ τὸ στρατόπεδον] καὶ αὐτοὶ ἐσκέπτοντο ἢ νὰ μείνωσιν αὐτοῦ καὶ νὰ φέρωσι καὶ τὰς ἀποσκευὰς τῶν ἢ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον. ἀμφὶ δορηστὸν] τοῦτο σημαίνει ὅ,τι ἀλλαχοῦ: ἀμφὶ δεῖπνον ἢ λ. ποιητικῆ.

§ 18. ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας] τινὲς προσθέτουσι τὸ οὖν, ὅπερ δὲν εἶνε ἀναγκαῖον· πολλάκις ἐπὶ τῆς συγκεφαλαίωσης παραλείπεται τὸ οὖν, καὶ μάλιστα ὅταν ὑπάρχη ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἢ καὶ δεικτικὸν ἐπίρρημα· (πρβλ. II. 6, 6). εἷ τι σιτίον ἢ ποτόν ἦν]: καὶ ὅ,τι δῆποτε ὑπῆρχε τρόφιμον ἢ ποτόν. μεστὰς]= μεστὰς οὔσας (Κρύγερος). καὶ ταύτας] πολλάκις οἱ Ἕλληνες ὅταν τὸ εὐσιαστικὸν ἀπεμακρύνθη (ὡς ἐνθὸς τὰς ἀμάξας), τὸ ἐπαναλαμβάνουσι διὰ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας.

§ 19. ἄδειπνοι] ἄνευ δεῖπνου (τοῦ ἔσπερινου γεύματος): ἀνάριστοι] ἄνευ γεύ-

ριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον βασι-
λεὺς ἐφάνη. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγέγοντο.

BIBAIION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛ. Α'.

[Ὡς μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρω τὸ Ἑλληνικὸν ὅτε ἐπὶ τὸν ἀδελ- Α'
φὸν Ἀρταξέρξην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ
ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κύρος ἐτελεύτησε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρα-
τόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νι-
κᾶν καὶ Κύρον ζῆν, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται]. ἅμα δὲ τῇ 2
ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον ὅτι Κύρος οὔτε ἄλλον
πέμποι σηματοῦντα ὅ,τι χρὴ ποιεῖν οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. ἔδοξεν
οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις & εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προΐεσαι
εἰς τὸ πρόσθεν ἕως Κύρω συμμίζεσαν. ἤδη δὲ ἐν ὀρμῇ ὄντων ἅμα 3
ἠλίφ ἀνέχοντι ἤλθε Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ

ματος (τοῦ μεσημβρινοῦ). πρὶν καταλῦσαι πρὸς ἄριστον] πρὶν ἢ καταλύσῃ, ἵνα
γευματίσῃ.

Κεφ. Α'. Οἱ Ἕλληνες πληροφοροῦνται περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κύρου καὶ περὶ
τῆς σκέψεως τοῦ Ἀριαίου τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἰωνίαν. Ὁ Κλέαρχος ζητεῖ νὰ
πέισῃ τοῦτον νὰ μείνῃ ὑπισχνούμενος τὸν θρόνον τῆς ἀρχῆς τῶν Περσῶν. Ὁ
Ἀρταξέρξης διατάττει τοὺς Ἕλληνας πρῶτον νὰ παραδώσωσι τὰ ὄπλα. Οὗτοι
ἀρνοῦνται καὶ δέχονται τὸν ἀπειληθέντα κατ' αὐτῶν πόλεμον, ἐὰν ἤθελον ἀπέλθαι.

§ 1. Ὡς μὲν οὖν κτλ.] Ἡ § αὕτη δὲν εἶνε γνησίᾳ καὶ ἐτέθη φαίνεται ὑπὸ
γραμματικῶν τινος τῆς Ἀλεξανδρείας. ἐλθόντες] = ἐπανελθόντες. τὰ πάντα] οἱ
μὲν ἐρμηνεύουσι: κατὰ πάντα τὰ μέρη. ὁ δὲ Κρύγερος, ὀρθότερον, ἐκλαμβάνων
αὐτὸ ὡς οὐδ. ἐρμηνεύει: ὁ πᾶς στρατὸς καὶ ὁ τῶν Ἀσιανῶν συμπεριλαμβανο-
μένων.

§ 2. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ] τὰ ἐπιρρήμ. ἅμα, ὁμοῦ καὶ τὸ ἐφεξῆς συντάσσονται (συνῆ-
θως) δοτικῇ. σηματοῦντα] = ἵνα ἀναγγεῖλῃ εἰς αὐτούς. ὅ,τι χρὴ] ἀντὶ εὐκτ. χρείη.
ἕως—συμμίζεσαν] κατ' εὐκτ. διότι ἐκφέρεται ὡς ἔννοια τῶν στρατηγῶν κανονικῶς
τὸ ῥ. συμμιγνύναι.

§ 3. ἤδη ἐν ὀρμῇ ὄντων] ἐνν. αὐτῶν = ἐν ᾧ δὲ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἐκκινήσωσιν.
ἅμ' ἠλίφ] ἢ λ. ἥλιος ἐκφέρεται ἀνάρθρως. ἀνέχοντι] ἀμεταβ. = ἅμα τῇ ἀνατολῇ

Δημαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταμῶ. οὗτοι ἔλεγον ὅτι
 Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη μετὰ
 τῶν ἄλλων βαρβάρων ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὤρμηκτο, καὶ λέγοι ὅτι
 4 τούτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμενοῖεν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἦκειν, τῇ
 δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθεν περ ἦλθε. ταῦτα ἀκούσαν-
 5 τες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνας πυνθανόμενοι βαρέως ἔφε-
 ρον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν. « Ἄλλ' ὄφειλε μὲν Κῦρος ζῆν· ἐπεὶ
 δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι ἡμεῖς νικῶμέν τε βα-
 σιλέα καὶ ὡς ὄρατε οὐδεὶς ἐτι ἡμῖν μάχεται, καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλ-
 6 θετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλείᾳ. ἐπαγγελόμεθα δὲ Ἀριαίῳ,
 εἰ ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείου καθιεῖν αὐτόν· τῶν
 γὰρ μάχῃ νικῶντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστί». ταῦτα εἰπὼν ἀποστέλ-
 7 λει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσσοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μέ-
 8 νωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ
 φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου. εἰ μὲν ἦρχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε·
 τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σίτον ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυγίων

τοῦ ἡλίου. ἄρχων] = ἡγεμών. *Τευθρανίας*] Τευθρανία = πόλις τῆς Μυσίας κειμένη
 παρὰ τῷ Καίκῳ ποταμῷ· πρβλ. Στραβ. 13, 615. *γεγονώς*] καταγόμενος. *Δημα-
 ράτου*] οὗτος ἐξορισθεὶς φεύγει πρὸς τὸν Δαρεῖον, ὅστις δωρεῖται αὐτῷ τὴν Τευθρα-
 νίαν καὶ Ἀλίσαρναν. πρβλ. Ἡρόδ. 6, 65. (ὄρα καὶ ἐμὴν Ἑλλ. ἱστορ. ἐν σελ.
 86). *τοῦ Λάκωνος*] τοῦ γνωστοῦ δηλαδὴ· τὸ ἄρθρον δεικνύει τι ὡς γνωστόν. *Γλοῦς
 ὁ Ταμῶ*] ὄρα I, 4, 16. *ἔλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν. Ἀριαῖος δὲ—εἶη*] ὁ
 Ξενοφῶν ποικίλως ἐξήνεγκε τὰς ἐγκλίσεις· πρῶτον μὲν ἔθηκεν ὀριστικὴν σημαί-
 νουσαν τὴν πρᾶξιν βεβαίαν, εἶτα δὲ εὐκτ. = κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὑποκειμένου *πε-
 ριμενοῖεν*] ὁ Ἀριαῖος καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι. *ἀπιέναι*] ἀπαρεμφ. ἔφαρτ. ἐκ τοῦ
φαίη, ὅπερ μόνον μετ' ἀπαρεμφ. συντάσσεται καὶ οὐδέποτε μετ' ἀναλελυμένου
 λόγου.

§ 4. *ταῦτ' ἀκούσαντες—καὶ πυνθανόμενοι*] = ταῦτ' ἄφ' οὗ τὰ ἤκουσαν καὶ τὰ
 ἐπληροφοροῦντο οἱ λοιποὶ Ἕλληνας. *ὄφειλε μὲν Κ. ζῆν*] = εἶπε νὰ ζῆν ὁ Κ. Ὁ
 ἄφ. β'. *ὄφειλον* τοῦ ὄφειλον λαμβάνεται ἐπιρρημ. ἀντὶ τοῦ εἶπε (ὄρα ἐμὰ Ἀνώμ.
 ῥήμ. ἐν λέξει). *μάχην νικῶντων*] τὸ ἑσωτερ. ἀντικειμ. εἰς τὰ τοιαῦτα προσδιορί-
 ζει ἐτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος.

§ 5. *τοὺς ἀγγέλους*] Προκλέα καὶ Γλοῦν. *ἐβούλετο*] δηλ. ἀποστέλλεσθαι.

§ 6. *καὶ σίτον*] καθόλου τροφὴν σημαίνει συνεχδοχικῶς. *κόπτοντες*] ἡ
 μετοχὴ συντάσσεται κατὰ σύνεσιν· οὐχὶ κατὰ τὸν γραμματικὸν τύπον, ἀλλὰ

κόπτοντες τοὺς βούς καὶ ὄνους· ξύλοις δὲ ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος οὗ ἡ μάχη ἐγένετο τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς ἠνάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέροισι καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίταις ταῖς Αἰγυπτίαις· πολλὰ δὲ καὶ πέλται καὶ ἄμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι οὖσαι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἔφοντες ἤπιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν. καὶ ἤδη τε ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρους κήρυκες οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν Φαλῖνος εἰς Ἕλληνα, ὃς ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὦν καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὀπλομαχίαν. οὗτοι δὲ προσελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας λέγουσιν ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ Κύρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὄπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὐρίσκεσθαι ἂν τι δύνωνται ἀγαθόν. ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἕλληνες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὁμῶς δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶπεν ὅτι οὐ τῶν νικῶντων εἶη τὰ ὄπλα παραδιδόναι· ἄλλ' ἔφη, «ὅμοις μὲν, ὧ

κατὰ τὴν ἔννοιαν ἀναφερομένη εἰς τὸ στρατεύμα—οἱ στρατιῶται, ξύλοις] κατηγορ.—ὡς ξύλοις. τοῖς οἰστοῖς] ἐκ τοῦ φέρω=τοῖς βέλεσιν. ἐκβάλλειν] ἐκ τῶν φαρετρῶν, τουτέστιν ἐκ τῶν θηκῶν. τοὺς αὐτομολοῦντας] ὄρα I, 7, 13. καὶ τοῖς γέροισι καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίταις] ὄρα I, 8, 9. πέλται]—ἀσπίδες μικραὶ καὶ ἄμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι.]—ἦσαν πολλὰ π. καὶ ἄμ. ἔρημοι ὥστε φέρεσθαι, δηλ. =προσκομιζέσθαι εἰς τὸ πῦρ. ἔρημοι] ἐγκαταλελειμμένοι, διότι αἱ τροφαὶ ὧν ἦσαν πλήρεις εἶχον διαρπασθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὄρα I, 10, 18. ἔφοντες]=βράζοντες· ἔφα—μέλλ. ἐφήσομαι (εὐχρ. ὁ μέσ. ὡς ἐνεργ. ὁ δὲ ἐφήσω μεταγ.), ἀόρ. ἤψησα. παθ. ἔφομαι. Παρ. ἐψησικ, ὄψον. Ῥημ. ἐφθός, ἐψητός.

§ 7. περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν] ὄρα I, 8, 1. οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν Φαλ. εἰς Ἕλληνα] περιεμένομον μάλλον: οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, εἰς δὲ Ἕλληνα ἦ: ὧν οἱ μὲν ἄλλοι ἦσαν βάρβαροι, εἰς δὲ Ἕλληνα, Φαλῖνος. καὶ ἐντίμως ἔχων] καὶ ἦτο ἐν τιμῇ. τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὀπλομαχίαν]=τῶν ἀφορώντων τὰ τακτικὰ καὶ τὴν τέχνην τοῦ μάχεσθαι μὲ τὰ προσήκοντα ὄπλα (πανοπλίαν).

§ 8. παραδόντες τὰ ὄπλα] προσδιόριζει τὸ ἰόντας. ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας] ὄρα I, 9, 3. εὐρίσκεσθαι]=ζητεῖν, ἀπολαύειν. τὸ μέσον εὐρίσκεσθαι εἶναι ὠφελείας σημαντικόν.

§ 9. οὐ τῶν νικῶντων] γενικὴ τῆς ιδιότητος. ἔφη] ἐξηκολούθει λέγειν. ἔχετε]

- ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε, ὅτι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἤξω». ἐκάλεσε γὰρ τις αὐτῶν τῶν
 10 ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερά ἐξηρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος, ἐνθα
 δὴ ἀπεκρινάτο Κλεάνωρ ὁ Ἀρκὰς πρεσβύτατος ὢν ὅτι πρόσθεν ἂν
 ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὄπλα παραδοῖεν. Πρόξενος δὲ ὁ Θηβαῖος, «Ἄλλ'
 ἐγὼ» ἔφη αὖ Φαλίνε, θαυμάζω πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ
 τὰ ὄπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐ-
 τὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν,
 11 λεγέτω τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται». πρὸς ταῦτα Φαλίνος εἶπε, «Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται, ἐπεὶ Κύρον
 ἀπέκτανε. τίς γὰρ αὐτῷ ἐτι τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ
 καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρα καὶ πο-
 ταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πλήθος ἀνθρώπων ἐν' ἡμᾶς δυνάμενος
 ἀγαγεῖν ὅσον οὐδ' εἰ παρέχοι ὑμῖν δύνασθαι ἂν ἀποκτεῖναι». μετὰ
 12 τούτου Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν, «ὦ Φαλίνε, νῦν, ὡς σὺ ὀρᾷς,
 ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετὴ· ὄπλα μὲν
 οὖν ἔχοντες οἴομεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν

ἀποκρίνεσθαι. ἤξω]=θά ἐπανεέλθω. ἐξηρημένα]=ἐκκεκοιλιασμένα· παρετήρουν δ' ἐκ τῶν σπλάγχων μάλιστα τὸ ἥπαρ. θυόμενος]=θυσιάζων, ὅπως μάθη τὸ μέλλον τὸ μέσον θύομαι εἶνε ὠφελείας σημαντικόν.

§ 10. *ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν*] ἢ εἰδ' ἐπιπύ. τίθεται καὶ μετ' εὐκτ. μετὰ τοῦ ἂν ὅταν σημαίνει τὸ δυνατόν γενέσθαι, ὡς ὁ ἀνεξάρτητος λόγος. *πότερα*—ἢ] ἢ διπλῆ εὐθεῖα καὶ πλαγία ἐρώτησις δηλοῦται διὰ τοῦ *πότερα* (πότερον)—ἢ. *κρατῶν*] τὸ ῥῆμα *κρατῶ* σημαίνει πρᾶξιν παρελθούσαν μὲν, ἀλλ' ἢς τὸ ἀποτέλεσμα διαρκεῖ ἐτι· (οὕτω καὶ τὰ: ἀκούω, αἰσθάνομαι, ἠττώμαι, φεύγω, ἀλίσκομαι κλ.) *τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν*]=τίς ἢ ἀνάγκη νὰ τὰ ζητῇ *ἀλλ' οὐ λαβεῖν ἐλθόντα*] καὶ οὐ λ. ἢ μᾶλλον ἐλθόντα λαβεῖν=καὶ νὰ μὴ τὰ λάβῃ ἐλθών. *τί ἔσται τοῖς στρατιώταις*]=τί κερδήσουσιν οἱ στρατιῶται.

§ 11. *αὐτῷ*] ἀνήκει εἰς τὸ ἀντιποιεῖται=ἐνεργεῖ κατ' αὐτοῦ οὕτω τὸ διαφιλονικῆσαι. *ἑαυτοῦ*] γεν. κτητικῆ. *ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρα*]=ἐν τῇ μέσῃ τῆς χώρας του· τὸ οὐσιαστικὸν δὴλα δὴ ἀντιτίθεται πρὸς ἑαυτό. Ὅταν δὲ τὸ ἐπιθ. μέσος (ὡς καὶ τὸ ἔσχατος, ἄκρος) συνάπτεται εἰς μίαν ἔννοιαν μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ προσδιορίζον αὐτό, τότε τὸ οὐσιαστ. μετὰ τοῦ προσδιορισμοῦ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλα ὁμοειδῆ ὄντα.

§ 12. *ἀρετῇ*]=ἀνδρεία. ἂν—*χρησθαι*—*ἂν στερηθῆναι*] τὰ ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ

ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι
 ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ
 τέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα». Ἀκούσας
 καὶ εἶπεν, «Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικε
 ἀχάριστα ἴσθαι μέντοι ἀνόητος ὁ
 περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλείως δύναμις
 λέγειν ὑπομαλακίζομένους, ὡς καὶ
 βασιλεὶ γε ἂν πολλοῦ ἀξιοὶ γενεῖν
 καὶ εἴτε ἄλλο τι θέλει χρῆσθαι
 συγκαταστρέψαι ἂν αὐτῷ ἐν τούτῳ
 σεν εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι εἴεν. Φαλῖνος δὲ
 μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπὲν
 δ' εἶπεν «Ἐγὼ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἐόρακα, οἶμαι δὲ
 πάντες· σὺ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι
 ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι τί χρῆ

ἂν ἰσοδυναμοῦσιν εὐκτικῇ μετὰ τοῦ ἂν=ὄτι ἂν χρῆματα, ὄτι στερηθεῖ
 (ἀλλ' ἐτίθησαν ἀπαρέμφ. καὶ διότι τὸ οἰόμεθα, ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται, οὐδέ πο
 τάσεται μετ' ἀναλελυμένου λόγου) ἔχουσι δὲ ὡς ὑπόθεσιν τὰς μετ. ἔχοντες
 παραδόντες δέ, (=εἰ ἔχομεν—εἰ παραδοίημεν). παραδώσει] ὑποκ. ἡμᾶς.

§ 13 φιλοσόφῳ] τῷ οὐκ εἰδῶτι τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. οὐκ ἀχάριστα]=
 εὐχάριστα εἰρωνικῶς. ἀνόητος] ἐνεργ. ἐνταῦθα=ὁ μὴ νοῶν· τὰ εἰς—τὸς εἶνε καὶ
 παθητ. σπανιώτερον. τῆς—δυνάμεως] ἄντικ. τοῦ ῥήμ. περιγενέσθαι ἂν, ὅπερ ἔχει
 ἔννοιαν συγκριτικὴν.

§ 14. ἔφασαν] οἱ ἀναγγείλαντες ταῦτα τῷ Περσὶ ὄντι. ὑπομαλακίζομένους]=
 κατὰ τι δειλῶς ὑπέκοντας. βασιλεὶ γε] τὸ γε ἐπιτείνει. πολλοῦ] γεν. τῆς τιμῆς
 εἰς ἄξιοι. εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι] ἢ ἀπόδοσις δὲν ὑπάρχει, ἐννοεῖται δέ:
 =ὄτι τ' ἂν. κτλ. Αἴγυπτον] ἢ Αἴγυπτος ὑποταγείσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Περ
 σίας Καμβύσου (525) εἶχεν ἀποστατήσει πάλιν ἐπὶ Δαρείου τοῦ Νόου, πατρὸς
 τοῦ Ἀρταξέρξου (ὅρα ἐμὴν ἱστορ. τῶν ἀνατολ. λαῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος). συγκα
 ταστρέψαι τ' ἂν] δηλαδὴ αὐτήν.

§ 15. τί λέγεις]=τί φρονεῖς.

§ 16. οἶμαι] κεῖται ἐν συνεχείᾳ. ἀλλ' ἐκτός τῆς συντάξεως. (παρενθετικῶς).
 πρβλ. καὶ Κύρ. Παιδ. 6, I, 40. Οὕτω καὶ τὸ εὖ ἴσθαι, δοκεῖ, καὶ ἄλλα. οἶμαι
 δὲ—καὶ οἱ ἄλλοι] δηλ. ἐοραχέναι. καὶ ἡμεῖς] ἐνν. Ἕλληνές ἐσμεν. πράγμασι]
 συχνὰ τίθεται ἢ λ. πράγματα ἐπὶ χαλεπῶν περιστάσεων.

των συμβούλευσον ἡμῖν ὅτι σοι δο-
 αὶ, καὶ ὁ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔ-
 οτι Φαλίνος ποτε πεμφθεὶς παρὰ βα-
 τὰ ὄπλα παραδόναι συμβουλευομέ-
 οἴσθα δὲ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ
 ὁ δὲ Κλέαρχος τούτα ὑπήγετο βου-
 ασιτικῶς πρεσβεύοντα συμβουλευσά-
 εὐέλπιδες μᾶλλον εἶεν οἱ Ἕλλη-
 παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν, «Ἐγώ,
 ἕνα μὴ τις ὑμῖν ἐστὶ σωθῆναι πολεμου-
 ἔγωγε μὴ παραδιδόναι τὰ ὄπλα· εἰ δὲ τοι μη-
 ἐστὶν ἐλπίς ἀκόντος βασιλείως, συμβουλεύω σφῆ-
 ὄπῃ δυνατόν». Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν, «Ἀλλὰ
 μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε ὅτι ἡ-
 οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἀξιοί-
 αὶ φίλοι ἔχοντες τὰ ὄπλα ἢ παραδόντες ἄλλω, εἰ δὲ δέοι πο-
 λεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὄπλα ἢ ἄλλω παραδόν-
 τες». ὁ δὲ Φαλίνος εἶπε, «Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ
 καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεὺς ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐ-
 τοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊούσι δὲ καὶ ἀπιούσι πόλεμος· εἴπατε οὖν

§ 17. οἴσει] ὁ μέλλον ἐνθ. δηλοῖ τὸ διαρκές (σημαίνει δὲ ὁ μέλλον τῆς ὀρι-
 στικῆς καὶ τὸ διαρκές καὶ τὸ ἀκαρές). συμβουλευομένοις—συνεβοῦλευσεν] παρή-
 χηαις. τάδε] τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν μέλλον—τὰ ἐξῆς.

§ 18. ὑπήγετο] = ἀνεπαίσθητος, δολίως εἶπεν. ὑποστρέψας] δολίως ὑποχωρήσας.
 παρὰ τὴν δόξαν] ἢ παρὰ σημ. ἐναντιότητά· = παρὰ τὴν προσδοκίαν τοῦ
 Κλεάρχου.

§ 19. τῶν μυθῶν ἐλπίδων] τὸ ἄρθρον ὡς διακριτικὸν ἐνθ. χρησιμεύει. τολε-
 μούνας] ὑποθ. μετοχή.

§ 20. ταῦτα μὲν—τάδε τὸ μὲν ταῦτα πρὸς τὰ προηγούμενα, τὸ δὲ τάδε πρὸς
 τὰ ἐπόμενα ἀναφέρεται. Οὕτω διακρίνονται αἱ ἀντωνυμ. οὗτος ἀναφερομένη συ-
 νήθως εἰς τὰ ἡγούμενα καὶ ἡ ὅδε, ἧτις ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπόμενα. φίλους]—
 ἡμᾶς. ἂν ἀξιοί εἶναι φίλοι] ἡμεῖς· ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ οἰόμεθα καὶ τὸ ὑποκ.
 εἶνε τὸ αὐτό. ἔχοντες παραδόντες] εἰ ἔχομεν—παραδοῖμεν.

§ 21. οἶσι—εἴησαν] εἰχτ. ἐν τῷ εἰδικῷ λόγῳ, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ παρωχημένου

καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαὶ εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ». Κλέαρχος δ' ἔλεξεν, «Ἀπάγγελλε 22 τοῖνον καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ, ἄπερ καὶ βαλεῖ.» «Τί οὖν ταῦτά ἐστιν;» ἔφη ὁ Φαλίνοσ. ἀπεκρίνατο Κλέαρχος, «Ἦν μὲν μένωμεν, σπονδαί, ἀπιούσι δὲ καὶ προϊούσι πό- 23 λεμος». ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε, «Σπονδάς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ»; Κλέαρχος δὲ ταῦτά πάλιν ἀπεκρίνατο, «Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιούσι δὲ καὶ προϊούσι πόλεμος». ὅ,τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμηνε.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Φαλίνοσ μὲν δὴ ὄχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ παρὰ Ἀριαίου Β'. ἤκον Προκλῆσ καὶ Χειρίσοφοσ· Μένων δὲ αὐτοῦ ἔμενε [παρὰ Ἀριαίῳ] οὗτοι δὲ ἔλεγον ὅτι πολλοὺσ φαίη Ἀριαῖοσ εἶναι Πέρσασ ἐαυτοῦ βελτίουσ, οὓσ οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντοσ· ἄλλ' εἰ βούλεσθε συναπιέναι, ἤκειν ἤδη κελεύει τῆσ νυκτόσ. εἰ δὲ μή,

χρόνου. πόλεμοσ] ἔνν. εἶη. εἶπατε] ἄρ. α'. ἀνόμαλοσ τοῦ λέγω (ὄρα καὶ κεφ. 6, 2). ὡσ πολέμου ὄντοσ κλ.] ὅτι πόλεμοσ ἐστί, θάναγγεῖλω παρ' ὑμῶν.

§ 22 ἀπεκρίνατο] ἀσυνδέτωσ πρὸσ μείζονα ἔμφασιν. σπονδαί] ἔνν. εἰσίν. ἀπιούσι δὲ καὶ προϊούσι] = ἦν δὲ ἀπιώμεν καὶ προϊώμεν.

§ 23. οὐ διεσήμηνε] = δὲν τὸ ἐφάνέρωσεν ὁ ἐνεστώσ = διασημαίνω.

Κεφ. Β'. Οἱ Ἕλληνεσ πορεύονται πρὸσ τὸν Ἀριαῖον, ὅστικ δὲν ἀποδέχεται τὴν πρεσενεχθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν τῶν Περσῶν. Οὐχ ἦττον συνάπτουσιν ὄχρον ὁ Ἀριαῖοσ καὶ οἱ Ἕλληνεσ καὶ ἀποφασίζεταί ἡ ἐπάνοδοσ δι' ἄλλησ ὁδοῦ μακροτέρασ μὲν, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Ἀριαῖου, ἀλλὰ καταλληλοτέρασ διὰ τὰ τρόφιμα. Πορεύονται δὲ διὰ τῆσ Βαβυλωνίασ χώρασ, ὅτε πανικὸσ καταλαμβάνει τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον.

§ 1. ὄχετο] τὸ βῆμα τοῦτο ἔχει ἐνεσθ. οἴχομαι ἀντί παρακ. καὶ παρατ. ὄχου- μιν ἀντί ὑπερσυντελείου. οἱ παρὰ Ἀριαῖου] διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τὰ ἐμπρόθετα μεταποιοῦνται εἰσ οὐσιαστικά. Προκλῆσ καὶ Χειρίσοφοσ] ἐπέσει ἡγήσικ. αὐτοσ] = ἐκεῖ ἀρχαία τοπικὴ γενικὴ ὡσ τά: ὄπου, οὐδαμοῦ, πολλαχοῦ κλ. βελτίουσ] = εὐγενεστέροσ. οὓσ οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι] ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ ἂν ἀντί εὐκτ. μετὰ τοῦ ἂν (= οἱ οὐκ ἂν ἀνάσχοιντο), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ φαίη, ὅπερ δὲν συντάσσεται μετ' ἀναλελυμένου λόγου. αὐτοῦ βασιλεύοντοσ] = νὰ βασιλεύῃ αὐτόσ. τὸ ἀνέχομαι ἐν-θ μετὰ γεν. κτὶ κατηγορ. μετοχῆσ. κελεύει] ἔνν. ὑμῶσ. εἰ δὲ μή] παραλείπεται ἡ ὑπόθεσισ (= εἰ δὲ μή) βούλεσθε ἤκειν ἤκειν.

- 2 αὔριον πρό ἀπιέναι φησίν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν, « Ἄλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν· ἂν μὲν ἤκωμεν, ὡσπερ λέγετε· εἰ δὲ μή, πράττετε ὅποιον ἂν τι ὑμῖν οἴσθε μάλιστα συμφέρειν ». ὅ,τι δὲ ποιήσοι οὐδὲ τού-
- 3 τοις εἶπε. μετὰ ταῦτα ἤδη ἡλίου δύνοντος συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς ἐλεξε τοιάδε. « Ἐμοί, ὦ ἄνδρες, θυομένω ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. καὶ εἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίγνετο· ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλείως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἶόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ἰέναι δὲ παρά
- 4 τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερά ἦν. ὡδε οὖν χρὴ ποιεῖν, ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ,τι τις ἔχει· ἐπειδὴν δὲ σημήνη τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε· ἐπειδὴν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἔπισθε τῷ ἡγούμενῳ, τὰ μὲν
- 5 ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὄπλα ἔξω ». ταῦτ' ἀκού-

§ 2. οὕτω] ἀναφ. εἰς τὰ ἐπόμεν. ποιεῖν] ἐνν. ὑμᾶς. ὡσπερ λέγετε]=*χρὴ ποιεῖν, ὡσπερ λέγετε. πράττετε*] ἠδύνατο καὶ νὰ ἐλλείπῃ.

§ 3. δύνοντος] τύπος ποιητ. καὶ Ἰων. δύνω ἀντὶ δύομαι· τὸ ἐνεργ. δύω. ἰέναι] ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά]=δὲν ἦσαν καλὰ τὰ ἱερά, ἵνα ἴωμεν. ἄρα]=ἐναργῶς, δηλαδὴ, εὐλόγως. Τίγρης] κατὰ πλάνην λέγει τοῦτο· ἴσως θὰ ἦτο τις διωρυξ. παρὰ τοὺς Κύρου φίλους]=πρὸς τοὺς φίλους τοῦ Κύρου, δηλαδὴ τὸν Ἀριαῖον καὶ τοὺς αὐτοῦ.

§ 4. δειπνεῖν] ἐπεξηγεῖ τὸ ποιεῖν=*πρέπει νὰ δειπνώμεν*—ἀπιόντες ὅ,τι τις ἔχει. σημήνη] παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον τὸ διὰ τὴν πρᾶξιν ὠρισμένον ὡς λανθάνον ἐν τῷ ῥήματι. κέρατι] ἦτο τοῦτο κυρτόν. ὡς ἀναπαύεσθαι] τὸ ὡς σημαίνει τὸ φαινόμενον· ἄλλως θὰ ἐτίθετο μόνον ἀπαρέμματα. Ο Κλέαρχος θέλει δηλαδὴ νὰ πατήσῃ τοὺς ἐχθροὺς. Κατὰ Πολυβ. 6,4,2. ὅταν τὸ πρῶτον σημήνη, καταλίπῃσι τὰς σκηνὰς καὶ συντιθέσῃσι τὰ φορτία πάντες· ὅταν δὲ τὸ δεύτερον ἀνατιθέσῃσι τὰ σκευοφόρα τοῖς ὑποζυγίοις—ἐπειδὴν δὲ τὸ τρίτον σημήνη, προάγειν δεῖ τοὺς κρῶτους καὶ κινεῖν τὴν ὄλην παρεμβολήν. ἀνατίθεσθε] πρέπει νὰ ἀναθέσῃτε τὰ ἐκκεντῶν σκευὴ ἐπὶ τὰ ὑποζύγια. τῷ τρίτῳ] σημειῖ. ὡς τὸ: δεύτερον, ὡς οὐσιαστικόν. τῷ ἡγούμενῳ] μέρει τοῦ στρατοῦ· συνώνυμον τῷ: οἱ ἡγούμενοι. πρὸ τοῦ ποταμοῦ]=πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ. τὰ δὲ ὄπλα]=τοὺς δὲ ὀπλίτας ὡς ἄλλοι· πρὸς τὸν πρὸς. ἀσπίς κτλ. ἔξω]=πρὸς τῷ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ μὴ κατακλυζομένῳ μέρει.

σαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν οὕτω, καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἤρχεν, οἱ δὲ ἐπέιθοντο, οὐχ ἐλόμενοι, ἀλλὰ ἐρώντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. [ἀριθμὸς τῆς ὁδοῦ ἦν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνενηκόντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριακόνα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἐξακισχίλιοι καὶ μύριοι· ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι]. ἐντεῦθεν ἐπεὶ σκότος ἐγένετο Μιλτοκύθης μὲν ὁ Θραῖς ἔχων τοὺς τε ἰππείας τοὺς μετ' ἑαυτοῦ εἰς τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρακῶν ὡς τριακοσίους ἠὺτομολῆσε πρὸς βασιλεῖα. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις ἠγεῖτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ' εἶποντο· καὶ ἀφικνοῦνται εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὄπλα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρ' Ἀριαῖον· καὶ ὤμωσαν οἱ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μῆτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοι τε ἐσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμωσαν καὶ ἠγάθησθαι ἀδόλως. ταῦτα ὁ ὤμωσαν, σφάζαντες ταῦρον καὶ λύκον

§ 5. τὸ λοιπὸν] αἰτ. ἔχουσα ἐπιρρημ. ἔννοιαν—τὸν λοιπὸν χρόνον. ἤρχεν] εἶχε τὴν ὑπεράτην ἀρχήν.

§ 6. πᾶσαν ταύτην τὴν § 6 Κρυγερος νομίζει ξένης χειρός. ἀριθμὸς] μέτρον. τῆς Ἰωνίας] διαιρετ. γεν. ἥτις ἑναρῆρος σημ. μείζον ὄλον. μέχρι τῆς μάχης] ἐνθ. ὡς καὶ κατωτέρω ἀπὸ τῆς μάχης καὶ ἀλλχ. σημαίνει: τόπος μάχης (τὰ Κούναξα).

§ 7. ἐντεῦθεν] ἐκ τούτου τοῦ τόπου. εἰς τεσσαράκοντα] τίθεται ἢ εἰς καὶ ἵνα σημάνῃ τὸ περίπου ἐπὶ μέτρων καὶ ἀριθμῶν, ὡς ἐνταῦθα. ὡς τριακοσίους] τὸ ὡς μετ' ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου.

§ 8 τοῖς ἄλλοις ἠγεῖτο] προηγεῖτο τῶν ἄλλων ὡς ὁδηγός· τὰ ἠγοῦμαι μετὰ γεν. = εἶμαι ἠγεμών μετὰ δοτ. δὲ σημ. προηγούμεναι, ἰδηγῶ. κατὰ τὰ παρηγγελμένα] ὡς αὐτὸς εἶχε διατάξει· ὅρα § 4. τὸν πρῶτον σταθμὸν] πρὸς τὰ ὀπίσω ἦτοι τὸν τελευταῖον ἐξ οὗ πρὶν ἐκκινήσαντες εἶχον φθάσει εἰς Κούναξα. θέμενοι τὰ ὄπλα] οἱ Ἕλληνες· ὁ ἑ. στρατιοπ. δευοάμενοι· μῆτε προδώσειν—σύμμαχοι τε] πολλάκις οὕτω μετ' ἄρνητικῶν συνδέσμων—μῆτε—ἔπειτα θετικὸς—τε.

§ 9. ταῦρον καὶ λύκον καὶ κάπρον καὶ κριὸν] κατὰ τὸν Δημοσθένη (23,68) οἱ Ἕλληνες συνειθίζον νὰ θυσιάζουν μόνον κάπρον, κνιδὸν καὶ ταιρὸν (τριπτός). Ἡ θυσία δὲ αὕτη ἦτο ὅμοια μετὰ τὰ παρὰ Λατ. suoevetaurilia. Λέγον

- 10 καὶ κάπρον καὶ κριὸν εἰς ἀσπίδα, οἱ μὲν Ἕλληνες βάπτοντες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγχην. ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρχος, « Ἄγε δὴ, ὦ Ἀριαῖε, ἐπειπερὸς αὐτὸς ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπέ τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας, πότερον ἄπιμεν»
- 11 ἦνπερ ἤλθομεν ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέναί δοκεῖς ὁδὸν κρείττω». ὁ δ' εἶπεν « Ἦν μὲν ἤλθομεν ἀπίοντες παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει γὰρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων· ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν ἔχομεν λαμβάνειν· ἐνθα δὲ τι ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορευέσθαι μακροτέραν μὲν, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. πορευτέον δ' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμούς ὡς ἂν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα ὡς πλεῖστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος· ἦν γὰρ ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. ὀλίγη

δὲ φαίνεται ὅτι προσέθηκαν εἰς τὴν θυσίαν οἱ Πέρσαι περὶ ὧν λέγει ὁ Πλούταρχος ἐν Ἰσ. καὶ Ὀσιρ. II, 369. « πόαν γὰρ τίνα κόπτοντες Ὀμομι καλουμένην ἐν ὄλμῳ τὸν ἄδην ἀνακαλοῦνται καὶ τὸν σκότον· εἶτα μίξαντες αἵματι λύκου σφαγέντος εἰς τόπον ἀνήλιον ἐκφέρουσι καὶ ρίπτουσι». Τοῦτο δὲ διότι παρ' αὐτοῖς ὁ λύκος ἐνομιζέτο, ὅτι εἶνε υἱὸς καὶ εἰκὼν τοῦ Ἀρειμάνου, ὅστις ἐκπροσωπεῖ τὸ σκότος. (ὄρα ἐμὴν ἱστορ. τῶν ἀνατολ. λαῶν καὶ τοῦ Ἑλλην. ἔθνους σελ. 33)· εἰς ἀσπίδα] τὸ αἶμα ἔρρεεν εἰς ἀσπίδα. βάπτοντες ξίφος κτλ.] διὰ τούτων ἐνόουν ὅτι οὕτω νὰ ρεύσῃ καὶ τὸ αἶμα τοῦ παραβάτου τῶν ὅρκων.

§ 10. τὰ πιστὰ] ἢ βεβαίως ὡς ὅρκος διὰ θύματος. στόλος] = ἡ πορεία. ὄρα I, 2, 5. ἦν περιήλθομεν] δηλ. ὁδόν.

§ 11. ἀπίοντες] εἰ ἀπίομεν τὴν ὁδόν, ἣν ἤλθομεν = ἐὰν θάπέλωμεν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, δι' ἧς ἤλθομεν. ὑπάρχει γὰρ ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων] = διότι δὲν ἔχομεν διόλου τροφάς· ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν] = ἐντὸς τῶν 17 σταθμῶν (ἢ γεν. δηλοῖ τὸ διάστημα τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ἡ ὁδὸς ἐγένετο. τῶν ἐγγυτάτω] τὸ ἐπίρρημα μετὰ τοῦ ἐπιθετικοποιοῦ ἄρθρου ἔχει ἔννοϊαν καὶ χρῆσιν ἐπιθέτου. ἐπινοοῦμεν] ἐγὼ καὶ οἱ ἐμοί. ἀπορήσομεν] ἀσύμφωνον πρὸς τὴν προηγουμένην ἀντίθεσιν· ὡς ἀδέσμαι παρὰ σοῦ χάριτας σοὶ μὲν βῆδίας, ἐμοὶ δὲ ἀνασώσεις τὴν ψυχὴν. (Ἀχιλλ. Τάτ. γ'. 6).

§ 12. πορευτέον] τὸ οὐδέτερον τῶν εἰς τὸς ἐξαιρεῖ μάλιστα τὴν πρᾶξιν· τὸ δὲ ἀντικείμενον ἐκφέρεται τότε καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα: τοὺς πρώτους σταθμούς. ὡς ἂν δυνώμεθα] τὰ μόρια ὡς, ὅτι, ἢ ἐπιτείνουσι τὰ θετικὰ καὶ ὑπερθετικὰ καὶ τίθενται ὡς ἐνθ. καὶ μετὰ τοῦ δύνασθαι· οὐκέτι μὴ δύνηται] οὐκ

μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στό-
λον οὐ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι· ἴσως δὲ τῶν ἐπιτηδείων σπα-
νει. ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε».

Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ ἀποδρᾶναι ἢ 13
ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγέ-
νετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἡξείν-
ῃμα ἠλίφ δύνοντι εἰς κόμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο
μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν ἔτι δὲ ἀμφὶ δείλην ἔδοξαν πολεμίους ὄρᾶν ἰπ- 14
πέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες
εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ Ἀριαῖος (ἐτύχχανε γὰρ ἐφ' ἀμάξης πο-
ρευόμενος, διότι ἐτέτρωτο) καταβάς ἐθωρακίζετο καὶ οἳ σὺν αὐτῷ.
ἐν ᾧ δὲ ὠπλιζόντο ἤχον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ ὅτι οὐχ 15
ἰππεῖς εἰσιν ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιτο. καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες ὡς
ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· καὶ γὰρ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν
κόμας οὐ πρόσω. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἦγεν· 16
ἤδει γὰρ καὶ ἀπειρηκτότας τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄντας· ἤδη
δὲ καὶ ὄψε ἦν. οὐ μέντοι οὐδὲ κόμας τοὺς πρώτους ἔχων κατεσκή-

ἔστι φόβος μὴ δύνηται, ἦτοι δὲν θὰ δυνήθῃ πλέον (ἀλλ' ἐντονώτερον ἐκφέρεται διὰ
τοῦ οὐκέτι μὴ δύν.).

§ 13. Ἦν δὲ αὕτη] εἶχε δὲ οὐδένα ἄλλον σκοπὸν τοῦτο τὸ στρατήγημα ἢ νὰ
θεικολύνη εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπόδρασιν ἢ τὴν φυγὴν. ἢ τέχνη—κάλλιον] ὅρα § 16 ἔνθα
λέγει, ὅτι ἐφυλάττετο μὴ φανῆ, ὅτι ὑποχωρεῖ. ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον] δηλ.
πρὸς βορρᾶν.

§ 14. ἀμφὶ δείλην] δηλ. τὴν πρωΐαν· μετ' ὀλίγον ἐγένετο ὄψε καὶ ἔπειτα
σκότος· (ὅρα κεφ. 8 § 1).

§ 15. ἦχον λέγοντες ὅτι οὐχ ἰππεῖς εἰσιν, ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιτο] Ἦ μὲν ὀριστ.
εἰσὶν φανερώμεν τὸ πρᾶγμα ὡς βέβαιον, ἢ δὲ εὐκτική νέμοιτο ὡς ἐκ μέρους τῶν
ἀγγέλων· καὶ γὰρ] ὁ καὶ οὐδαμίαν ἄλλην ἔχει δύναμιν, εἰ μὴ νὰ φανερώσῃ, ὅτι
καὶ τὸ δι' αὐτοῦ ἀκόμη ἐκφερόμενον χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν τῶν προηγουμένων.

§ 16. ἀπειρηκτότας]—ἀποκαμωμένοις· μετοχ. τοῦ ῥήμ. ἀπαγορεύω. οὐδὲ ἀπέ-
κλιτε φυλακτέμενος] δὲν ἠλλαξε δρόμον προσέχων. ἀλλ' ἐσθθῶρον] ἀντί: τοῦ κατ'
ἐσθθῆϊαν «οὕτως Ἀντιφῶν καὶ Ξενοφῶν». (Ἀρποκρατίων). εἰς τὰς ἐγγυτάτας κό-
μας—κατεσκήνωσεν] ἀντί ἀφικόμενος εἰς τὰς κόμας—ἐν αὐταῖς κατεσκήνωσεν·

- νωσαν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ
 17 τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ὁμῶς τρόπῳ τινὶ
 ἐστρατοπεδεύσαντο, οἱ δ' ὕστερον σκοταῖοι προσιόντες ὡς ἐτύγγα-
 νον ἕκαστοι ηὐλίζοντο, καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποιοῦν καλοῦντες
 ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥστε οἱ μὲν ἐγγύ-
 18 τατα τῶν πολεμιῶν καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων. δῆλον δὲ
 τοῦτο τῇ ὑστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ ὑποζύγιον ἔτ' οὐδὲν ἐφάνη
 οὔτε στρατόπεδον οὔτε καπνὸς οὐδαμοῦ πλησίον. ἐξεπλάγη δὲ, ὡς
 19 εἶοικε, καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τοῦ στρατεύματος. ἐδήλωσε δὲ τοῦτο
 οἷς τῇ ὑστεραίᾳ ἔπραττε. προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης καὶ
 20 τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν οἷον εἰκὸς
 φόβου ἐμπετόντος γίνεσθαι. Κλέαρχος δὲ Τολμίδην Ἥλειον, ὃν
 ἐτύγγανεν ἔχων παρ' ἑαυτῷ κήρυκα ἄριστον τῶν τότε, ἀνειπεῖν
 21 τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὄπλα μηνύσῃ, ὅτι λήψεται μισθὸν τά-

οὔτω καὶ ἐν βιβλ. VII, 7, 1: οἱ δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κόμας. τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν] ἀντὶ τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις, διὰ τὸ προταχθὲν ῥῆμα διήρπαστο. ξύλα]=ξύλωσις, ξυλική· Θουκ. β'. 14.

§ 17. ὁμῶς] εἰ καὶ πάντα εἶχον καταστραφῆ. σκοταῖοι] ἀντὶ ἐν σκοτει. Συχνάκις οἱ Ἕλλ. μεταχειρίζονται ἐπίθ. ἀντὶ ἐπιρρ. ἢ ἐπιρρηματικῶν ἐκφράσεων (σκότους γενομένου). ὥστε—ἀκούειν—ὥστε ἔφυγον] τὸ ὥστε τὸ πρῶτον μετ' ἀπαρεμφ. περὶ πράξεως δυναμένης νὰ γείνη, τὸ δὲ δεύτερον μεθ' ὀριστ. περὶ πράξεως ἧτις ἐγένετο.

§ 18. τοῦτο] δηλ. τὸ ὅτι ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων καὶ βασιλεὺς] οὐ μόνον: «οἱ φυγόντες ἐκ τῶν σκηνωμάτων, ἀλλὰ καὶ βασιλεὺς—οἷς τῇ ὑστεραίᾳ ἔπραττε».

§ 19. προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς] ἐν ᾧ ὁμῶς ἡ νύξ αὕτη προέβαινε. τοῖς Ἕλλησι] ἢ δοτ. αὕτη ἀνήκει εἰς τὸ ἐμπίπτει, ὅπερ συντάσσεται δοτ. διὰ τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς μετὰ τῆς προθέσ. συνθέσεως τοῦ ῥήμ. ἔνονιαν. φόβος] πανικὸς φόβος ἢ θόρυβος· πανικὸν δεῖμα· οἷον εἰκὸς—γίνεσθαι] ὡς ἦν φυσικὸν ἐξεγείρεσθαι.

§ 20. τῶν τότε] κηρύκων. ὅτι προαγορεύουσιν κτλ.] ἀντὶ: ὅτι προαγορεύοιεν οἱ ἄρχοντες, ὅς—μηνύσαι, ὅτι λήψοιτο. οἱ ἄρχοντες] κυρίᾳ δῆλωσις γίνεται διὰ τοῦ: ἄρχοντες—τῶν ἐν ἀξιώμασι. τὸν ὄνον] τὸ ἄρθρον πρὸ τοῦ ὄνον δηλοῖ τὸν ὄνον ὡς πλαστὸν αἷτιον τοῦ θορύβου· (τὸ ἄρθρον δηλοῖ γνωστόν τι καὶ ὠρισμένον). Ὁ

λαντον. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ἔτι κενός ὁ φόβος εἶη καὶ οἱ ἄρχοντες σφ. ἅμα δὲ ὄρθρω παρήγγειλεν ὁ Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὄπλα τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἥπερ εἶχον ὅτε ἦν μάχη.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Ὁ δὲ δὴ ἔγραψα ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῷδε δῆλον Γ'. ἦν. τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὄπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότεδὲ ἅμα ἠλίψ' ἀνιτέλλοντι κήρυκας ἐπεμψε περὶ σπονδῶν. οἱ δ' ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτησαν τοὺς ἄρχον- 2 τας. ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγειλαν οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχῶν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν ἄχρι ἂν σχολάσῃ. ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα 3 ὥστε καλῶς ἔχειν ὀρθῶσι πάντῃ φάλαγγα πυκνήν, ἐκτὸς δὲ τῶν ὄπλων μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτὸς τε προῆλθε τοὺς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν

Κλέαρχος δ' ἔπλασε ταῦτα ὅπως καταπαύσῃ τὸν φόβον, ὅτι ὄνος ἀπελύθη εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐξ οὗ προῆλθεν ὁ θόρυβος καὶ ἡ ταραχὴ.

§ 21. παρήγγειλεν εἰς τάξιν τὰ ὄπλα τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας] τὸ παραγγέλλειν συντέτακται μετ' ἀπαρ. καὶ αἰτ. πρβλ. I, 5, 7: ἔταξε Γλοῦν συνεκπιβάζειν ἥπερ εἶχον] ὡς περ ἦσαν καταταγμένα.— Ἐπενόησε δὲ τὴν πρόρρασιν ταύτην εἰς καθυσύχασιν τῶν στρατιωτῶν, ὡς ἦσαν τὰ ὄπλα συντεταγμένα τοῦ στρατοπέδου.

Κεφ. Γ'. Ὁ βασιλεὺς ἐκπλαγείς διὰ τὴν αἰφνιδίαν ἄφιξιν τῶν Ἑλλήνων πέμπε αὐτοῖς κήρυκας περὶ εἰρήνης. Οἱ Ἕλληνες ἀπήντησαν, ὅτι εἶνε χρεῖα μάχης πρῶτον, διότι δὲν εἶχον νὰ γευματίωσιν. Οἱ Πέρσαι ἰσχυρίσθησαν, ὅτι ἂν γείνη εἰρήνη θὰ τοῖς προμηθεύσῃ τὰ ἐπιτήδεια. Δέχονται οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Τισσαφέρνης κομίσας τὴν ἀπάντησιν ταύτην εἰς τὸν βασιλέα, ἐνετάλη νὰ συνάψῃ εἰρήνην ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ κομίσωσιν οἱ βάρβαροι εἰς τοὺς Ἕλληνας τὰς τροφάς.

§ 1. δ δὲ δὴ ἔγραψα] ὄρα III, β'. 18. τῷ δε] = κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. πέμπων] ἄγγελον.

§ 2. προφύλακας] = τοὺς φυλάσσοντας πρὸ τοῦ στρατοπέδου. τυχῶν] = ἐπισκοπῶν] ὅστις ἔτυχε τότε νὰ ἐπιθεωρῇ τὰς τάξεις (τὰ τοῦ στρατοῦ σώματα). ἄχρι ἂν σχολάσῃ] ἀντὶ ἄχρη σχολάσει διότι ἐξαρτᾶται ἐκ παρωχημένου χρόνου.

§ 3. ὥστε καλῶς ἔχειν κτλ.] ἐνταῦθα τὸ ἔχειν μετ' ἀπαρεμφ. (ὀρθῶσι καλῶς) ἰσοδυναμεῖ τῷ δύνασθαι = ὥστε νὰ δύνηται ἡ φάλαγξ νὰ φαίνεται πανταχοῦ πλήρως στρατιωτῶν καὶ καλῇ. (ὄρα πάλιν). αὐτὸς τε τοὺς τε εὐοπλοτάτους — καὶ

- 4 αὐτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτά ἔφρασεν. ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα τί βούλονται. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι περὶ σπονδῶν ἤκειεν ἄνδρες οἵτινες ἰκανοὶ ἔσονται τὰ τε παρὰ βασιλείως τοῖς Ἑλλήσιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, «Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν
- 5 λέγειν τοῖς Ἑλλήσι μὴ πορίσας ἄριστον». ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον, καὶ ἤκον ταχύ· ὃ καὶ δῆλον ἦν ὅτι ἐγγὺς ποῦ βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις ὃ ἔπετέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δὲ ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἤκειεν ἡγεμόνας ἔχοντες οἱ αὐτοὺς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν ἔνθεν τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δὲ ἡρώτα εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο τοῖς ἰούσι καὶ ἀπιούσι, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσονται σπονδαί. οἱ δέ, «Ἀπασιν» ἔφασαν «μέχρι ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῆ». ἐπεὶ

εὐειδεστάτους—καὶ τοῖς ἄλλοις] ὁ μὲν πρῶτος τε συνδέει μετὰ τοῦ τελευταίου καί, ὁ δὲ δεύτερος τε μετὰ τοῦ προτέρου καί=καὶ ὁ ἴδιος ἐξῆλθε τῆς φάλαγγος πρὸς συνάντησίν των ἔχων μεθ' αὐτοῦ καὶ τοὺς κτλ. *τῶν αὐτοῦ*] τῶν ἰδίων. Συντάσσονται δὲ τὰ ὑπερθετικὰ μετὰ γεν. διαιρετικῆς.

§ 4. *πρὸς τοῖς ἀγγέλοις*]=πλησίον τῶν ἀγγέλων. *ἄνδρας οἵτινες*] Θουκ. 4,60: πόλεμον γὰρ αἰρομένων ἡμῶν καὶ ἐπαγομένων αὐτοῦς, *ἄνδρας*, οἱ καὶ τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι. *τὰ παρὰ*] τὰς διατάξεις, προτάσεις

§ 5. *ἄριστον γὰρ κλπ.*]=διότι φαγητὸν δὲν ὑπάρχει, ἤτοι διότι δὲν ἔχομεν φαγητὸν (πρόγευμα κυρ.), οὐδὲ ὑπάρχει ὅστις θέλει τολμήσει νὰ ὀμιλήσῃ περὶ σπονδῶν εἰς τοὺς Ἑλλήνας, ἐὰν δὲν προμηθεύσῃ τροφάς.

§ 6. *καὶ ἤκον ταχύ*]=καὶ ἐπανῆλθον ταχέως. *ὃ καὶ δῆλον ἦν*]=διὰ τὸ ὁποῖον (τῷ ἤκειν ταχύ) ἦν φανερόν. *ἔλεγον δὲ ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ κτλ*] =ἔλεγον δέ, ὅτι εὐλόγα φαίνονται εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι λέγουσιν οἱ Ἑλληνες καὶ ὅτι ἦλθον ἔχοντες ὀδηγούς. *ἔνθεν*] ἀντί: ἐκεῖσε ἔνθεν.

§ 7. *εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο*]=εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι μέλλοι σπονδὰς ποιῆσαι (ἢ εὐκτ. διότι ἐξαρτᾶται ὁ λόγος ἐκ τοῦ παρεφρημ. χρόνου καὶ δηλοῖ τὴν γνώμην τοῦ ὑποκ.) *τοῖς ἰούσι καὶ ἀπιούσι*]=οἵτινες θέλουσιν ἔλθει καὶ ἀπέλθει· τὸ ἄρθρον *τοῖς* πρὸ τοῦ *ἰούσι* εἶνε ἀναγκαῖον, διότι αἱ μετοχαὶ προσδιορίζουσι τὸ ὄνομα. ἐννοοῦνται δὲ οἱ Πέρσαι ἐπικηρυκεύμενοι. *ἅπασιν*] ἐνν. *αἱ σπονδαὶ ἔσονται. διαγγελθῆ*] ἢ *διὰ* δηλοῖ τὸ μεταξύ διάστημα.

δὲ ταῦτα εἶπον, μετασθησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβου- 8
 λεύετο· καὶ ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιῆσθαι ταχύ γε καὶ καθ' ἡσυ-
 χίαν ἐλθεῖν τε ἐπεὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε,
 «Δοκεῖ μὲν κάμοι ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ 9
 διατρίψω ἔστ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπον-
 δὰς ποιήσασθαι· οἶμά γε μέντοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώ-
 ταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσσεσθαι»· ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι,
 ἀπήγγειλεν ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἠγεῖσθαι ἐκέλευσε πρὸς τὰ
 πιτήδεια, καὶ οἱ μὲν ἠγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο τὰς μὲν 10
 σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς
 ὠπισθοφυλάκει. καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ ἀβλῶσιν ὕδατος
 πλήρεσιν ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο
 ἐκ τῶν φοινίκων οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον. 11
 καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταμαθεῖν ὡς ἐπεστάται, ἐν μὲν τῇ ἀρι-
 στερᾷ χειρὶ τὸ ὄρου ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις
 αὐτῷ δοκοῖη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος

§ 8. μετασθησάμενος] μέσ. ἀόρ. τοῦ μεθίσταμαι= παραμερίσας αὐτούς· (μεθί-
 σταμαι, μέσον διάμεσον= κάμνω τινὰ νάπομακρυνθῆ· παραγγέλλω τινὶ νάπομα-
 κρυνθῆ)· ἐδόκει ποιῆσθαι]= ὅτι ἔδει ποιῆσθαι. καθ' ἡσυχίαν] ἦτοι μὴ ταραπτό-
 μενοι ὑπὸ τῶν πολεμίων· ἐπι τὰ ἐπιτήδεια] ἢ ἐπὶ μετ' αὐτ. σημαίνει κίνησιν ἐπὶ
 τι καὶ ἔκτασιν· ἐνθ.= ἵνα παραλάβωσιν αὐτά.

§ 9. ἔστ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι κτλ.] ἕως οὗ οἱ ἄγγελοι φοβηθῶσι, μὴ
 μετανοήσωμεν· τὸ δὲ ὀκνεῖν ἀντὶ τοῦ φοβεῖσθαι μετεχειρίζοντο οἱ Ἀττικοὶ κατὰ
 Σουῖδαν (ἐνθ.= φόβον λάβωσι μὴ). ἀποδόξῃ]= δόξῃ μὴ ποιῆσθαι τὰς σπονδὰς·
 (ἀποψηφίσωνται: 1, 4, 15).

§ 10. καὶ οἱ μὲν ἠγοῦντο]= καὶ οἱ μὲν ὀδηγοὶ ὠδήγουν αὐτούς. τὰς μὲν σπον-
 δὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ κ τ ε = καὶ περ τὰς σπονδὰς ποιησάμενος— μὲ τὸ
 στράτευμα ὅμως παρατεταγμένον εἰς μάχην ἐπορεύετο. ἐνετύγχανον τάφροις καὶ
 ἀβλῶσιν]= ἀπήντων εἰς τὴν πορείαν τῶν τάφρους καὶ διώρυγας· («ἐπιναί τὸν πο-
 ταμὸν δι' ἀβλῶνος κρυπτοῦ» Ἡροδ. β'. 200) Οἱ Βαβυλώνιοι ἠῦξανον τὴν εὐφο-
 ρίαν τῶν πεδιάδων αὐτῶν δι' ὑδραυλικῶν ἔργων πολλαπλῶν (βρα ἐμὴν ἱστορ. τῶν
 τῶν ἀνατολ. λαῶν ἐν σελ. 19). διαβάσεις] συγκεκριμένοι: ἐφ' ὧν οἶόν τ' ἐστὶ
 διαβῆναι· ἀντιτίθεται δὲ τῇ κυρίως γεφύρᾳ. τοὺς δὲ]= ἄλλους δέ.

§ 11. βλακεύειν]= ὅτι εἰργάζετο μὲ ὀκνηρίαν. τὸν ἐπιτήθειον] δηλ. παῖσθαι=

- τὸν ἐπιτήδειον ἔπαισεν ἄν, καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς τὸν
 12 πηλὸν ἐμβαίνων ὥστε πᾶσιν αἰσχύνῃν εἶναι μὴ οὐ συσπουδάξουσιν.
 καὶ ἐτάχθησαν πρὸς αὐτὸ οἱ εἰς τριάκοντα ἔτη γεγονότες· ἐπεὶ δὲ
 13 καὶ Κλέαρχον ἐώρων σπουδάζοντα προσελάμβανεν καὶ οἱ πρεσβύτε-
 ροι. πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἔσπουδεν, ὑποπτεῶν μὴ αἰεὶ οὐχ
 οὕτω πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος. οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἷα τὸ
 πεδῖον ἄρδεν· ἀλλ' ἵνα ἤδη παλλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἑλλησι δεινὰ
 εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπόπτευεν ἐπὶ τὸ πεδῖον
 14 τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι. πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας ὅθεν ἀπέδει-
 ξαν οἱ ἠγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ
 15 οἶνος φοινίκων καὶ ὄξος ἐψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. αὐταὶ δὲ αἱ βάλ-
 λανοὶ τῶν φοινίκων οἷας μὲν ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἔστιν ἰδεῖν τοῖς οἰ-
 κέταις ἀπέκειντο, αἱ δὲ τοῖς δεσπόταις ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπό-
 λεκτοί, θαυμάσαι τοῦ κάλλους καὶ μεγέθους, ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου
 οὐδὲν διέφερε· τὰς δὲ τινὰς ζηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθεισαν.

ἐκλέγων ἐκεῖνον ὅστις ἦν ἐπιτήδειος νὰ παίηται, προσελάμβανε] = πρὸς τοῖς ἄλλοις
 καὶ αὐτὸς ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν ἐργασίαν.

§ 12. οἱ εἰς τριάκοντα ἔτη γεγονότες] = οἱ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν. σπουδά-
 ζοντα] = καταγινομένοι. προσελάμβανον] = ἐλάμβανον ἔτι μέρος εἰς τοῦτο.

§ 13. ὑποπτεῶν] ὄρα I, 1. 1. οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἷα τὸ πεδῖον ἄρδεν] διότι
 δὲν ἦτο ἡ ὥρα τοῦ ἔτους τοιαύτη (Ὀκτώβριος). ὥστε νὰ ποτίζωσι. τούτου ἕνεκα]
 μετὰ τὸ ἵνα καὶ Θουκ. ε' 43.

§ 14. ὅθεν] = ὁπόθεν, ἀντί: ἐξ ὧν ἀπέδειξαν] = δείξαντες εἶπον. οἶνος φοινίκων
 = οἶνος ἀπὸ φοινίκας· ὄξος ἐψητὸν] = ποτὸν ὄξυ βραστόν.

§ 15. βάλλανος] ὁ, ἡ βάλανος = κυρ. ὁ καρπὸς τῆς δρυός· ἔπειτα δὲ καρπὸς
 ὅμοιος βελάνω· ἐν τῷ. = χουμάδες· οἷας τοῖς Ἑλλησιν ἔστιν ἰδεῖν] = ὁποῖους ἐν
 Ἑλλάδι: δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν. τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο] = ἦσαν ἐρριμένοι διὰ τοῦ]
 ὑπηρέτας. αἱ δὲ — ἀποκείμεναι] = αἱ δὲ φυλαττόμεναι. ἀπόλεκτοι] = ἐκλεκταί. τοῦ
 κάλλους καὶ τοῦ μεγέθους] = ἕνεκα τοῦ κάλλους καὶ τοῦ μεγέθους. ἠλέκτρου]
 ἀντί ὄψεως ἠλέκτρου· ἡ γενικὴ εἰς τὸ διαφέρειν ὡς ἀντικείμενον, διότι τὸ διαφέρειν
 ἔχει ἔννοιαν συγκριτικὴν. τραγήματα] ὡς ἐπιδόρπιον Κατηγορούμενον (τὸ ἐπί-
 θετον τίθεται ἀναρθρον ἔμπροσθεν ἢ ὀπισθεν τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ ἐν τοιαύτῃ
 περιπτώσει). Καλοῦνται δὲ τραγήματα τὰ παρὰ πότον παρατιθέμενα, ὡς κέρυα
 εὔκα κλ. καὶ ὄν] τὸ τραγήμα.

αὐτὴ ἡ οἶνος ἔχει χοιρινὴν οὐσίαν
 αὐτὴν ὡς οὐσίαν οὐσίαν

καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μὲν, κεφαλαλγές δέ. ἐνταῦθα καὶ τὸν 16
 ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολ-
 λοι ἐθαύμασαν τό τε εἶδος καὶ τὴν ιδιότητα τῆς ἡδονῆς. ἦν δὲ
 σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. ὁ δὲ φοινίξ ὄθεν ἐξαιρεθεῖη ὁ ἐγκέ-
 φαλος ὅλος αὐαίνεται.

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἦκε 17
 Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλείως γυναικὸς ἀδελφός καὶ ἄλλοι Πέρ-
 σαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἶποντο. ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ
 τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως
 τοιαύδε. «Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ 18
 ἐπεὶ ὑμᾶς εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα ἐμπεπτωκότας, εὖρημα ἐποιο-
 σάμην εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀ-
 ποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως
 μοι ἔχειν οὔτε πρὸς ὑμῶν, οὔτε πρὸς τῆς πάσης Ἑλλάδος. ταῦτα 19
 δὲ γνοὺς ἡτούμην βασιλέα λέγων αὐτῷ ὅτι δικαίως ἄν μοι χαρί-
 ζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἤγγεῖλα καὶ
 βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμεν, καὶ μόνος τῶν κατὰ
 τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέ-
 μιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπαίδῳ [ἔνθα βασιλεὺς ἀφίκετο,
 ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε καὶ τοὺς σὺν Κύρῳ βαρβάρους ἐδίωξε σὺν

§ 16 τὸν ἐγκέφαλον] = τὸν μυελόν, τὴν καρδίαν, τὴν ιδιότητα τῆς ἡδονῆς] = τὴν ιδιότητα τῆς γεύσεως. καὶ τοῦτο] δηλ. ὁ ἐγκέφαλος, κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα.

§ 17 βασιλέως γυναικὸς] ὀνόματι Στατεΐρας (ὄρα Πλουτ. Ἄρταξ. 5). δι' ἑρμηνέως] = διὰ διερμηνέως.

§ 18. γείτων] ὁ Τισσαφέρνης εἶχεν ἀπαιρεθῆ τὸ πλεῖστον καὶ μέγιστον μέρος τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Κύρου· ἦτο δὲ σατράπης τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Καρίας (ὄρα I, 1, 2) καὶ ἀμήχανα] = κινδύνους πρὸς οὓς οὐδὲν καταφύγιον. εὖρημα ἐποίησάμην] ἐθεώρησα ὡς ἀνέλπιστον εὐτυχίαν. ἄν] ἀνήκει εἰς τὸ ἀπαρέμφατον = νομίζω ὅτι ἠθέλετε (περιπτώσεως τυχούσης) εὐγνωμονήσαι· (ὑμεῖς τε καὶ πᾶσα ἡ Ἑλλάς).

§ 19. ταῦτα δὲ γνοὺς] = ταύτην τὴν γνώμην σχηματίσας. ἤγγεῖλα = ἐπιστρατεύοντα] τὸ ἀγγέλλειν ὡς ῥῆμα σημαίνειν ἀφήγησιν λαμβάνει ἀπαρέμφατον συνήθως· σπανιώτερον δὲ κατηγορηματικὴν μετοχήν. Περὶ δὲ τοῦ πράγματος ὄρα I, 2, 4. διήλασα] ἀόριστος τοῦ ῥήματος διαλαύω = διήλθον διὰ τῶν πολεμίων. ἀπέκτε] βασιλεῖ.

καὶ ὡς ἂν εἶδον ὅτι ἔχει σφραγίσματα
 εὐδαιμονίας κτλ.
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκκαίδεκτης Πολιτικῆς

ὡς ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς
 καὶ δοῦλοι πολλοὶ εἶποντο

- τοῖσδε ταῖς παροῦσι νῦν μετ' ἐμοῦ. ὅπερ αὐτῷ εἰσὶ πιστότατοι].
- 20 καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλευέσθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευε ἐλθόντα τίνας ἔνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. καὶ συμβουλευέω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνισθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾦ ἂν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι». πρὸς ταῦτα
- 21 μεταστάντες οἱ Ἕλληγες ἐβουλευόντο· καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· «Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος εὔρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευoὺς λάθοι καὶ ἡμᾶς ἐν-
- 22 θάδε ἀγάγοι. ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτόν ἐωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ἡσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν
- 23 χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς οὔτ' ἔστιν ὅτου ἔνεκα βουλοίμεθα ἂν τῆ βασιλείῳς χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτόν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἰκαδὲ, εἰς τις ἡμᾶς μὴ λυποίῃ· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἂν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρ-
- 24 χῃ, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἠττησόμεθα εὖ ποιοῦντες».

§ 20. βουλευέσθαι] ἄλλοι γράφουσι βουλεύσασθαι· τὸ ὑπισχυνοῦμαι συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφ. μέλλοντος· ὡς καὶ μετ' ἀπαρεμφ. ἀορίστου καὶ ἐνεστῶτος. (ὄρα συντακτ.) μετρίως] = μετριόφρονως. εὐπρακτότερον ᾦ] ἐνν. διαπράξασθαι = νὰ ἐπιτύχω ὑμῖν] πρὸς χάριν Σας, διὰ σᾶς.

§ 21. πρὸς ταῦτα] ὡς πρὸς ταῦτα, ἐπὶ τούτοις. μεταστάντες] ὄρα II, 3, 8· ἔλεγεν] ὡς πρῶτος δημηγορῶν. ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα] = ὡς καὶ σὺ καλῶς ἤξευρες, διότι ὁ Τισσαφέρνης ἐγίνωσκε τὰ σχέδια τοῦ Κῦρου καὶ πρῶτος κατήγγειλε τοὺς σκοποὺς του εἰς τὸν βασιλέα (ὄρα καὶ I, 2, 5 καὶ II, 3, 19).

§ 22. ἡσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν] κατὰ βραχυλογίαν ἀντί: αἰσχυνομένοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους ἡσχύνθημεν προδοῦναι αὐτόν. παρέχοντες] ἢ μετοχῇ δηλοῖ διάρκειαν· ἐνδεικνύται δ' αὕτη ἱκανῶς ἐνθ. διὰ τοῦ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. = ἐν ᾧ κατὰ τὸν πρότερον χρόνον ἠνεχόμεθα νὰ μᾶς εὐεργετῇ.

§ 23. ἀντιποιούμεθα] π.βλ. II, 11. οὔτ' ἔστιν ὅτου] οὔτε ὑπάρχει λόγος διὰ τὸν ὅποιον. ἀμύνασθαι] = νὰ ἐκδικηθῶμεν. ἀμύνω τι] = βοηθῶ τι. ἀμύνομαι τινα] ἐκδικουμαι τινα. ἂν τις εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ] = ἂν τις κάμνη ἀρχὴν νὰ εὐεργετῇ πρότερος. εἰς γε δύναμιν — οὐχ ἠττησόμεθα] = κατὰ δύναμιν δὲν θὰ φανῶμεν βέβαια κατώτεροι. εὖ ποιοῦντες] = ὡς πρὸς τὸ εὐεργετεῖν.

ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης «Ταῦτα» ἔφη «ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἤκω αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν». καὶ 25 εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἤκεν. ὣσθ' οἱ Ἕλληγες ἐφρόντιζον· τῇ τε τρίτῃ ἡκων ἔλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σῶζειν τοὺς Ἕλληγας, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ ἄξιον εἶη βασιλεῖ ἀφείναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους». τέλος δὲ εἶπε, «Καὶ νῦν ἕξεσιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' 26 ἡμῶν ἢ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγορὰν παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μὴ ᾖ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. ὑμᾶς δὲ αὐτῶν 27 δεήσει ὁμόσαι ἢ μὴν πορεύεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντες, ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν· ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνούμενους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια». ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιάς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς 28 ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον

§ 24. ἦκα] = ἐπανεληλυθὼς ἔσομαι. μενόντων] = ὡς μένωσιν· αἱ προκαταρκτικὰ κατὰ τοῦτον τὸν τύπον εἶνε εὐχρηστοὶ παρ' Ἀττικοῖς· αἱ δὲ εἰς—ἔτασαν (μενέωσιν κτλ.) μεταγενέστεραί εἰσιν· ἀγορὰν] εἰς πόλιν τῶν πρὸς τὸν βίον ἀναγκαίων. Θουκ. ζ'. 39 ἀγορὰ τῶν πωλουμένων.

§ 25. ἐφρόντιζον] = εὕρισκοντο εἰς ἀνησυχίαν. οὗ διαπεπραγμένος ἦκοι] = ἄφ' οὗ εἶχε κατορθώσει. καίπερ] τὸ καίπερ μετὰ μετοχῆς συντάσσεται· τὸ δὲ καὶ τοι μετὰ παρεμφατ. ἐγκλίσεων. ἄξιον] πρόπον.

§ 26. τέλος] τελευταῖον. Ἡ αἰτ. τέλος ἔχει ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν, ὡς καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. ἢ] ἐπιτείνει τὴν ἐπιθεβαίωσιν = ἀληθῶς· τὸ δὲ ἐρωτηματικὸν ἢ συνήθως μετ' ἄλλων μορίων τιθέμενον, ἢ που, ἢ γὰρ κτλ. δηλοῖ ἐπιμαρτυρίαν, προϋποθέτον πολλάκις τὸ ἐρωτώμενον ὡς πραγματικῶς ὑπάρχον. παρέξειν] ὑποκ. ἡμᾶς.

§ 27. ὁμόσαι] ἀόρ. τοῦ ῥήμ. ὁμνυμι, οὗ εὐχρ. ὁ μέσ. μέλλ. ὁμοῦμαι ὡς ἐνεργ. (ὄρα ἐμὰ Ἀνάμ. ῥήμ.) λέγεται δὲ ὁμνυμι καθ' ἑρῶν κτλ. ἔνθα ἡ κατὰ ἔχει τοπικὴν σημασίαν, ὡς παρ' ἡμῖν· ἔκαμεν ὄρκον ἐπάνω εἰς τὰ παιδιὰ του. ἀσινῶς] = χωρὶς βλάβην τινός ἐπίτρο. με ἐνεργ. ἔννοιαν ἐκ τοῦ ἀσινῶς (ἀ—σινέομαι). σῖτα] ὁ σῖτος τοῦ σίτου καὶ πληθυντ. κατὰ μεταπλασμὸν τὰ σῖτα, τῶν σίτων κλ. ὅπου ἂν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν] ὅπου δὲν θέλομεν σᾶς φέρει ἵνα ἀγοράζητε. ὠνούμενους] τροπ. μετοχῆ.

§ 28. καὶ ἔλαβον] ἐνν. δεξιάς.

29 παρὰ τῶν Ἑλλήνων. μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε, «Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὴν δὲ διαπράξωμαι ἂ δέομαι, ἤξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχήν».

ΚΕΦΑΛ. Δ'.

- Δ'. Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρην οἱ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν. ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς Ἀριαῖον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ Περσῶν τινες, παραθαρρύνοντές τε καὶ δεξιᾶς ἐνίοις παρὰ βασιλέως φέροντες μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας μηδὲ ἄλλου μηδενὸς τῶν παροιχομένων. τούτων δὲ γιγνομένων ἔνδηλοι ἦσαν οἱ περὶ Ἀριαῖον ἦττον προσέχοντες τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς, «Τί μένομεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἂν περὶ

§ 29. *ἐπειδὴν δὲ διαπράξωμαι*] ἀφ' οὗ δὲ ἐπιτύχω. *ὡς ἀπάξων*] τελικὴ μετοχὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἤξω τὸ ὡς δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. δηλαδή τὴν γνώμην τοῦ ὑποκειμένου, ἐξαρτωμένη πάντοτε ἐκ τῆς ἄρσεως τῶν ὑπαρχόντων κωλυμάτων.

Κεφ. Δ'. Ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες περιμένουσι τὸν Τισσαφέρην ὅστις πρὸς τὸν βασιλέα ἀπῆλθεν, ἵνα διαπραγματευθῇ περὶ τῶν ὑποθέσεων των, ὁ Ἀριαῖος πρὸς τὸν βασιλέα συμφιλιωθείς καθίσταται αὐτοῖς ὑποπτος. Διὰ τοῦτο αὐτὸς ὁ Τισσαφέρνης, ὁ ὁδηγὸς τῆς ὁδοῦ, ὅστις εἶχεν ἔλθει μετὰ τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων, γίνεται ὑποπτος τοῖς Ἕλλησι, οἵτινες χωριστὰ τῶν Περσῶν καὶ ὁδοιποροῦσι καὶ στρατοπεδεύουσι προφυλαττόμενοι.

§ 1. *Τισσαφέρην*] ὅστις πορευθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ εἰς Βαβυλῶνα διὰ πολλῶν καὶ ἐξαιρέτων δώρων παρὰ τοῦ βασιλέως ἐφιλοδωρήθη, ὡς διηγείται Διόδωρος ὁ Σικελιώτης 14, 26. *δεξιᾶς—φέροντες*] μεταφέροντες ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ὡς δεξιᾶν ἔπεμπεν. (πίστιν δηλ. ἔδιδον ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως) πρβλ. καὶ τὸ Λατιν. *dextra m ferre*. *μὴ μνησικακήσειν*] τὸ ἀπκρέμψ. τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ: *δεξιᾶς ἔφερον*, διότι ἐν τούτοις ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ὑποσχέσεως

§ 2 *οἱ περὶ τὸν Ἀριαῖον*] αὐτὸς ὁ Ἀριαῖος νοεῖται καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ προσέχοντες ἀποδίδονται ἢ μετοχὴ εἰς τὸ ἔνδηλοι ἦσαν (ὄρα 1, 2, 11). *τοῖς μὲν πολλοῖς*] ἀντιτίθεται τῷ ἐν § 5: *Κλεάρχος δέ*.

παντός ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν; καὶ νῦν μὲν ὑμᾶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ δισπαρῆθαι αὐτῷ τὸ στράτευμα· ἐπὶν δὲ πάλιν ἀλιεθῆ αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. ἴσως δὲ που ἡ ἀποκάρπτει τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος ἢ ἡ ὁδός. οὐ γὰρ ποτε ἐκὼν γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι ὡς ἡμεῖς τοσοῦδε ὄντες ἐνικῶμεν [τὸν] βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν». Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν, «Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ' ὅτι εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιεῖναι καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν. ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν οὐδὲ ὄθεν ἐπισιτιούμεθα· αὐθις δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιοῦντων ἡμῶν εὐθὺς ἂν Ἀριαῖς ἀποσταίῃ· ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λειψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. ποταμὸς δ' εἰ μὲν τις ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἔστι διαβατέος οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμίων. οὐ μὲν δὴ, ἂν μάχεσθαί γε δεῖν ἵππεῖς εἰσὶν ἡμῖν σύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἵππεῖς εἰσὶν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστοι

§ 3. *περὶ παντός ποιήσαιτο*] = ἤθελε πᾶσαν καταβάλλει φροντίδα. *στρατεύειν*] = τοῦ στρατεύειν. *ὑπάγεται μένειν*] = ἐξαπατᾷ δολίως νὰ μένωμεν. *ἀλιεθῆ*] = ἀθροισθῆ· τὸ ῥῆμα ἀλίξειν ἀπαντῶν καὶ παρ' Ἡροδ. εἶνε ποιητ. καὶ εὐχρ. παρὰ Ξενοφ. καὶ τοῖς μεταγενεστέροις λογογράφοις. *ἔστιν ὅπως*] = ὅπως δὴ ποτε· αἱ ἀρνήσεις ἀναιροῦσιν ἀλλήλας. ὅταν ἡ ἐπομένη ἀρνήσις (ὁμοειδής) εἶνε ἀπλή· Ὅταν ὁμως ἀρνήσιν τινα παρακολουθῆ ἄλλη τις σύνθετος καὶ ὁμοειδής, τότε αὕτη δὲν αἰρεται, ἀλλὰ συνεχίζεται· π. χ. οὐκ ἐποίησε τοῦτο οὐδαμοῦ οὐδεὶς.

§ 4. *τε*] ἴσως χωρίον τι στρατιωτικόν, ἵνα ἀποκλείσῃ ἡμῖν τὴν ὁδόν. *τοσοῦδε*] = οὕτως ὀλίγοι· ἦσαν δὲ 12,900 Ἕλληνες. *ἐπὶ ταῖς θύραις*] ὑπερβολή, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ· III, 1, 2. VI, 5, 23 ἀντί: «εἰς τὰ ὄρια αὐτοῦ, οὐχὶ μακρὰν τῆς Βαβυλωνος» *καταγελάσαντες*] αὐτοῦ.

§ 5. *καὶ ταῦτα*] ὡς ἄλλα. *ἐπὶ πολέμῳ*] πόλεμον ἔζοντες. *οὐδὲ ὄθεν*] = οὐδὲ χώραν, ἐξ ἧς. *ἐπισιτιούμεθα*] = θὰ λαμβάνωμεν τροφάς. ὁ ἡγησόμενος] = ὁ μέλλων νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς.

§ 6. *ἄρα*] περίπου, ἴσως. *κωλύοντων*] ἐὰν κωλύωσιν. *οὐ μὲν δὴ, ἂν μάχεσθαί γε δεῖν κτλ.*] οὐδὲ βέβαια ἔχομεν ἵππεῖς βοηθοῦς ἂν χρειασθῆ νὰ πολεμήσωμεν,

- 7 ἄξιοι· ὥστε νικῶντες μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν ; ἡττωμένων δὲ οὐδένα οἶόν τε σωθῆναι. ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ᾧ οὕτω πολλά ἐστί τὰ σύμμαχα, εἶπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅτι δεῖ αὐτὸν ὁμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἐαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι· "Ἐλλήσι τε καὶ βαρβάροις". τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.
- 8 Ἐν δὲ τούτῳ ἦκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὡς εἰς οἶκον ἀπίων καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἄγων· ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμῳ. ἐντεῦθεν δὲ ἤδη Τισσαφέρνους
- 9 ἡγουμένου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο. ἐπορεύοντο δὲ καὶ Ἄριαϊος τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στράτευμα ἅμα Τισσαφέρνει
- 10 καὶ Ὀρόντῃ καὶ συνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις. οἱ δὲ Ἕλλητες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. ἐστρατοπεδεύοντο ἐκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ οὐ ποτε μείον· ἐφυλάττοντο δ' ἀμφοτέρω ὡσπερ πολεμίους ἀλλή-
- 11 λους, καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν, ἐνίστε καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα συλλέγοντες πληγὰς
- 12 ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε. διεληθόντες δὲ τρεῖς σταθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖχος, καὶ

τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν] ὁ λόγος μετετράπη εἰς ἐρώτησιν ἐπὶ τὸ ἐμφαντικώτερον ἀντὶ τοῦ: οὐδένα ἂν ἀποκτείναιμεν Κυνέρος).

§ 7. οὐκ οἶδα, ὅτι κτλ.] δὲν ἠξέσω διατί. αὐτὸν] τὸν βασιλέα. ἐπιορκῆσαι]= νὰ ἐπιορκῆσῃ εἰς τοὺς θεοὺς.

§ 8. ὡς εἰς οἶκον ἀπίων] εἰς τὴν Καρίαν, ἐνθα ἦτο ὁ οἶκος τοῦ Τισσαφέρνους καὶ ἦς ἦτο σατράπης ὁ Τισσαφέρνης. Ὀρόντας] σατράπης τῆς Ἀρμενίας. τὴν θυγατέρα] καλουμένην Ῥοδογούνην κατὰ Πλούτ. ἐν 6. Ἄρταξ. 27. ἐπὶ γάμῳ] οὐχὶ ἵνα νυμφευθῇ ταύτην ὅπερ σημαίνει τό: ἐπὶ γάμου (Εὐρ. Ἰφιγ. ἐν Ταυρ. 23), ἀλλ' ἵνα ζῆ μετ' αὐτῆς ἐν γάμῳ ὡς νομίμου συζύγου· ὁ δὲ γάμος εἶχε τελεσθῆ ἐν Βαβυλωνί (ἄρα III, 4, 13).

§ 9. ἐπορεύοντο, ἐπορεύετο] ἐπαναστροφή.

§ 10. ὑφορῶντες]= ὑποπτευόμενοι. αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν]= μόνον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων (καθ' ἑαυτούς). ἡγεμόνας]= ὀδηγούς.

§ 11. ξυλιζόμενοι]= συλλέγοντες ξύλα. ἐκ τοῦ αὐτοῦ] μέρους. πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις]= ἐδέροντο (οὕτω λέγεται καί: πληγὰς ἐμβάλλειν).

§ 12. πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖχος]= πρὸς τὸ οὕτω καλούμενον τεῖχος

παρῆλθον εἶσω αὐτοῦ. ἦν δὲ ὠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατόν· μῆκος δ' ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν. ἀπέχει δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολὺ. 13 ἐντεῦθεν δ' ἐπορευθήσαν σταθμούς δύο παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυγας δύο, τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δ' ἐξευγμένην πλοίοις ἐπτὰ· αὗται δὲ ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ· κατετέτριμντο δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ μὲν πρῶται μεγάλαι, ἔπειτα δὲ ἐλάττους· τέλος δὲ μικροὶ ὄχετοί, ὥσπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν· πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος ἢ ὄνομα Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίου πεντεκαίδεκα· οἱ μὲν οὖν 14 Ἕλληγες παρ' αὐτὴν ἐσκήνωσαν ἐγγὺς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ θασσέος παντοίων δένδρων, οἱ δὲ βάρβαροι διαβηκότες τὸν Τίγρητα· οὐ μέντοι καταφανεῖς ἦσαν. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον 15 ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὄπλων πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προσελθὼν ἄνθρωπός τις ἠρώτησε τοὺς προφύλακας ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον· Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτει, καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίου ὦν τοῦ Μένωνος ξένου. ἐπεὶ δὲ Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός 16 εἶμι ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε. «Ἐπεμφέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάζος, πιστοὶ ὄντες Κύρω καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι μὴ ὑμῖν ἐπίθωνται τῆς νυκτός οἱ βάρβαροι· ἔστι δὲ στρατεύμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. καὶ ἐπὶ τὴν γεφύραν τοῦ

τῆς Μηθίας (ὄρα I. 7, 15). παρῆλθον εἶσω] = ἦλθον ἔντοςθεν αὐτοῦ, κατὰ τὸ πρὸς τὴν Βαβυλῶνα ἐστραμμένον μέρος· ἢ πορεία ἐγένετο πρὸς μετημβρίαν καὶ ἀνατολήν. ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις] = κεκολλημέναις δι' ἀσφάλτου (πίσσης), εἶνε δὲ τῆ ἀσφαλτος ρευστὴ καὶ ὀρυκτῆ. (Ἡροδ. Α, 177. Δ, 195. καὶ 119). ποδῶν τὸ τεῖχος.

§ 13. ἐξευγμένην] κατηγορ. ὡς τινα ἐξευγμένην = ἡ γέφυρα τὴν ὁποίαν διέβησαν ἦτο ἐξευγμένη. κατετέτριμντο] = ἦσαν ἀνοιγμένοι. ὥσπερ] = δηλ. κατετέτριμνται. ἐπὶ τὰς μελίνας] μετωνυμία· ἀντί: ἐπὶ τοὺς ἀγρούς (φέροντες) τοὺς ἐστραμμένους μελίην. (ὄρα περὶ μελίης 1, 2, 22). Σιττάκη] πόλις ἐπίσημος τῆς Βαβυλωνίας.

§ 14. δένδρων] ὑπάγεται πρὸς τὸ παράδεισος, διότι τὸ θασσὸν συντάσσεται δοτικῇ, οἱ δὲ βάρβαροι] ἐνν. ἐσκήνησαν.

§ 15. πρὸ τῶν ὄπλων] = πρὸ τῶν στρατοπέδων. ποῦ ἂν ἴδοι] = ποῦ δύναται νὰ ἴδῃ· ὁ Κρυγῆρος παραβάλλει τὸ τοῦ Θουκ. III, 125: τὸν Περδικκᾶν ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασιδᾶν ἰδεῖν, προαπελθεῖν. καὶ ταῦτα] μετὰ μετοχῆς = ἂν καὶ.

§ 16. ὅτι αὐτός εἶμι] περιεμένε τις: ὅτι αὐτός εἶη, ἀλλ' ἀπὸ πλαγίου ἐτράπη, ὁ λόγος εἰς ὀρθόν.

7
7

- 17 Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυλακὴν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι. Τισσαφέρνης τῆς νυκτός, ἐὰν δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυγος. ἀκούσαντες
- 18 ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φράζουσιν ἅ λέγει· ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἐφοβεῖτο. νεανίσκος δέ
- 19 τις τῶν παρόντων ἐνόησας εἶπεν ὡς οὐκ ἀκόλουθα εἶη τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν τὴν γέφυραν. ὄηλον γὰρ ὅτι ἐπιτιθημένους ἢ νικᾶν δεήσει ἢ ἠτῶσθαι. ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι, τί δεῖ λύειν αὐτοὺς τὴν γέφυραν; οὐδὲ γὰρ ἂν πολλοὶ γέφυραι ᾧσιν, ἔχοιμεν ἂν
- 20 ὅποιοι φυγόντες ἡμεῖς σωθῶμεν. ἐὰν δὲ ἡμεῖς νικῶμεν λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἔξουσιν ἐκεῖνοι ὅποιοι φύγωσιν· οὐδὲ μὴν βοηθήσαι πολλῶν ὄντων πέραν οὐδεὶς αὐτοῖς δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας. ἀκούσας δὲ ὁ Κλέαρχος ταῦτα ἤρετο τὸν ἄγγελον πόση τις εἴη ἡ χώρα ἢ ἐν μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυγος. ὁ δὲ εἶπεν
- 22 ὅτι πολλὴ καὶ κῶμαι ἔνεσι καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιαν, ὀκνοῦντες μὴ οἱ Ἕλληνας διελόντες τὴν γέφυραν μείνειαν ἐν τῇ νήσῳ ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνότων· εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφή γένοιτο εἴ τις βούλοιο βασιλέα κακῶς ποιεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν· καὶ

§ 17. ὡς διανοεῖται| τὸ ὡς ἐνθ. εἶναι αἰτιολ. = ἐπειδὴ. τῆς διώρυγος| ὑπὲρ ἣν ἔπρεπε ἢ ἐκ πλοίων ἐπὰν γέφυρα (§ 3).

§ 18. φράζουσιν|=δηλοῦσιν.

§ 19 ἀκόλουθα| σύμφωνα. τό τε ἐπιθήσεσθαι| ὁ κατὰ πρόφασιν σκοπὸς τοῦ προσβάλλειν. σωθῶμεν| ὑποτακτική, διότι καὶ ἡ προηγουμένη εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν—ἔχοιμεν ἂν—ισοδυναμεῖ μὲ ἐνεστῶτα ἔχομεν ἢ μᾶλλον μέλλοντα ἔχομεν. Ἐτέθη δ' οὕτως ἡ πλαγία ὑποθ. ὡς εἰ ἤθελε τεθῆ ἀνεξάρτητος οὕσα.

§ 20 πολλῶν ὄντων πέραν|=ἂν καὶ πολλοὶ εὐρίσκονται πέραν, ἤτοι εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην. ὅποιοι φύγωσιν| ὅρα ἀνωτέρω τὰ παρατηρηθέντα ἐν τῷ: ὅποιοι σωθῶμεν (§ 19).

§ 21. πόση τις| τὸ πόση ἀντὶ τοῦ ὀπόση τις=περίπου.

§ 22. ὑποπέμψαιαν| ὑποπέμπειν = κρυφίως, ἀπατηλῶς πέμπειν. Ὀκνοῦντες = φοβούμενοι. διελόντες| μετοχὴ τοῦ ἀγρ. τοῦ ῥήμ. διαίρω-ω = διαχωρίζω. ἔνθεν μὲν—ἔνθεν δὲ| ὁ μὲν—δὲ δηλαδὲ μετρίαν τινὰ ἀντίθεσιν = ἐκ τῆς μιᾶς μὲν πλευρᾶς—ἐκ δὲ τῆς ἄλλης. καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνότων| καὶ εὐρισκομένων ὅσοι· θὰ καλλιερῶσιν ἢ σύνταξις ἐνθ. εἶνε ἰδιόρρυθμος. ἀποστροφή|=καταφυγή. ὅρα 7, 6, 34).

§ 23. ὅμως| εἰ καὶ ἡ ληφθεῖσα ἀγγελία ἤτο ὑπόπος καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ φοβῶνται.

οὔτε ἐπέθετο οὐδείς οὐδαμῶθεν οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδείς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐξευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ 24 ἑπτὰ ὡς οἶόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν. διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς [αὐτῶν] ἐπεφάνη μετ' ἄλλων σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμὸν· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν, ὄχρητο ἀπελαύνων.

Ἄπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτταρας παρα- 25 ρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκοι ποταμὸν, τὸ εὖρος πλήθρον· ἐπὴν δὲ γέφυρα. καὶ ἐνταῦθα ὄκειτο πολις μεγάλη ὄνομα Ὀπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς Ἑλλήσιν ὁ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφός ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα παρερχομένους τοὺς Ἑλληνας ἐθεώρει. ὁ δὲ Κλέαρχος ἤγειτο μὲν εἰς δύο, 26 ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος· ὅσον δὲ [ἂν] χρόνον τὸ ἠγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστήσεις, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δι' ὄλου τοῦ στρατεύματος γιγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἑλλήσιν δόξαί πᾶμπολυ εἶναι, καὶ τὸν Περσὴν ἐκπεπλήχθαι θεωροῦντα. ἐντευθεν δ' ἐπορεύθησαν διὰ 27 τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἑρμους ἑξ παρασάγγας τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδος κόμας τῆς Κρου καὶ βασιλέως μητρός· ταύτας Τισσαφέρνης Κύρου ἐπεγγύλων ὁ ἀρπάσαι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπέτρεψε πλὴν ἀνδραπόδων, ἐνῆν δὲ σιτος πολὺς καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα χρήματα. ἐντευθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἑρμους τέτταρας παρασάγγας 28 εἴκοσι τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ

§ 24. ὡς οἶόν τε] = ὅσον τὸ δυνατόν. διαβαινόντων αὐτῶν] ἀντὶ διαβαίνουσιν αὐτοῖς. ἐπεὶ δὲ εἶδεν] ὁ δὲ κριτικεῖται.

§ 25. Φύσκοι] διῶρυξ τοῦ Τίγρητος φαίνεται ὅτι ἴσο. πλήθρον] ἀναφέρεται εἰς τὸν ποταμὸν. πρὸς ἣν ἀπήντησε] τὸ ἀπαντᾶν πολλάκις εὐρηται μετὰ τῆς εἰς, ἐπὶ καὶ αἰτιατικῆς, σπανιώτερον δὲ μετὰ τῆς πρὸς. Σούσων] ἐν Σούσοις τῆς Περσίας διέτριβε τὸ θέρος ὁ βασιλεὺς, ἐν δ' Ἐκβατανοῖς τὸν χειμῶνα· ὅρα ἐμὴν ἱστορ. τῶν ἀνατολ. λαῶν σ. 34).

§ 26. εἰς δύο] δύο παρ' ἀλλήλοις βιάζοντα· ὅσον δ' ἂν χρόνον τὸ ἠγούμενον — ἐπιστῆ κτλ.] = ὅσον δὲ χρόνον ἤθελε σταματῆσαι (ὁ Κλέαρχος) τὸ ἠγούμενον τοῦ στρατοῦ, τοσοῦτον ἔπρεπε καὶ ὅλον τὸ στράτευμα νὰ ἴσταται.

§ 27. ταῦτα,] ὅρα I, 1, 9. ἐπεγγεῶν] ἐπεγγεῶν = μετὰ δοτ. πλὴν ἀνδραπόδων] ὁ Κρυγῆρος οὕτω μεταφράζει: πλὴν ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐπέτρεψε· παραβάλλον τὸ τοῦ Θουκυδίδου: ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν πλὴν θανάτου καὶ τὸ τοῦ Ἡροδοτου: ἀπεγγουσι πλὴν θανάτου.

σταθμῶ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις ὠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων ὄνομα Καιναί, ἐξ ἧς οἱ βάρβαροι διήγον ἐπὶ σχεδίασις διοθερίαισι ἄρτους, τυρούς, οἶνον.

ΚΕΦΑΛ. Ε'.

- Ε'. Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων. καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑπόφιαι μὲν ἦσαν, φανερά δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλῆ. ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει [καὶ] εἴ πως δύναιτο παῦσαι τὰς ὑποφίας πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι· καὶ ἔπεμψε τινα ἐροῦντα ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει. ὁ δὲ ἐτόίμως ἐκέλευεν ἔχειν. ἐπειδὴ δὲ συνήλθον, λέγει ὁ Κλεάρχος τάδε. « Ἐγὼ, ὦ Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὄρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσῃν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σέ τε ὄρω ὡς πολεμίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὄρωντες ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα. ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθῆσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς

§ 28. *Καιναί* | πόλις τῆς Μεσοποταμίας παρὰ τὸν Τίγρητα, ἧτις κατὰ τὸν προφήτην Ἐζεκιήλ 27, 23 λέγεται *Καννά*. *διοθερίαισι* | ὄρα 1, 5. 10. *τυρούς* | ἄλλοι γράφουσι *τυρόν*· ἀλλὰ τό: *τυροί* σημαίνει καὶ τυρόν καὶ ἀγοράν τυρῶν (πρβλ. καὶ Ὀδυσσ. 1, 219, 225). *οἶνον* | ἀσυνδέτως, ὥστε νὰ ὑπονοῶνται τρόπον τινα καὶ ἄλλα.

Κεφ. Ε'. Οἱ Ἕλληνες ἔρχονται εἰς τὸν Ζαπάταν ποταμόν, ὅπου διέμειναν τριήμερον. Ἡ ἀμοιβαία ὑπόφια τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν αὐξάνει. Ὁ Κλεάρχος ἔρχεται εἰς συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ Τισσαφέρνου πρὸς συμφιλίωσιν ἐντελεῖ. Ὁ Τισσαφέρνης ἀποδέχεται εὐμενῶς τὰ λεγόμενα καὶ ὁ Κλεάρχος ὑπὸ τῶν λόγων ἐκείνου πεισθεὶς μετὰ τεσσάρων ἄλλων στρατηγῶν καὶ εἰκοσι λοχαγῶν πορεύεται τῇ προτάσει τοῦ Τισσαφέρνου πρὸς αὐτόν, ἵνα ἐξετασθῇ τίνες ἐξεγείρουσι τὸ μῖσος Ἕλληνας ἐπιβουλεύοντες τοὺς Πέρσας. Συλληφθέντες δὲ πάντες τότε οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ Ἕλληνας φονεύονται, ὁ δὲ Ἀρμιαῖος μετ' ἄλλων ἔρχεται εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων καὶ ζητεῖ παρ' αὐτῶν κατ' ἐντολήν τοῦ βασιλέως τὰ ὄπλα.

§ 1. *ἐπὶ τὸν Ζαπάταν* | ποταμὸς τῆς Ἀρμενίας, νῦν Ζάβ ὀνομαζόμενος. *τὸ εὖρος* | τὸ πλάτος. *τεττάρων πλέθρων* | ἐνν. ὄντα. *ὑπόφιαι* | = ποικίλα τῆς ὑποφίας ἔχνη. Τὰ ἀφηρημένα ὀνόματα κατὰ πληθυντικὸν τιθέμενα δηλοῦσι πλειότερα εἶδη ἢ μέρη καὶ καταστάσεις τῆς σημασίας ταύτης, ἧτις δηλοῦται διὰ τοῦ ἀφηρημένου.

§ 2. *συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει* | = νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετὰ τοῦ Τισσαφέρνου.

§ 3. *ἡμῖν* | ποιητ. αἴτιον = ὑφ' ἡμῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν. *μὴ ἀδικήσῃν* | ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς πρότερον φράσεως (ὑπεσχόμεθα). *ἀντιφυλαττόμεθα* | ὡσαύτως ἀμοιβαίως φυλαττόμεθα.

§ 4. *ἐπεὶ δὲ σκοπῶν* — οὔτε σὲ κ. ε. ε. | παρατηρητέον ἐνθ. τὸ μικρὸν ἀνακόλουθον. ἀντὶ νὰ εἴπῃ: *ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὔτε σὲ δύναμαι οὐδὲν αἰσθῆσθαι πι-*

ποιεῖν ἐγὼ τε σαφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, ὅπως εἰ δυναίμεθα ἐξέλκοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους ἤδη τοὺς μὲν ἐκ 5
 διαβολῆς τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας οἱ φοβηθέντες ἀλλήλους φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλον- 6
 τας οὗτ' ἂν βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύ-
 νας νομίζων συνουσίας μάλιστα ἂν παύεσθαι ἤκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγι- 7
 στον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὄρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σύνοιδεν αὐτῷ παρημεληκῶς, τούτον ἐγὼ οὔποτ' ἂν εὐδαιμονί-
 νισαιμι. τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὗτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους φεύ-
 γων τις ἀποφύγοι οὗτ' εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίῃ οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίῃ. πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχρεῖα καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε 8
 καὶ τῶν ὄρκων οὕτω γινώσκω, παρ' οὗς ἡμεῖς τὴν φιλίαν συν-
 θέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι

όμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγὼ τε κ. τ. ε. οὐδὲ ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν] = οὐδὲ σκεπτόμεθα οὐδὲν τοιοῦτον δηλ. κακοποιοῖν ὑμᾶς.

§ 5. οἶδα ἀνθρώπους—τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς—τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἱ—ἐποίησαν] ἀντὶ τὴν τεθῆ μετὰ τὸ οἶδα κατηγορ. μετ' ἐτέθη ἀναφορ. πρὸτ. (οἱ ἐποίησαν). Ἡ συνήθης σύντ. ἔχει ὡδε: οἶδα ἀνθρώπους τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας φοβηθέντας ἀλλήλους, φθάσαι βουλομένους—ποίησαντας. Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν ἠθέλησε νὰποφύγῃ τὴν τῶν μεταχώων συσσώρευσιν. τοὺς οὐτε μέλλοντας οὗτ' ἂν βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν] = τοὺς οὔτε σκοπεύοντας, οὔτε θέλοντας νὰ πράξωσιν οὐδὲν τοιοῦτον κακόν.

§ 6. ἀγνωμοσύνας] = ἀκρισίας (ὄρα τὰ παρατηρηθέντα περὶ τοῦ ὑποψίας § 1). ταῖς συνουσίαις] = διὰ τῶν συνεντεύξεων καὶ ἔπομ. διὰ τῶν ἐξηγήσεων τῶν ἀμοιβαίων.

§ 7. πρῶτον μὲν] ἡ ἀπόδοσις ἐν τοῖς: τῶν δὲ ἀνθρωπίνων (§ 8). οἱ θεῶν—ὄρκοι] γεν. ἀντικειμενικὴ τό: θεῶν (ἔμνυμι θεοὺς κτλ.). τούτων] συνδέεται μετὰ τοῦ παρημεληκῶς = σύνοιδεν αὐτῷ παρημεληκῶς τούτων. οὔποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι] = ποτὲ δὲν ἤθελον θεωρήσει εὐτυχῆ. θεῶν πόλεμον] γενικὴ ὑποκειμενικὴ = τὸν ἐκ μέρους τῶν θεῶν πόλεμον. ἀπὸ ποίου τάχους] = με ποῖαν ταχύτητα. ὅπως ἂν ἀποσταίῃ] καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα πρέπει νὰ τὸ ἀναφέρωμεν εἰς τὸν πόλεμον: ὅπως ἂν ἀποσταίῃ τὸν πόλεμον εἰς ἐχυρὸν χωρίον. ὅθεν = ὅπως ἂν ἀποφύγοι τὸν πόλεμον ἀποστάς εἰς ἐχυρὸν χωρίον. πρὸβλ. Ξενοφ. Κυνηγ. 3, 3: «αἱ ἀψυχοὶ δὲ λείπουσιν τὰ ἔργα καὶ ἀρίστανται τὸν ἥλιον ὑπὸ τὰς σκιάς». πάντῃ—πάντα—πανταχῇ—πάντων] παρήχησις ὄρα καὶ 1, 9, 2.

§ 8. περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὄρκων] σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν = περὶ μὲν δὴ τῶν ὄρκων τῶν θεῶν. συνθέμενοι—κατεθέμεθα] = συνάψαντες πρὸς ἀλλήλους (τὴν φιλίαν) ὡς παρακαταθήκην κατεθέσαμεν· τὸ κατατίθεμαι λέγεται συνήθως ἐπὶ ἀψύχων.

- 9 νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὐπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἢ ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός. φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν· εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἐφεδρον ἀγωνιζοίμεθα; ὅσων δὲ δὴ καὶ οἶων ἂν ἐλπίδων ἑμαυτὸν στερήσῃμι, εἰ σέ τι
- 11 κακὸν ἐπιχειρήσῃμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. ἐγὼ γὰρ Κύρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἰκανώτατον εἶναι εὐποιεῖν ὃν βούλοιο· σέ δὲ νῦν ὄρω τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σουτοῦ [χώραν] σφίζοντα, τὴν δὲ βασιλείας δύναμιν, ἣ Κύρος πολεμῆξ ἐχρῆτο, σοὶ ταύτην σύμμαχον οὔσαν.
- 12 τούτων δὲ τοιούτων ὄντων τίς οὕτω μαινεται ὅστις οὐ βούλεται σοὶ φίλος εἶναι; ἀλλὰ μὴν ἔρω γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σέ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς
- 13 λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρουσίᾳ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα αἰετῇ ὑμετέρα εὐδαιμονία. Αἰγυπτίους δὲ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς νῦν οἶδατε θυμωμένους, οὐχ ὄρω ποία δύναμις συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον

§ 9. διὰ σκότους] = σκοτεινῇ, ἄγνωστος. πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός] ἀντιθετικῶς ρὸς τὸ φοβερώτατον δ' ἐρημία (ἐνν. ἀνθρώπων) πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα καθιστῶσι τὴν δημηγορίαν περιπαθῆ καὶ γλαφυράν, ἐξ οὗ καὶ ἐπαινεῖται αὐτὴ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τεχνολογῶν, ὡς καὶ αἱ ἐπόμεναί.

§ 10. ἄλλο τι ἂν ἢ—ἀγωνιζοίμεθα ;] = ἄλλο τι ἠθέλομεν πράξει—ἢ ἠθέλομεν ἀγωνίζεσθαι; ἐφεδρον] ἐφεδρος κυρ. ὁ ἀναμένων τρίτος παλαιστής, ἵνα ἀγωνισθῇ μετὰ τοῦ νικητοῦ. Ἐνθ. εἶνε κατηγορ. = ὁ ἐπικίνδυνος ἀντίπαλος. ταῦτα] ἐνθ. ἢ ἄντων. οὕτως ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπομ. ἐν ᾧ συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὰ ἡγούμενα.

§ 11. γὰρ] = δηλαδῆ. ἔχοντα] κατὰ Διοδ. τὸν Σικελιώτην: «... μεγάλας αὐτὸν (τὸν Τισσαφέρην) τιμήσας (ὁ βασιλεὺς) δωρεαῖς ἔδωκε τὴν αὐτοῦ θυγατέρα πρὸς συμβίωσιν καὶ τὸ λοιπὸν διετέλει πιστότατον αὐτὸν ἔχων φίλον. Ἐδωκε δὲ αὐτῷ καὶ τὴν ἡγεμονίαν, ὧν Κύρος ἐπὶ θαλάττῃ ἤρχε σατραπειῶν» (Διοδ. Σικ. 14, 26).

§ 12. τίς οὕτω μαινεται, ὅστις βούλεται] = ὥστε—βούλεσθαι. πρβλ. III, 1, 28· ἔστι τις οὕτως ἄρρων, ὅστις ἵσεται· ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι; ἀλλὰ μὴν] ὁ μετὰ τὴν παρένθεσιν ἔρω γὰρ—εἶναι λόγος ὄφειλε νὰ προηγῆται ὡς παρατηρεῖ ὁ Κρύγερος καὶ νὰ ἔχη οὕτω μᾶλλον ὁμοιωθῆς: ἀλλὰ μὴν καὶ εὐ βουλήσει ἡμῖν φίλος εἶναι· ἔρω γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ τοῦτο γενήσεσθαι· ἀλλὰ κατ' ἀνακλόουθον μετὰ τῆς παρενθέσεως ἐκφέρεται.

§ 13. λυπηροὺς ὄντας] = ἐνοχλητικούς. οἶδε δὲ] ἐπαναφορά. τεθυμωμένους] =

ἂν κολάσαισθε τῆς νῦν σὺν ἐμοί οὔσης· ἀλλὰ μὴ ἔν γε τοῖς πέριξ 14
οἰκοῦσι σὺ εἰ μὲν βούλοιο τῷ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ
δέ τις σε λυποῖη, ὡς δεσπότης ἂν ἀναστρέφοιο ἔχων ἡμᾶς ὑπη-
ρέτας. οἷ σοι οὐκ ἂν τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον ὑπηρετοῦμεν ἀλλὰ
καὶ τῆς χάριτος ἧς σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως. ἐμοί 15
μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστόν εἶναι τὸ σέ
ἡμῖν ἀπιστεῖν ὥστε καὶ ἥριστ' ἂν ἀκούσαιοι τὸ ὄνομα τίς οὕτως ἐστὶ
θεϊνός λέγειν ὥστε σε πείσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοὶ ἐπιβουλεύομεν».
Κλέαρχος μὲν οὖν τσαυτὰ εἶπε. Τισαφέρνης δὲ ὧδε ἀπημείφθη.

«Ἄλλ' ἤδομαι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους· 16
ταῦτα γὰρ γινώσκων εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἅμα ἂν μοι δο-
κῆς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι, ὡς δ' ἂν μάθης ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς
δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. εἰ γὰρ ὑμᾶς 17
ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερὰ σοὶ δοκοῦμεν ἰππέων πλήθους ἀπορεῖν
ἢ πεζῶν ἢ ὀπλίσεως ἐν ἧ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴημεν ἂν,
ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδεῖων ὑμῖν ἐπι- 18
τιθεσθαι ἀπορεῖν ἂν σοὶ δοκοῦμεν; οὐ τσαυτὰ μὲν πεδία ἃ ὑμεῖς
φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τσαυτὰ δὲ ὄρη [ὄρατε
ὑμῖν ὄντα πορευτέα], ἃ ὑμῖν ἕξεισι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν
παρέχειν, τοσοῦτοὶ δ' εἰσὶ ποταμοὶ ἐφ' ὧν ἕξεισιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι
ὅπισσος ἂν ὑμῶν βουλόμεθα μάχεσθαι; εἰσὶ δ' αὐτῶν οὐς οὐδ' ἂν
παντάκασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύομεν. εἰ δ' ἐν 19

ὄρησι μὲν—*Μυσοῦς*—*Πισίδας*] ὄρα I, 6, 7 καὶ I, 4, 11. τῆς εἴην σὺν ἐμοὶ
οὔσης] γενικῆ τῆς συγκρίσεως τοῦ μᾶλλον=ἢ τῆ νῦν σὺν ἐμοὶ δυνάμει.

§ 14. ὡς δεσπότης ἂν ἀναστρέφοιο]=δύνασαι νὰ τὸν μεταχειρίζησαι ὡς κύριος.
ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας] ἐπιτείνει ἔτι μᾶλλον καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ μέγιστος, σοὶ ἂν
ἔχοιμεν] δικαίως ἠθέλομεν ἔχει σοί.

§ 15. ἐνθυμουμένῳ] ἐνθυμοῦμαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς=θέτω ἐν νῷ, σκέπτομαι.
ἀκούσαιοι τὸ ὄνομα τούτου, ὅστις ἀπημείφθη] καθ' ὅσον Ὀμηρον ἀπαμειβόμεν ἀντί:
ἀποκρίνομαι.

§ 16. κακὸν βουλεύοις]=ἐπιβουλεύοις. ἂν καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι]=καὶ εἰς
τὸν ἑαυτὸν σου ὅτι σκέπτεσαι κακόν.

§ 17. ἐν ἧ—[ὄρη] τὰ ὅποια φοροῦντες.

§ 18. ἀλλὰ] ἐπὶ ἐρωτήσεως ὁ ἀλλὰ καὶ παρὰ Λατίνοις; ἀν εἰσάγει κατὰ τὸ
σχῆμα τῆς ἄποφορᾶς ἀντίρρησιν τινὰ παρὰ τρίτου, εἰς ἣν διὰ τῆς ἀνθυποφορᾶ-
ἀπαντᾷ ὁ λέγων, ἀπορεῖν ἂν σοὶ δοκοῦμεν] =σοῦ φαινόμεθα ὅτι στεροῦμεθα
ταμιεύεσθαι]=ἐναποταμιεύειν δυνάμεις οὕτω λέγονται οἱ στρατιῶται οἱ μὴ ἔσαν
τλούμενοι κατὰ τὰς πρώτας προσβολάς, ἀλλὰ φυλαττόμενοι δι' ἄλλας ἐπιθέσεις
οὐδ' ἂν παντάκασι διαβαίητε]=ὅπως διόλου δὲν δύνασθε νὰ διαβῆτε. εἰ μὴ ἡμεῖς
ὑμᾶς διαπορεύομεν]=ἐάν ἡμεῖς δὲν σᾶς δι' ἐπιβάτωμεν' συνηθέστερον τὸ μέσον
διαπορεύομαι.

- πᾶσι τούτοις ἠττώμεθα, ἀλλὰ τὸ γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστίν· ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι.
- 20 ὦ ὑμεῖς οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἶητε μάχεσθαι ἂν δύνασθε. πῶς ἂν οὖν ἔχοντες τοσοῦτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηδὲνα ἡμῖν ἐπικινδύνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τούτων ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα ὡς ἄλλοις μὲν πρὸς θεῶν ἀσθεῖας, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχροῦς; παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιπορίας τε πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοι ἐσμεν. ἀλλὰ τί δὴ ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἤλθομεν; εὐ ἴσθι ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρωσ τούτου αἴτιος τὸ τοῖς Ἑλλήσιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι, καὶ ὦ Κύρος ἀνέβη ξενικῶ δια μισθοδοσίας πιστεύων τούτῳ ἐμὲ κατα-
- 23 θῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. ὅσα δ' ἐμοὶ χρήσιμοι ὑμεῖς ἐστε τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάρᾳ βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν. τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπετώσ ἔχοι».
- 24 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν, «Οὐκοῦν» ἔφη «οἵτινες τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς ἄξιοι εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν»;
- 25 «Καὶ ἐγὼ μὲν γε», ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, «εἰ βούλεσθέ μοι οἷ τε

§ 19. ἀλλὰ τὸ γέ τοι πῦρ—] ἀλλὰ τοῦλάχιστον τὸ πῦρ—εἶνε βέβαια κλ. φ] =κατὰ τοῦ ὁποῦ λιμοῦ (τῆς πείνης)· λιμός=πείνα· λοιμός δὲ=ασθένεια.

§ 20. πόρους] μέσα. πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν] διὰ τὸ πολεμῶμεν σῶς. ἂν—ἐξελοίμεθα]=ἠθέλωμεν ἐκλέξει. Ἐνεστώσ ἐξαιρέομαι-οἶμαι (μέσ.).

§ 21. ἐν ἀνάγκῃ ἐχομένων]=ὑπὸ ἀνάγκης κατεχομένων. ἀπόρων ἐστίν—οἵτινες ἐθέλουσιν] ὡσεὶ ἦτο : ἄποροι εἰσιν, οἵτινες ἐθέλουσιν ἀντὶ τοῦ· καὶ ἀπόρων ἐστίν—ἐθέλουσιν.

§ 22. ὑμᾶς ἐξὸν] αἰτιατικὴ ἀπόλυτος=καίτοι ἐξῆν ἡμῖν ἀπολέσαι ἡμᾶς· ὁ ἐμὸς ἔρωσ τούτου αἴτιος κτλ.] =ὁ ἐμὸς ἔρωσ αἰτιός ἐστι τούτου, τὸ—γενέσθαι καὶ—καταθῆναι· τ. ε. τοῦ μὴ ἐπὶ τὸ ὑμᾶς ἀπολέσαι ἐλθεῖν αἴτιον ὁ ἐμὸς ἔρωσ (=ἡ ἐπιθυμία μου ἢ μεγάλην, ἥτις εἰς τοῦτο ἀφορᾷ, ἵνα γείνω πιστὸς εἰς τοὺς Ἑλληνας καὶ μὲ τὸ μισθοφορικὸν στράτευμα κατέλθω ἰσχυρὸς δι' εὐεργεσιῶν πρὸς αὐτό, μὲ τὸ ὅποιον ὁ Κύρος ἀνῆλθεν ἐμπιστευθεὶς διὰ μισθοδοσιῶν).

§ 23. τιάρᾳ] κάλυμμα κωνοειδῆ τῶν Περσῶν (Τουρκ. καθούκ). ὅπερ ὀρθιον ἔφερον μόνον οἱ βασιλεῖς. τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ κ. τ. ε.] =τὸ δ' ἐν τῇ καρδίᾳ βασιλικὸν φρόνημα ἴσως καὶ ἄλλος θὰ δύνηται εὐκόλως νὰ ἔχη, ἂν ὑμεῖς εἰσαθε παρόντες (ὑπονοῶν οὕτω τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ γείνη βασιλεὺς).

§ 24. ὑπαρχόντων]=ἐν ᾧ τοιαῦτα ὑπάρχουσι· τὸ ὑπάρχειν=εἶναι· συχνότερον δὲ=τῷ ὑποκεισθαι, ὑφιστάναι. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγεν. καὶ ὑπόστασις=ὑπαρξίς.

§ 25. καὶ ἐγὼ μὲν γε]=ἀλλὰ καὶ ἐγὼ μὲν τοῦλάχιστον οἷ τε στρατηγῶν] παράθεσις εἰς τὸ ὑποκειμενον τοῦ βούλεσθε. ἐν τῷ ἐμφανεῖ=φανερῶς.

στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλθειν ἐν τῷ ἐμφανεῖ, λέξω τοὺς πρὸς
 ἐμὲ λέγοντας ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ». 26
 «Ἐγὼ δὲ» εἶπε ὁ Κλέαρχος «ἄξω πάντα, καὶ σοὶ αὐτὸ δηλώσω ὅθεν 26
 ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω». ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων Τισσαφέρνης φι- 27
 λοφρονοούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδειπνον
 ἐποιήσατο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος ἀπελθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπε-
 δον δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεισθαι τῷ Τισσαφέρνει
 καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν, εἶπε τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσα-
 φέρνει οὕς ἐκέλευσε, καὶ οἱ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλ-
 λήνων ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἑλλήσιν ὄντας τιμω-
 ρηθῆναι. ὑπόπτειε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν 28
 καὶ λόθρα συγγεγεννημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιά-
 ζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς
 αὐτὸν λαβὼν φίλος ἦ Τισσαφέρνει. ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος 29
 ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παρα-
 λυποῦντας ἐκποδὼν εἶναι. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγον τινες
 αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντα τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς μηδὲ πι-
 στεύειν Τισσαφέρνει. ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε 30
 διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγοὺς· συνη-
 κολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς
 διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ μὲν στρα- 31
 τηγοὶ παρεκλήθησαν εἰσω, Πρόξενος Βοιωτίας, Μένων Θετταλός,
 Ἄγιας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός· οἱ δὲ λο-

§ 26. ὅθεν] = παρὰ τίνων

§ 27. φιλοφρονούμενος] = θέλων νὰ τὸν περιποιηθῇ. δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεισθαι] φανερόν ἦτο, ὅτι ἐφαντάζετο, ὅτι ὁ Τισσαφέρνης διέκειτο πολὺ φιλικῶς πρὸς αὐτόν. ἐκέλευσε] Τισσαφέρνης ἰέναι. τιμωρηθῆναι] χρῆναι.

§ 28. Μένωνα] πρὸς Κτησίου § 8. «Κλέαρχος δὲ . . . Μένων . . . αἰεὶ διάφοροι ἀλλήλοις ἐτύγγανον, διότι τῷ μὲν Κλεάρχῳ ἅπαντα ὁ Κύρος συνεβούλευε, τοῦ δὲ Μένωνος λόγος οὐδεὶς ἦν». στασιάζοντα αὐτῷ] ὅτι ἐνήργει στάσεις ἐναντίον αὐτοῦ (τοῦ Κλεάρχου). λαβὼν] = ἐλκύσας πρὸς ἑαυτόν, πρὸς τὸ μέρος του.

§ 29 πρὸς ἑαυτὸν] = πρὸς τὴν Κλεάρχον· καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδῶν εἶναι] = καὶ οἱ προξενοῦντες λύπας (ἐνοχλήσεις) νὰ ἐκλείψωσιν ἐκ τοῦ μέσου. ἀντέλεγον μὴ] Ἀττικὸς τρόπος ἐκφράσεως μετὰ τὸ ἀντιλέγειν (ὡς καὶ μετὰ ἄλλα ὁμοίας φύσεως ἀρνητικὰ ῥήματα) νὰ ἔπηται τὸ μὴ πλεοναστικῶς. μηδὲ πιστεύειν] μηδὲ νὰ δίδωσι πίστιν, νὰ ἔχωσι πίστιν.

§ 30. κατέτεινεν] = ἐπέμενεν. ἔστε] = ἕως ὅτου· μεθ' ὅριστ.: διεπράξατο ἐπὶ ὠριμένου. ὡς εἰς ἀγορὰν] δηλ. ἄνευ ὄπλων, ἄοπλοι, ὅπως ὑπήγαινον εἰς τὴν ἀγορὰν.

§ 31. ἐπὶ ταῖς θύραις] δρα I, 2, 11.

- 32 χαχοί ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἱ τ' ἔνδον συνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἰππέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες ᾧ τινι ἐντυγχάνοιεν Ἑλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ πάντας
- 33 ἔκτεινον. οἱ δὲ Ἑλληνες τὴν τε ἰππασίαν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὄρωντες καὶ ὅτι ἐποίουν ἡμπεγνόουν, πρὶν Νικαρχος Ἀρκὰς ἦκε φεύγων τετραωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν
- 34 ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. ἐκ τούτου δὴ οἱ Ἑλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὄπλα πάντες ἐκπαληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἤξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἤλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάζος καὶ Μιθραδάτης, οἱ ἦσαν Κύρω πιστότατοι. ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐρμηθεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρην ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὄραν καὶ γινώσκειν συνηκολούθουν
- 36 δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακασίους. οὗτοι ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον εἴ τις εἶη τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφάνητος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου. Χειροίσσος δὲ ἐτύγγανεν
- 38 ἀπὼν ἐν κόμῃ τινὶ σὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος. ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε. «Κλεάρχος μὲν, ὧ ἄνδρες Ἑλληνες, ἐπεὶ ἐπιτορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν

§ 32. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου] πρὸς. «ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλτως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος». (IV, 1, 5). Ἦτο δὲ τὸ σημεῖον ἐρυθρὰ σημαῖα κατὰ Διόδωρον.

§ 33. ἡμπεγνόουν] παρατ. τοῦ ἀμφινοσέω (ἀμφιβάλλω) τὸ ῥῆμα τοῦτο λαμβάνει καὶ τὰς δύο αὐξήσεις συγχρόνως (ὄρα ἐμὰ Ἀνωμ. ῥῆμ. ἐν λέξει). ἡμε—καὶ εἶπε] κατὰ παράταξιν ἀντί: ἐλθὼν εἶπε.

§ 34. ἐπὶ τὸ στρατόπεδον]—κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου.

§ 35. οὐ ἦσαν Κύρω πιστότατοι] τ. ε. οἱ ἦσαν Κύρω πιστότατοι, ἐν ὅσῳ ἔζη ὄρα I, 1, 6. σὺν αὐτοῖς ὄραν] = ὅτι ἔβλεπε μετὰξὺ αὐτῶν.

§ 36. προσελθεῖν ἐκέλευον—ἵνα ἀπαγγείλωσι] ὕποτ. ἐνθ. ἀντί εὐκτικῆς ἐν ᾧ προηγεῖται χρόνος παρωχημένος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ

§ 37. φυλαττόμενοι]—μετὰ φρουρᾶς. Ὀρχομένιος] ἐξ Ὀρχομένου τῆς Ἀρχαδίας παρὰ τὸ νῦν Λεβίδιον τῆς Τριπόλεως, ἀπέχον αὐτῆς πεντάκωρον ἔστι δὲ καὶ Ὀρχομένιος ἐν Βοιωτίᾳ. τὰ περὶ Προξένου] = τὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν τύχην τοῦ Προξένου. πρὸς Πλάτ. Παιδ. i 8, A. εὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπέθεσθε, ὃν τρόπον ἐγένετο).

§ 38. εἰς ἐπήκοον]—εἰς τόπον ἐνθα ἡ φωνὴ τοῦ ἠμιλοῦντος παρὰ τῶν ἄλλων ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῇ. πρὸς Κύρ. Παιδ. IV, 3, 3: σιάς ὅπου ἐμελλον αὐτοῦ ἐξα-

δίκην [καὶ τέθνηκε], Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ εἶναι φησιν, ἐπεὶ περὶ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου». Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ 39 Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· «ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες ὁμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ τοὺς τε ἄνδρας αὐτοὺς οἷς ὄμνυτε ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες σὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς 40 ἔρχεσθε»; ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε, «Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντα, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις». ἐπὶ τούτοις Ξενοφῶν τὰδε εἶπε. «Κλέαρχος 41 μὲν τοίνυν εἰ παρὰ τοῖς ὄρκους ἔλυε τὰς σπονδὰς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπισηκούντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπεὶ περὶ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον γὰρ ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράζονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτεστα συμβουλευσαί». πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπήλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

ΚΕΦΑΛ. Σ'.

Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς βασιλέα Σ'· καὶ ἀπομηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρ-

κοῦσθαι τὰ βουλευόμενα, λέγει τὰδε ἔχει τὴν δίκην]—ἐτιμωρήθη (δικαίως). ἔχω δίκην=τιμωροῦμαι τινα ἢ ἀρκετὸν ἔμοι νομιζῶ ὡς: ἰκανὴν νομιζῶ καὶ νῦν δίκην ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦλοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων (VII, 4, 24).

§ 39. ἀνθρώπων] περιφρονητικῶς ἀντί: ἀνδρῶν πρβλ. «πῶς ἀλλαντοπώλης γενήσομαι ἀνὴρ ὢν;» ἢ λ. ἀνὴρ σημαίνει πολλὰ τινα. (ὄρα I, 7, 4). ὁμόσαντες—προδόντες] ὄρα I, 1, 7.—ὄπλα βῶν—συλλέξα. νομιεῖν]—ὅτι θά θεοῦ ἦτε (τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους μὲ ἡμᾶς) ἀπολωλέκατε] μεταβ. ἐννοίας. προδεδωκότες] ἢ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν ἐννοιῶν (προδόντες—προδεδωκότες) δηλοῖ τὴν ὀργὴν τοῦ λέγοντος.

§ 40. γὰρ] αἰτιολογεῖ παραλειπομένην ἔννοιαν (=οὐ προδόντες, ἀλλὰ εὐρόντες ἐπιβουλεύοντας ἀπολωλέκαμεν. Κλέαρχος γὰρ κλ.).

§ 41. ἐπὶ τούτοις] μετὰ ταῦτα. Πρόξενος δὲ καὶ Μένων] ἀντί: Πρόξενον δὲ καὶ Μένωνα (ὄρα καὶ I, 1, 5). δεῦρο] ἐπὶ κινήσεως. οὐδὲν ἀποκρινάμενοι]—χωρὶς νὰ δώσωσιν οὐδεμίαν ἀπόκρισιν.

Κεφ. Σ'. Τοῦ Κλεάρχου, Προξένου, Μένωνος, Ἀγίου καὶ Σωκράτους στρατηγῶν ἀποκεφαλισθέντων, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἦθος περιγράφονται.

§ 1. ἀπομηθέντες τὰς κεφαλὰς]—ἀποκεφαλισθέντες. εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρ-χος κλ.] ταῦτα συντακτ. ἀνήκουσιν ὡς προσδ. κατ' ἐπιμερ. εἰς τὰς προηγουμένας

- χος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρωσ αὐτοῦ ἐχόντων δόξας
 2 γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικός καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. καὶ γὰρ
 ὃς ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
 παρέμεινεν, ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, ἀναπέιπας τὴν αὐτοῦ πόλιν
 ὡς οἱ Θωρακὲς ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύ-
 3 νατο παρὰ τῶν ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χερρο-
 νήσου καὶ Περίνθου Θωραξίν. ἐπεὶ δὲ μεταγρόντες πως οἱ ἔφοροι
 ἤδη ἔξω ὄντος ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρώοντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐ-
 4 κέτι πείθεται, ἀλλ' ὄχρητο πλέων εἰς Ἑλλάσποντον. ἐκ τούτου καὶ
 ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐν Σπάρτῃ τελῶν ὡς ἀπειθῶν. ἤδη δὲ φυγὰς
 ὧν ἔρχεται πρὸς Κύρον, καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἐπέισε Κύρον, ἄλλη
 5 γέγραπται, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κύρος μυρίους δαρεικούς· ὁ δὲ λαβῶν
 οὐκ ἐπὶ ῥαθυμίαν ἐτρέπετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλ-
 λέξας στρατεύματα ἐπολέμηε τοῖς Θωραξί, καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ
 ἀπὸ τούτου ὃν ἔφερε καὶ ἤγε τούτοις καὶ πολεμῶν διεγένετο
 6 μέχρι Κύρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν ὡς σὺν
 ἐκείνῳ αὐ πολεμήσων. ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς
 ἔργα εἶναι ὅστις ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἔχειν ἀνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης
 αἰρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥαθυμεῖν βούλεται ποιεῖν ὥστε πολε-
 μεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως αἰρεῖται πολεμῶν μείονα
 ταῦτα ποιεῖν· ἐκεῖνος δὲ ὡσπερ εἰς παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἡδονὴν

ὄνομαστ.: οἱ στρατηγὸι οὕτω ληφθέντες καὶ ἀπονηθέντες τὰς κεφαλὰς. πολεμι-
 κός καὶ φιλοπόλεμος] ἰκανὸς εἰς τὸ νὰ πολεμῇ καὶ φίλος τοῦ πολέμου.

§ 2. καὶ γὰρ ὃς ἕως μὲν πόλεμος ἦν]—καὶ διότι βεβχίως ἕως ὅτου μὲν διήρκει
 ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Περὶ τοῦ Κλεάρχου τούτου υἱοῦ τοῦ Ῥαμφίου πρὸβλ.
 καὶ Θουκ. VIII, 8, 39 καὶ Ξεν. Ἑλλ. I, 35, 36. καὶ Πολυαίν. II, 2, 7. παρέ-
 μενεν]—ἔμμενε πιστὸς ἐκεῖ. τοὺς Ἕλληνας] τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ Θωρακικῇ χερ-
 σονήσῳ. διαπραξάμενος]—κατορθώσας

§ 3. ἔξω ὄντος—αὐτόν] ἐμπρηντικώτερον ἐλέγχθη ἀντὶ τοῦ: ἔξω ὄντα αὐτὸν ἀπο-
 στρέφειν ἐπειρώοντο. ἔξω] τῆς Σπάρτης. Ἰσθμοῦ] τῆς Κορίνθου· πολλάκις δὲ ὁ
 Κορινθιακὸς Ἰσθμὸς καλεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς κατ' ἐξοχὴν: Ἰσθμός· (τανῶν
 ἀπεκόπη). ἐνταῦθα] χρονικὸν—τότε.

§ 4. ἐθανατώθη]—κατεδικάσθη εἰς θάνατον. ἄλλη]—ἀλλαγῶ. δαρεικούς] δρα
 I, 1, 10.

§ 5. οὐκ ἐπὶ ῥαθυμίαν ἐτρέπετο]—δὲν ἐτρέπη εἰς ῥαθυμίαν, δὲν ἡμέλησεν.
 ἔφερε καὶ ἤγε τούτους]—ἐλεγχάτεϊ τούτους, καὶ τοὺς ἔκαμνεν ὅ,τι ἤθελε· τὸ μὲν
 φέρειν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐκφράσεων ἀναφέρεται εἰς τὰ λεηλατούμενα πράγματα,
 τὸ δὲ ἄγειν ἐπὶ τῶν ἀπαγομένων ζῶων καὶ ἀνθρώπων. ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος]
 —ἔλαβεν ἀνάγκην τοῦ στρατεύματος.

§ 6. ἐξὸν] αἰτ. ἀπόλυτος ἐπὶ τοῦ ἀπρος. ἔξιστιν—ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν. ὥστε πο-
 λεμεῖν]—ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ πράττῃ πόλεμον.

ἤθελε δαπανᾶν εἰς πόλεμον. οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν· πολεμικός 7
 δε αὐτῆ ἐδόκει εἶναι ὅτι φιλοκίνδυνός τε ἦν καὶ ἡμέρας καὶ 7
 νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς 8
 οἱ παρόντες πανταχοῦ πάντες ὠμολόγουν. καὶ ἀρχικός δ' ἐλέγετο 8
 εἶναι ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιοῦτου τρόπου οἷον ἀκακίῆνος εἶχεν. ἱκα-
 νὸς μὲν γὰρ ὡς τις καὶ ἄλλος φροντίζειν ἦν ὅπως ἔχει ἢ στρατιὰ
 αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐμ- 9
 ποιῆσαι τοῖς παροῦσιν ὡς πειστέον εἶη Κλεάρχῳ. τοῦτο δ' ἐποίει 9
 ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι· καὶ γὰρ ὄραν στυγνὸς ἦν καὶ τῇ φωνῇ τρα-
 χύς, ἐκόλαζέ τε ἰσχυρῶς, καὶ ὄργῃ ἐνίοτε, ὡς καὶ αὐτῷ μεταμέ- 10
 λειν ἔσθ' ὅτε. καὶ γνώμη δ' ἐκόλαζεν· ἀκολάστου γὰρ στρατεύμα- 10
 τος οὐδὲν ἠγεῖτο ὄφελος εἶναι, ἀλλὰ καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν ὡς
 δεοὶ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολε- 11
 μίους, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς φυλάζειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ ἀπρο- 11
 φασίστως ἵεναι πρὸς τοὺς πολεμίους. ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἤθελον
 αὐτοῦ ἀκούειν σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ἠροῦντο οἱ στρατιῶται· καὶ
 γὰρ τὸν στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ [ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις]
 ἔφασαν φαίνεσθαι καὶ τὸ χαλεπὸν ἐρωμένον πρὸς τοὺς πολεμίους
 ἐδόκει εἶναι, ὥστε σωτήριον, οὐκέτι χαλεπὸν ἐφαίνετο· ὅτε δ' ἔξω 12
 τοῦ δεινοῦ γένοιτο καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλον [ἀρξομένους] ἀπιέναι,
 πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον· τὸ γὰρ ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν ἀλλ' αἰεὶ χα-

§ 7. οὕτω] διὰ τούτους τοὺς λόγους. **πολεμικός δὲ αὐτῆ**] = ἱκανὸς δὲ εἰς τὸ νὰ πολεμῇ διὰ τοὺς ἐξῆς. **φιλοκίνδυνός τε—καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς κτλ.**] = οὐ μόνον φιλοκίνδυνος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις κτλ.

§ 8. **ἀρχικός**] = ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ ἀρχῇ. **ἐκ τοῦ τοιοῦτου τρόπου**] = ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρός του, τῶν ἡθῶν του. **ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσι**] = νὰ ἐμβάλῃ εἰς τοὺς στρατιώτας τὴν ιδεάν. προβλ. Οἶκον. XXI. 7.

§ 9. **ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι**] = ἐκ τοῦ ὅτι ἦτο αὐστηρὸς **ὄραν στυγνὸς ἦν**] = ἦτο σκυθρωπὸς τὴν ὄψιν. **καὶ τῇ φωνῇ τραχύς**] = καὶ τὴν φωνὴν εἶχε τραχεῖαν. **καὶ ὄργῃ**] = καὶ μετ' ὀργῆς.

§ 10. **ἀκολάστου**] = ἀτιμωρήτου καὶ ἐπομ. ἀχαλινώτου. **ἔφασαν**] διὰ τούτου θέλει νὰ εἴπῃ ὁ Ξενοφῶν ὅτι ὁ Κλεάρχος, οὐ μόνον κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον, ὡς ἔλεγον οἱ φίλοι του, ἐφρόνει οὕτως, ὅτι ὁ στρατιώτης πρέπει νὰ φοβῆται τὸν στρατηγὸν περισσώτερον ἢ τοὺς ἐχθρούς· **εἰ μέλλοι**] = εἰ ἀν πρόκειται. **ἀφέξεσθαι**] νὰ ἀπέχωσιν—ἀπὸ τοῦ νὰ δίκωσι τοὺς φίλους.

§ 11. **αὐτοῦ ἀκούειν**] = νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτόν· **τὸ στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ κτλ.**] = (διότι) τὸ σκυθρωπὸν αὐτοῦ ἐφαίνετο παρὰ τὰ δεινὰ φαιδρὸν. **καὶ τὸ χαλεπὸν—ἐρωμένον**] = καὶ ἡ αὐστηρότης του—(ἐφαίνετο) ἰσχύς, θάρρος. . .

§ 12. **καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλον [ἀρξομένους] ἀπιέναι**] = καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἄλλον. ἵνα ταχθῶσιν (ὑπ' αὐτόν· παθητικῶς· προβλ. Θεουκ. III, 36: **ὄχ ἀρχόμενοι, ὡσπερ οἱ ἄλλοι ἐποίησαντο** (τὴν ἀπόστασιν)).

- 13 λεπὸς ἦν καὶ ὠμός· ὥστε διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὥσπερ παῖδες πρὸς διδάσκαλον· καὶ γὰρ οὖν φιλία μὲν καὶ εὐνοία ἐπομένους οὐδέποτε εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθόμενοις ἐχρήτο. ἐπεὶ δὲ ἄρξαιντο νικᾶν σὺν αὐτῷ τοὺς πολέμιους, ἤδη μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα εἶναι τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας· τό τε γὰρ πρὸς τοὺς πολέμιους θαρραλέως ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν παρ' ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι εὐτάκτους ἐποίησε.
- 14 τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν ἄρχεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλᾳ ἐθέλειν ἐλέγετο. ἦν δὲ ὅτε ἐτευλεύτα ἀμφὶ τὰ πενήτηκοντα ἔτη.
- 16 Πρόξενος δὲ ὁ Βοιωτίας εὐθύς μὲν μειρακίον ὢν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἰκανός· καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργία ἀργύριον τῷ Λεοντίῳ. ἐπεὶ δὲ συνεγένετο
- 17 ἐκείνῳ ἰκανὸς νομίσας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις μὴ ἠτᾶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κησέσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν
- 18 μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· τοσοῦτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἐνόηλον αὐτῷ καὶ τοῦτο εἶχεν ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ. ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατός ἦν· οὐ μόντοι οὐτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἰκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἠσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκείνων· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερός τὸ ἀπεχθάνεσθαι

§ 13. φιλία—καὶ εὐνοία] = ἕνεκα—φιλίας καὶ εὐνοίας (ἀναγκαστικὸν αἶτιον). οἵτινες—παρείησαν] ὅρα καὶ I, 1, 5. ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι] = ἢ ὑπ' ἐνδείας ἀγόμενοι. (Κύννερος).

§ 14. ἤδη μεγάλα ἦν κτέ.] = ἤδη μεγάλα ἦσαν τὰ αἶτια, ἅτινα καθίσταν ἀνδρείους τοὺς στρατιώτας του.

§ 15. ἀμφὶ τὰ πενήτηκοντα] ὅρα I, 2, 9.

§ 16. Γοργία] τῷ περιφώνῳ σοφιστῇ καὶ ῥητορῇ· οὗτος ἦλθεν ἐκ Σικελίας εἰς Ἀθήνας τῷ 427 ὡς πρέσβυς, ἵνα ζητήσῃ τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ συμπολιτῶν Λεοντιῶν καὶ ἐπιδειχθεὶς καὶ ἐλκύσας τὴν ἀγάπην τῶν νέων ἔμεινεν ἐκεῖ διδάσκων.

§ 17. ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ] = ἀφ' οὗ δὲ ἐγένετο μαθητῆς ἐκείνου (δηλ. τοῦ Γοργίου) τοῖς πρώτοις] τῆς πόλεως

§ 18. ἐπιθυμῶν] = εἰ καὶ ἐπεθύμει. ἐνόηλον καὶ τοῦτο] φανερόν εἶχε καὶ τοῦτο μετὰ ἀδικίας] = ἀδικίας μετέχειν. σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ] = δικαίως καὶ ἐντίμως.

§ 19. ἑαυτοῦ] γεν. ἀντικειμενικῆ εἰς τὸ αἰδῶ. τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ] = τὸ νὰ μὴ ὑπακούωσιν εἰς ἐκείνον, ἀπειθεῖν.

τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται· τὸ ἀπιστεῖν ἐκεῖνῳ. - ᾤετο δὲ 20
 ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν τὸν μὲν καλῶς ποιοῦντα
 ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν
 καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἀδικοὶ ἐπε-
 βούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι. ὅτε δὲ ἀπέθνησκεν ἦν ἐτῶν ὡς
 τριάκοντα.

Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, 21
 ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχεῖν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι,
 ἵνα πλείω κερδαῖνοι· φίλος τε ἐβούλετο τοῖς μέγιστον δυναμένοις,
 ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοῖη δίκην. ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυ- 22
 μοίη συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τὸ ἐπιτορκεῖν τε καὶ ψεύ-
 δεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν, το δ' ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς τοῦ αὐτοῦ τῷ ἡλίθιῳ 23
 εἶναι. στέργων δὲ φανερός μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φίλος εἶναι, τούτῳ
 ἔνδηλος ἐγίγγετο ἐπιβουλεύων. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατε-
 γέλα. τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. καὶ 24
 τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ
 ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων
 μόνος ᾤετο εἰδένα· ἕξστον ὃν [ἀφύλακτα] λαμβάνειν. καὶ ὅσους μὲν 25
 αἰσθάνοιτο ἐπιτορκοῦς καὶ ἀδικοῦς ὡς εὖ ὠπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς
 δὲ ὀσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσχοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειράτο χρῆσθαι.
 ὡσπερ δὲ τις ἀγγάλλεται ἐπὶ θεοσεβίᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, 26
 οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τὸ πλάσασθαι

§ 20 ὡς εὐμεταχειρίστῳ] = νομίζοντας ὅτι αὐτὸς ἦτο τοιοῦτος ὥστε ἡδυνάτο τις
 νὰ μεταχειρίζεται αὐτὸν ὅπως θέλει.

§ 21. τοῖς μέγιστα δυναμένοις] = με τοὺς ἔχοντας μεγίστην δύναμιν.

§ 22. ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη] διὰ νὰ κατορθώῃ δὲ ὅσα ἐπι-
 θυμῆι. τὸ ἀπλοῦν δὲ καὶ ἀληθὲς = τὴν ἀπλότητα δὲ (τὴν εἰλικρίνειαν) καὶ ἀλή-
 θειαν.

§ 23. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατέγελα] ἡ ἔννοια: τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἐφο-
 βεῖτο, τοὺς δὲ φίλους του περιεπαίξε (= τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν
 διελέγετο, ἔνθα παρατηρητέον το: τῶν δὲ συνόντων πάντων ἀντί. τοῖς δὲ συνοῦσι
 πᾶσι).

§ 24. τὰ δὲ τῶν φίλων κτέ.] οὕτω πρέπει νὰ συλλογίσωμεν: ᾤετο μόνος εἰδένα
 ἕξστον ὃν τὰ τῶν φίλων... [ἀφύλακτα] λαμβάνειν.

§ 25. ὀσίοις] ὀσίοις λέγεται ὁ τηρῶν τοὺς θεῖους νόμους, ὅστις εἶνε καὶ εὐσεβὴς
 καὶ εὐορκος.

§ 26. δικαιοσύνῃ] ἀντὶ δικαιοσύνης. καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχειρεῖ κτ.] δηλδ. καὶ
 παρ' οἷς διὰ τῆς φιλίας πλείστον ἤθελε νὰ ἰσχυρῆ διαβάλλων τοὺς ἐπέχοντες τὴν
 πρώτην τάξιν φίλους του, οὕτως ἐνόμιζεν, ὅτι ἐπρεπε—διὰ τῆς διαβολῆς δηλ. τῶν

- ψευδῶ, τῷ φίλους διαγελᾶν τὸν δὲ μὴ πανούργον τῶν ἀπαιδευτῶν
 αἰεὶ ἐνόμιζεν εἶναι· καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλικῶς,
 διαβάλλων τοὺς πρώτους τοῦτο φετο δεῖν κησασθαι. τὸ δὲ πειθο-
- 27 μένους τοὺς στρατιώτας παρέχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμη-
 χανᾶτο. τιμᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἡξίου ἐπιδεικνύμενος ὅτι
 πλεῖστα δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν,
 ὅποτε τις αὐτοῦ ἀρίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν.
- 28 αὐτόν· καὶ τὰ μὲν ὀφθαλμῶν ἐξέστι περὶ αὐτοῦ ψεύδεσθαι, ἃ δὲ
 πάντες ἴσασι τὰδ' ἐστι. παρὰ Ἀριστίππου μὲν ἐτι ὠραῖος ὢν στρα-
 τηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων, Ἀριαίῳ δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μει-
 ρακίους καλοῖς ἤδετο, οἰκειότατος [ἐτι ὠραῖος ὢν] ἐγένετο, αὐτὸς
- 29 δὲ παιδικὰ εἶχεν Θαρύπαν· ἀγένειος ὢν γενειῶντα, ἀποθηνησκόντων
 δὲ τῶν συστρατήγων ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα σὺν Κῦρῳ,
 ταῦτα πεποιηκῶς οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον
 [στρατηγῶν] τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὡσπερ Κλέαρ-
 χος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς, ὡσπερ
 τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πο-
 νηρος λέγεται τῆς τελευταῆς τυχεῖν.
- 30 Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκᾶς καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιοὺς καὶ τούτῳ ἀπε-
 θανέτην. τούτων δὲ οὐθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς καταγέλα οὐτ'
 εἰς φιλίαν αὐτοῦς ἐμέμφετο, ἦστην δὲ ἄμφω ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ
 τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

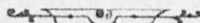
φίλων του να ἀποκρούσῃ τὴν φιλίαν τούτων ἐπομένως εἰς τὸ τοὺς πρώτους
 νοητέον ἐκ τῶν ἡγουμένων φίλια.

§ 27. τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας παρέχεσθαι κλπ.] = διὰ τὴν ἐξῆς δὲ
 πειθομένους τοὺς στρατιώτας ἐκ τοῦ μετ' αὐτῶν συναδικεῖν προσεπάθει· τὴν κατορ-
 θώνῃ τοῦτο [ὅτι χρώμενος αὐτῷ] = ὅτι συναναστρεφόμενος μετ' αὐτόν· ἐξαρτῶνται
 δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ: εὐεργεσίαν κατέλεγεν.

§ 28. ὠραῖος ὢν] = ὢν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του. τῶν ξένων] = τοῦ μισθο-
 φορικοῦ στρατεύματος. ὅτι—ἤδετο] = διότι τῆς ἡλικίας του (ὁ Ἀριαίος). Θαρύπαν]
 ἄγνωστος οὗτος.

§ 29. ἀποθηνησκόντων] = καὶ ὅτε ἐφρονεύοντο αἰκισθεὶς] αἰκίζομαι = ἀπρεπῶς,
 κακῶς μεταχειρίζομαι τινά· αἰκισθεὶς] = βλασηθεὶς.

§ 30. καταγέλα] τὸ καταγελᾶν τινος συχνάκις τίθεται ἐπὶ καταφρονήσεως. εἰς
 φιλίαν] πρὸς 1, 9, 16.

Handwritten text at the top left, possibly a name or date, partially obscured by a tear.

A large handwritten 'X' mark in the upper center of the page.

Handwritten text on the right side, possibly a date or reference number.

Handwritten text on the right side, possibly a date or reference number.

Vertical handwritten text on the right side, possibly a list or notes, partially obscured by a tear.

[Faint, illegible handwriting]

[Large, stylized signature] κα. Γαλαριών

Γαλαριών

Γαλαριών

[Large, stylized signature]

[Large, stylized signature]

